DOCUMENT RESUME

ED 254 083 FL 014 880

AUTHOR	Johnson, Carol
TITLE	American History. A High School Bilingual Supplement for Vietnamese Students.
INSTITUTION	Rochester Public Schools, Minn.
SPONS AGENCY	Office of Bilingual Education and Minority Languages Affairs (ED), Washington, D.C.
PUB DATE	Jun 84
NOTE	168p.; Photographs and maps will not reproduce clearly. Translated by Long Ho and Lien Nguyen. Cover title is "United States History; Handbook for Vietnamese Speaking Students."
PUB TYPE	Guides - Classroom Use - Guides (For Teachers) (052) -- Guides - Classroom Use - Materials (For Learner) (051) -- Multilingual/Bilingual Materials (171)
LANGUAGE	English; Vietnamese
EDRS PRICE	MF01/PC07 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Course Descriptions; *Cultural Context; Curriculum Guides; *Geography; High Schools; Immigrants; Instructional Materials; *Limited English Speaking; *United States History

ABSTRACT

This high school level United States history course guide for Vietnamese-speaking students is designed to simplify concepts, build learning confidence, and supplement American history texts so that limited English-speaking students can meet graduation requirements and understand the American heritage. Lesson topics include the changing West (1860-1900), the Pacific Coast region, the Southwest and Rocky Mountain region, the Plains region, the causes and growth of industrialization, the immigrant, World War I, the 1920's, the Great Depression, the 1930's depression years, the beginning of World War II, World War II as a global war, the United Nations, postwar America, the period from Kennedy's "New Frontier" to Watergate (1960-74), and the changes and challenges of recent years and the near future. Charts, graphs, and maps illustate the text, and a glossary is included. (MSE)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED254083

UNITED STATES HISTORY
SỬ HOA — KỸ

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

Rochester
Public Schools

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

☒ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
Minor changes have been made to improve reproduction quality.

● Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

The Rochester Public Schools
Independent School District 535
Edison Building
Rochester, Minnesota 55902

FL014880

Microfilmed From
Best Available Copy

HANDBOOK FOR VIETNAMESE SPEAKING STUDENTS

2

AMERICAN HISTORY

A High School Bilingual

Supplement

for

Vietnamese Students

developed

by

Carol Johnson

LEP Social Studies Curriculum Writer

translated

by

Long Ho

Lien Nguyen

Title VII
District #535
Rochester, Minnesota 55902
June 1984

CONTENTS

Forward i
Introduction iii
Acknowledgements v
Bibliography . . . .

Part I

Lesson One: The Changing West 1860-1900 1
Lesson Two: The Pacific Coast Region 3
Lesson Three: The Southwest and Rocky Mountain Region 4
Lesson Four: The Plains Region 5
Lesson Five: Review 7
Lesson Six: The United States: A Great Industrial Nation 10
Lesson Seven: Machines, Capital and People 12
Lesson Eight: Big Business, Government and the Progressive Movement 14
Lesson Nine: Review 16
Lesson Ten: The Immigrant 17
Lesson Eleven: The United States and World War I 20
Lesson Twelve: The 1920's 23
Lesson Thirteen: The Great Depression 28
Lesson Fourteen: The 1930's - Depression Years 30
Lesson Fifteen: World War II - The Beginning (1939-1945) 32
Lesson Sixteen: World War II - A Global War 36
Lesson Seventeen: The United Nations 38
Lesson Eighteen: Postwar America 40
Lesson Nineteen: From Kennedy's "New Frontier" to Watergate 1960-1974 44
Lesson Twenty: Changes and Challenges: The Recent Past and the Future, 1974- 47

Part II

Charts, Graphs, and Maps

Population Expansion of United States, 1860-1900 1
Railroads and Cattle trails in 1890 2
The Pacific Coast Region 3
The Southwest Region 4
The Plains Region 6
The United States 9
The Chief River Systems 10
The Change from a Rural Agricultural Life 13
Immigration to the United States, 1831-1920 17
Peak Years of Immigration, 1870-1920 19
Europe During World War I 20
Europe After World War II 22
Axis Power and Controlled Lands 34
Time Line, 1920-1945 35
Limit of Japanese Expansion 36
Organization of United Nation 38
Korea, 1953 41
The Korean War 42
The Rising Cost of Breakfast 45
National Concerns 46

Part III

Glossary 53

Forward

A sudden change to a new educational system and to a new language of instruction is often difficult and frustrating. As a result, students who find their reading long and arduous tend to lose confidence and self-esteem; learning then becomes formidable. This situation has been especially true for Southeast Asians in classrooms of American history, a required course for high school graduation.

Thus, this American history handbook is developed as a result of a Title VII government grant in 1983 from the Office of Bilingual Education and Minority Language Affairs. Its purpose is to simplify concepts, to build learning confidence, and to supplement classroom American history texts in order to assist those limited in their English proficiency not only to meet graduation requirements, but also to understand our heritage.

Introduction

A Supreme Court decision (Lau vs. Nichols) in 1974 ruled: "There is no equality of treatment merely by providing students with the same facilities, textbooks, teachers, and curriculum; for students who do not understand English are effectively foreclosed from any meaningful education."

The learning of English is a priority in District #535, Rochester, Minnesota. Nevertheless, it takes a long time for most LEP students to acquire sufficient mastery of our language in order to read critically, to interpret maps or graphs, to evaluate evidence, and to separate fact from fiction. But these are essential intellectual tools that need to be taught if students are to learn the values of our American heritage.

This bilingual supplement is written, therefore, to aid the bilinguals in interpreting the American history concepts and terminology for their respective students and to provide a working vocabulary of words and phrases frequently used.

The lessons, beginning with the period following the Civil War, document the causes and growth of industrialization, explain the significance of westward expansion, and cover the development of the American business. In addition, the lessons present the First and Second World Wars, the Roaring 20's, the Great Depression, the Cold War, the Civil Rights Movement and the start of automation.

Acknowledgements

The Limited English Proficiency Program of District #535, Rochester, Minnesota, wishes to thank the many people who assisted in the preparation of this American history supplement.

A special thanks to the social studies staff of both John Marshall and Mayo Senior High School, to our secondary ESL and reading teachers, and to the following bilinguals for participating in the project.

Cambodians:

Dyna Chan
Sary Ou
Ponnareay Peng

Hmong:

Mar Lee

Lao:

Boonthy Thammavongsa

Vietnamese:

Long Ho
Lien Nguyen

Particular appreciation is due to Mrs. Robin Jones, social studies aide at John Marshall High School, for her tireless efforts to simplify social studies concepts and to develop materials which would benefit not only the students of limited English proficiency, but also the students with reading difficulties.

Lesson One The Changing West 1860-1900

When the region along the Atlantic Coast was settled, Americans began to move west. They called this region the frontier. The word frontier means "border." In American history the frontier was the border between the West and the more settled areas to the east.

People moved west for many reasons. They went for better, more fertile farmland. Others hoped to get rich with gold, silver, furs, or timber. Some wanted to find adventure or to begin a new life. The end of the Civil War brought more Asian and European immigrants. They also moved out to settle new lands on the frontier.

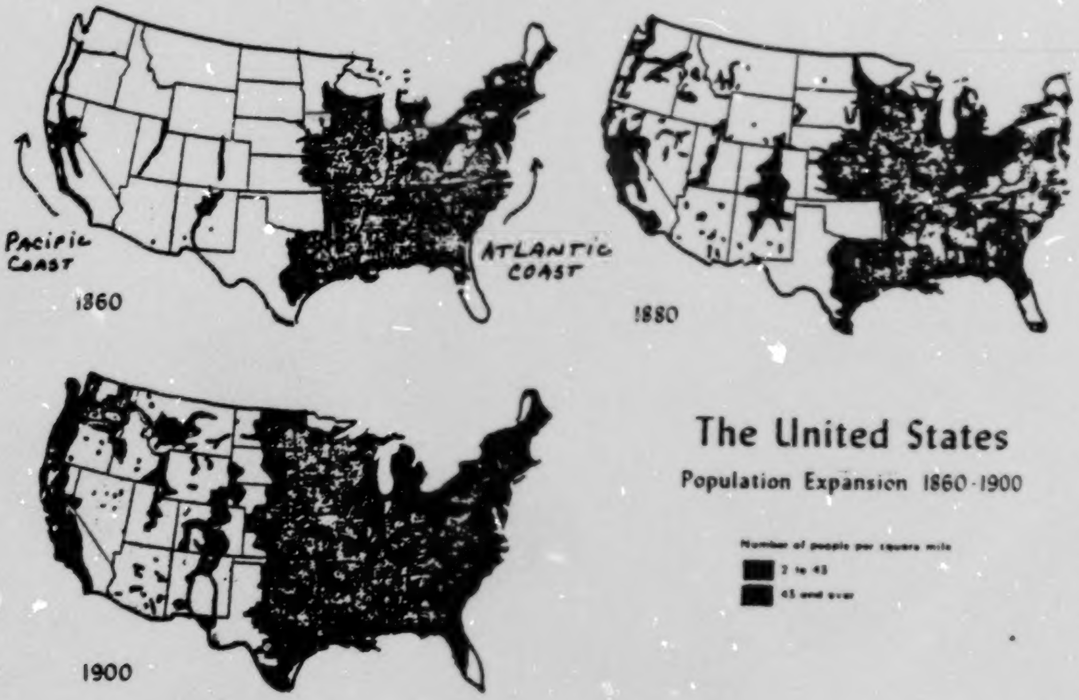

The United States
Population Expansion 1860-1900

The West was not settled state by state from east to west. Some areas were settled more rapidly than others. 1) When gold or silver was discovered, people came to that area to mine. These people were called "Forty-Niners" because the year gold was discovered was 1849.

They often remained after the mines were empty. 2) Settlements also grew at railroad and trading centers. Farmers and ranchers could ship their products to eastern markets, so they wanted to live close to the railroad centers. 3) People also began living in ranching areas where cattle could feed. These settlements grew in places where cattle were bought and sold. 4) One other area quickly developed. That was the farming area. Improved machinery and equipment made farming easier. So population was growing in the Far West and in the area near the Mississippi River.

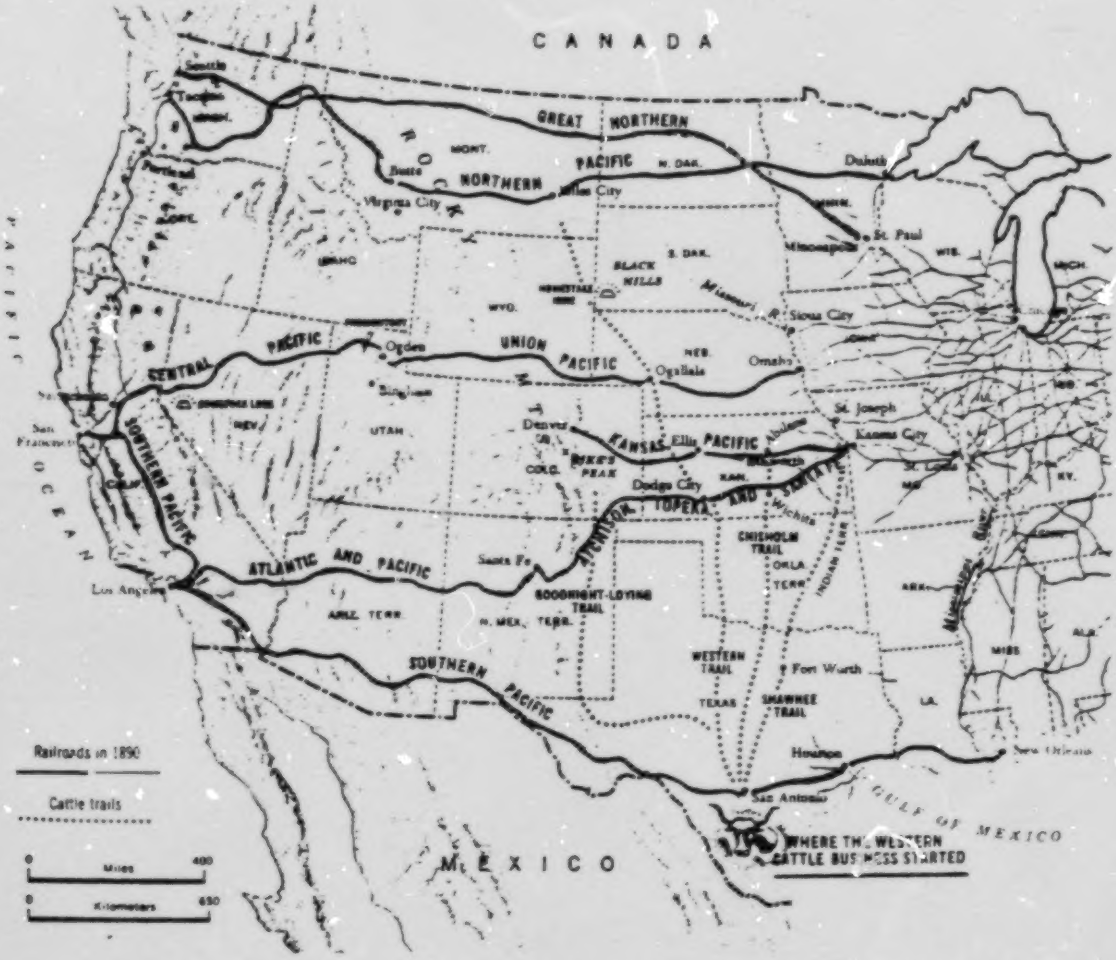

People skipped over the Plains because it lacked water and timber. But between 1870 and 1900 they found crops like corn and wheat could grow. One reason people finally settled in the Plains was the low cost of land. The Homestead Act of 1862 offered this land at low prices to settlers.

The story of the westward movement involved several different areas and many different groups of people.

SỬ HOA-KỲ

BÀI 1.

Miền Tây biến-đổi, 1860 - 1900.

Khi vùng đất dọc theo bờ biển Atlantic(Đại Tây Dương) đã được định-cư, người Mỹ bắt đầu di-chuyển về hướng tây. Họ gọi vùng đất này là Biên-địa. Chữ Biên-địa có nghĩa là"ven biên". Trong sử Mỹ biên-địa là ven biên nằm giữa miền Tây và các khu-vực đã được định-cư tại miền đông.

Dân-chúng đi về miền Tây vì nhiều lý-do. Họ muốn có đất tốt và màu-mỡ hơn. Có người hy-vọng chóng giàu nhờ vào vàng,bạc, da thú hoặc gỗ. Kẻ khác vì óc phiêu-lưu hoặc vì mong-muốn một nếp-sống mới .Ngoài ra, sau nội chiến, có nhiều di-dân gốc Á-châu và Âu-châu đến Mỹ. Họ cũng muốn ra-đi tìm đất mới tại vùng Biên-địa.

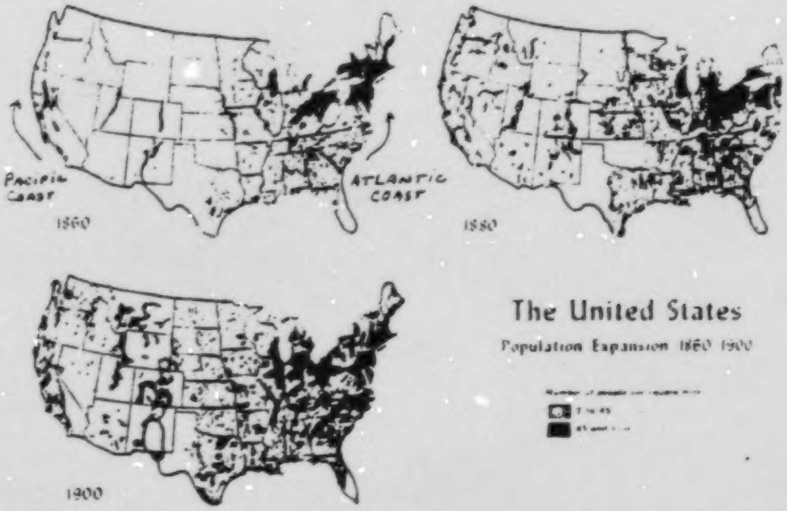

Miền Tây không định-cư tuần-tự từng tiểu-bang từ Đông sang Tây. Có nhiều khu-vực được định-cư mau hơn các khu-vực khác.1)Khi vàng và bạc được tìm thấy,dân chúng đổ.xô đến đào mỏ.Những người này được gọi là "Dân bốn-chín" vì lý-do vàng được tìm ra năm 1849. Họ thường lưu-cư tại chỗ sau khi các hầm-mỏ đã cạn. 2)Các khu định-cư phát triển mạnh tại các trung-tâm hỏa-xa và các khu thương-mại.

Vì họ có thể chở các sản-phẩm dến các thi-trường tại miền Đông, các diền-chủ và trại-chủ thích có nhà ở gần các trung-tâm hỏa-xa. 3)Dân-chúng bắt dầu dến sinh-sống tại các khu mục-trường, nơi dó có dủ cỏ dể nuôi súc-vật. Những khu dịnh-cư này phát-triển tại những nơi mua bán súc vật. 4) Có một số khu-vực mở-mang rất mau. Đó là khu nông-trại. Máy móc và trang-cụ tân-tiến giúp cho nghề nông trở thành dễ-dàng hơn. Theo dà ấy ,dân chúng dã gia-tăng tại vùng Viễn-Tây và tại khu vực gần sông Mississippi.

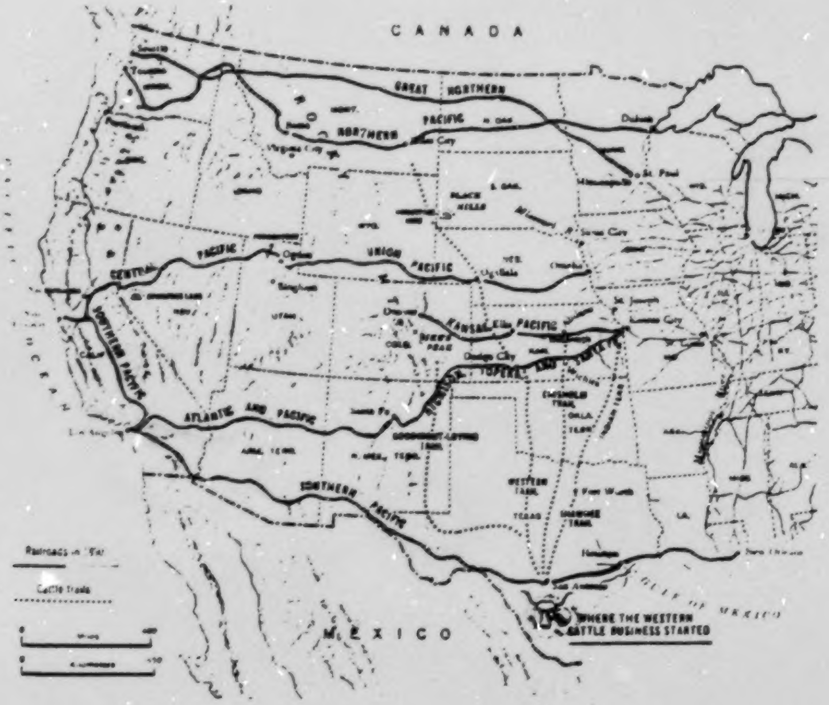

Dân-chúng dã vượt bỏ vùng Đồng-Bằng vì vùng này thiếu nước và gỗ. Nhưng khoảng giữa các năm 1870 và 1900 họ nhận thấy rằng bắp (ngô)và lúa mì có thể trồng được tại dó.Lý-do dân-chúng rốt cuộc rồi cũng dịnh-cư tại vùng Đồng-Bằng là vì dất nơi dây rẻ.Đạo-luật Homestead Act năm 1862 dã bán dất cho dân dịnh-cư với giá hạ.

Phong-trào di-dân sang Miền Tây liên-hệ dến nhiều khu-vực khác nhau và nhiều nhóm người khác-biệt.

Lesson Two The Pacific Coast Region

American territory in the Pacific coast region became the states of California, Oregon, and Washington. People came to the Pacific Coast region to hunt for gold, to trap for fur, and to cut down timber. Thousands of people traveled by the new transcontinental railroad from the East to the Northwest Coast and California. But relations among the different races and groups of people in this region became tense.

The new settlers had gained control of these states, and there was little tolerance for Indians, Mexican-Americans, or Chinese. Indians were forced off their lands onto reservations. Mexicans lost much of their property to people called squatters, who settled on public land to gain ownership of it. The Chinese were looked upon as cheap labor and worked at unpleasant jobs for low wages. Americans claimed these jobs were being taken from them. Also, Japanese were not allowed to own land.

Yet Mexicans, Asians, European immigrants and Americans were all responsible for developing the Pacific Coast.

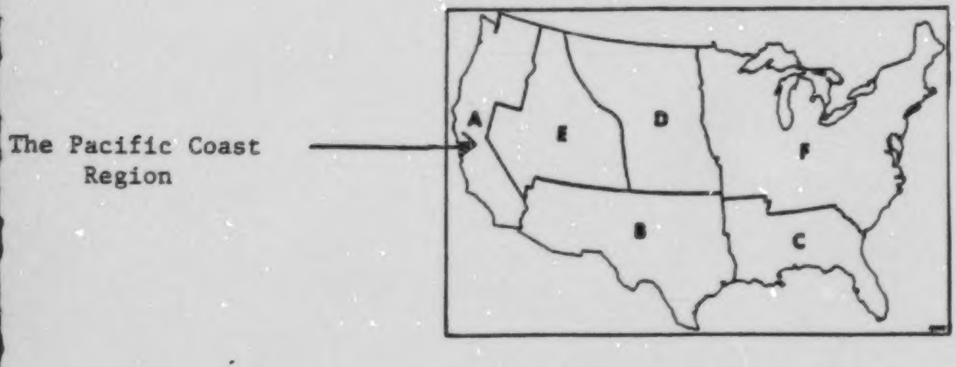

CÁC NHÀ DOANH-NGHIỆP TIỀN-PHONG và SỰ BÀNH-TRƯỚNG CỦA NỀN KỸ-NGHỆ MỸ

BÀI 2. Vùng bờ-biển Pacific(Thái-Bình-Dương)

Lãnh-thổ Mỹ tại vùng bờ biển Pacific dã trở thành các tiểu-bang California,Oregon và Washington. Dân-chúng kéo dến vùng bờ biển Pacific dể tìm vàng,bẫy thú lấy lông và dốn gỗ. Hàng ngàn người dã dùng dường hỏa-xa liên-lục-dịa mới mở dể di-chuyển từ miền Đông sang vùng bờ biển Tây-Bắc và California. Nhưng mối liên-lạc giữa các sắc-dân và các nhóm người khác-biệt trong vùng dã trở nên căng-thẳng.

Dân dịnh-cư Mỹ dã chiếm dược quyền kiểm-soát các tiểu-bang này,và họ không mấy bao-dung dối với người Da-dỏ, với dân Mỹ gốc Mê-Tây-Cơ,hoặc với người Trung-Hoa. Người Da-dỏ bị tống ra khỏi dất-dai của họ và phải dời dến các khu biệt-lập (reservations). Dân Mỹ gốc Mê-Tây-Cơ dã mất phần lớn diền-sản của họ vào tay những kẻ"ngồi lỳ"(squatters), những kẻ này tự-dộng choáng dất công dể chiếm quyền làm chủ. Người Trung-Hoa thì bị miệt-thị là lao-công rẻ mạt và chuyên làm các công việc ít ai ưa-chuộng với tiền công quá hạ. Người Mỹ loạn-ngôn rằng những công việc này dáng ra là của họ nhưng dã bị cướp tay trên. Người Nhật thì không dược quyền sở-hữu ruộng dất.

Ấy vậy mà các dân di-cư gốc Mê-Tây-Cơ, Á-châu, Âu-châu và người Mỹ dều dã góp phần vào sự mở-mang vùng bờ biển Pacific.

The Pacific Coast Region

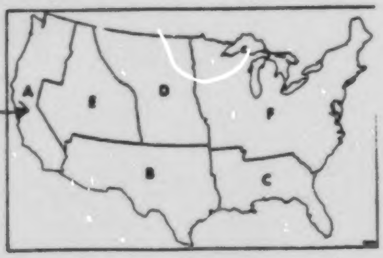

Lesson Three The Southwest and Rocky Mountain Regions

The Southwest area grew into the states of Arizona, New Mexico, Oklahoma, and Texas. The Rocky Mountain region was divided into Colorado, Idaho, Montana, Nevada, Utah, and Wyoming.

After the Civil War, cotton plantations in west and south Texas appeared. But it was cattle raising that really changed the Southwest. The land was well suited for grazing. Mexican cowboys, or vaqueros, and the American cowboys herded thousands of longhorn cattle over the open range. As the population in the East grew, so did their desire for beef. Railroads were developed so that the cattle could be shipped to eastern markets. The invention of the refrigerated car in 1875 made it easier to process and ship beef.

Settlement in the Rocky Mountain region was encouraged by the discovery of gold, silver, and copper. At first copper seemed unimportant, but the development of electricity changed that. Electricity used copper wires. When the mines were finally bare, people turned from mining to ranching and farming in this area. They produced crops and beef for eastern markets. Again, the expanding railroads brought this produce to the East - and more people west.

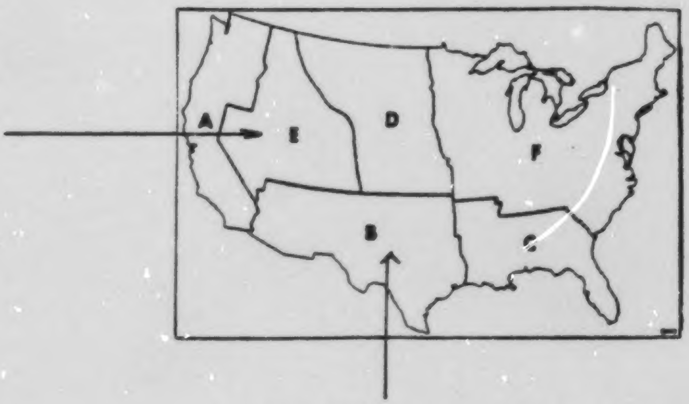

e Rocky Mountain
Region

The Southwest Region

BÀI 3 VÙNG TÂY-NAM và VÙNG NÚI ROCKY

Khu Tây-Nam lập thành các tiểu-bang Arizona,New Mexico, Oklahoma,và Texas. Vùng Núi Rocky chia ra thành các tiểu-bang Colorado,Idaho,Montana,Nevada,Utah,và Wyoming.

Sau nội-chiến các dồn-diền bông vải tại miền Tây và Nam Texas thành-hình. Nhưng chính sự chăn-nuôi súc-vật dã thật sự thay dổi miền Tây Nam. Đất vùng này có dủ cỏ dể nuôi mục-súc . Các tay Cao-bồi gốc Mễ-Tây-Cơ, mệnh-danh là Vaqueros,và các cao-bồi Mỹ lùa hàng ngàn bò sừng dài gọi là Longhorns băng qua dồng trống.Với nhịp-dộ dân-số gia-tăng tại miền Đông,nhu-cầu thịt bò cũng gia-tăng.Đường xe lửa dược khuếch-trương dể chở súc-vật dến các thị-trường miền Đông. Sự phát-minh toa xe ướp-lạnh năm 1875 làm cho việc chế-biến và chuyên-chở thịt bò dược dễ-dàng hơn.

Việc dịnh-cư tại vùng núi Rocky Mountain dược khích-lệ nhờ tìm ra các mỏ vàng,bạc và dồng. Lúc dầu dồng không có vẻ quan-trọng mấy, nhưng sự khuếch-trương diện-khí dã thay-dổi tình-trạng ấy. Điện-khí dùng giây dồng. Sau khi dã khai hết mỏ, dân chúng bỏ nghề dào mỏ quay sang hoạt-dộng nuôi súc-vật và lập nông-trại tại chỗ. Họ sản-xuất hoa-màu và thịt bò cho các thị-trường miền Đông. Một lần nữa,sự mở-mang thiết-lộ dã chở phẩm-vật qua miền Đông — và nhiều dân-chúng hơn qua miền Tây.

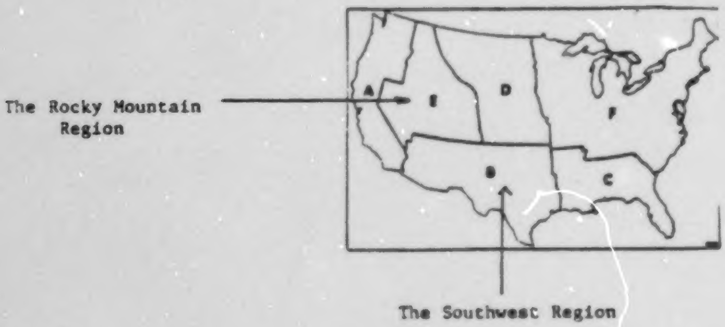

Lesson Four The Plains Region

The Plains region includes North and South Dakota, western Nebraska and Kansas, eastern Montana, Wyoming, and Colorado.

This was the home of the Plains Indians. They were very skilled in using the horse in warfare and hunting buffalo. The horse was brought to North America by the Spanish years before. The buffalo provided them with most of their needs of food, clothing, and shelter.

Settlers did not find the Plains as useful because it seemed like poor farmland. It had few resources. The climate was severe. The Plains did not receive enough rainfall to use normal farming methods. Water had to be pumped from underground streams through pipes to the surface. Power was supplied by a windmill. But settlers learned to plant crops that needed smaller amounts of water. New kinds of wheat were also developed that were able to grow in colder climates.

Another difficulty of the environment of the Plains region was lack of timber. This meant that houses and fences could not be made of wood. So they did as the Indians had done. They built homes of thick sod, cutting it and stacking it up like large bricks. For fences, they used barbed wire to protect their crops and to prevent their livestock from straying.

But the Plains region was also isolated. The land had few rivers or streams that could be used for travel. Transportation depended upon the horse. This also meant that trade and communication with other parts of the nation were difficult and slow. But soon this problem was solved. The railroads began to be built in this area. They connected the east and west coast to the Plains. Even Europeans arrived to farm in this region. By 1880, 71% of Minnesota's population had foreign-born parents.

Conflicts did occur among settlers over the use of the land. Cattle owners sometimes turned their stock loose to graze on public land. The cattle might stray and damage a homesteader's crop. Or a homesteader might block the route to water with fenced-in fields. Cattle owners claimed sheep ruined the grass for cattle. Violence also resulted from the Plains Indians. They fought the settlers because the homesteads, ranches, railroads, and town interfered with their way of life. Soon they were forced to live on reservations under unfavorable government policies.

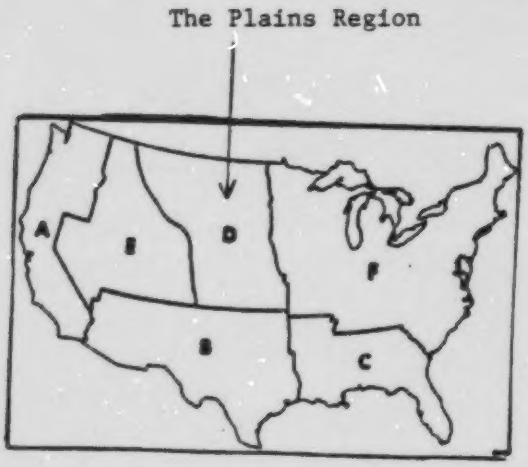

BÀI 4

VÙNG ĐỒNG BẰNG

Vùng Đồng-Bằng bao gồm Dakota Bắc và Nam,Tây Nebraska và Kansas, Đông Montana,Wyoming,và Colorado.

Đây là quê-hương của dân Da-đỏ Đồng-Bằng. Họ rất tinh-thông việc cởi ngựa đánh trận và săn trâu. Ngựa được đưa tới Bắc-Mỹ do người Tây-Ban-Nha nhiều năm về trước. Trâu hoang cung.cấp phần lớn nhu-cầu của họ về lương-thực,quần-áo,và lều-trại.

Dân di-cư không nghĩ rằng vùng Đồng-Bằng là [illegible]-địa , lý-do là nơi này đất xấu. Ở đây có ít tài-nguyên.Khí-hậu lại khắc-nghiệt. Mưa không đủ để làm nông theo các phương-pháp thông-thường. Phải bơm nước từ các suối ngầm dưới đất qua các ống dẫn lên đến mặt đất. Năng-lực lấy từ máy-xay-gió(cánh quạt chạy bằng gió).Nhưng họ đã học được cách trồng các loại hoa-màu ít cần đến nước. Các giống lúa mì mới cũng được phát-hiện và có thể trồng được tại các nơi có thời tiết lạnh hơn.

Một khó-khăn khác tại vùng Đồng-Bằng là tình-trạng khan-hiếm cây-gỗ. Điều này có nghĩa rằng nhà ở và rào-dậu không thể làm bằng gỗ. Vì vậy họ đã bắt-chước người Da-đỏ.Họ xây nhà bằng các phiến đất chằng-chịt rễ cỏ mà họ đã cắt và xếp chồng lên nhau như các viên gạch to bản. Vấn-đề hàng rào được giải-quyết bằng cách xử-dụng giây kẽm gai hầu bảo-vệ hoa-màu và giữ cho súc-vật khỏi đi hoang.

Nhưng vùng Đồng-Bằng cũng là một vùng đất cô-lập.Nơi đây có ít sông và suối khả-dĩ dùng làm phương-tiện xê-dịch. Sự chuyên-vận tùy-thuộc vào ngựa. Điều này có nghĩa là sự buôn-bán và giao-liên với các nơi khác trong toàn-quốc khó-khăn và chậm-chạp. Nhưng chẳng bao-lâu vấn-đề này được giải-quyết.Các đường thiết-lộ được tạo-lập tại nơi và đã nối liền miền Đông và vùng bờ-biển phía Tây với vùng Đồng-Bằng. Ngay đến người Âu-châu cũng đến lập nông-trại tại đây. Vào năm 1880, 71% dân-chúng Minnesota có cha mẹ gốc hải-ngoại.

Nhiều xung-đột đã xảy ra giữa các dân định-cư,trong việc xử-dụng đất-đai. Chủ-nhân các dàn mục-súc đôi khi thả thú đi ăn rong tại các vùng đất công. Súc-vật có thể đi lạc và phá-hoại hoa-màu của các trang-chủ.Hoặc giả là một trang-chủ có thể chặn đường lấy nước bằng cách rào bít các cánh đồng . Chủ nhân các đoàn mục-súc thì cho rằng cừu làm hao-hại cỏ khiến mục-súc không đủ cỏ ăn. Bạo-lực cũng còn do phía dân Da-đỏ gây nên. Sắc-dân này chống lại người định-cư vì lý-do các gia-trang và mục-trường,đường thiết-lộ và thành-phố xâm-phạm vào nếp sống phóng-khoáng của họ.Ít lâu sau dân Da-đỏ bị đưa đến sinh-sống tại các khu-lưu-cư(danh-từ Mỹ gọi là reservations) dưới các chính-sách bất-thuận-lợi cho họ,do chính-phủ đề ra.

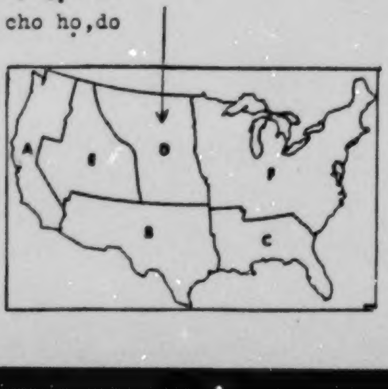

Lesson Five Review

From 1860-1900 the western half of the United States developed quickly. People came to find richer or better farmland. Others came for adventure or opportunity. This growth was caused by four things:

a. discoveries of gold and silver
b. expansion of the railroads
c. increasing market for cattle
d. improvement in farm machinery

From 1840-1870, most growth was around the Mississippi River and along the Pacific Coast. Furs and lumber in Oregon and the discovery of gold in California brought many new settlers to that area. Some were from Asia or Europe. Black and white Americans came from the East. But conflicts developed between Americans, Chinese, and Mexicans. There was bias against both minority groups. Immigration from China was stopped for a time.

In the Southwest, cattle ranching was the reason for its growth. The growing demand for beef brought new ranchers to the area. Towns developed near ranches or at places where railroads joined and cattle were sold.

The Rocky Mountain region had few settlers until the discovery of gold, silver, and copper during the 1850's and 1860's. After that, mining towns grew rapidly.

The Plains region had been ignored by new settlers because it seemed to be poor farmland. But better farm equipment, improved transportation and the railroad helped to bring new settlers and supplies west.

However, more conflicts and battles continued with the region's first dwellers - the Indians. The United States government wanted to keep them on reservations. On these reservations the Indians were forced to give up their culture and become like other Americans. They were no longer to be a separate and different group with traditional tribal values. The Indians didn't want to give up their land or their own way of life, so bloody wars and massacres were fought until 1890.

By 1890 the westward movement was over. It had changed the country to a land of ranches, farms, cities, and railroads. American society was becoming more urban (or living in the towns and cities). They found jobs in businesses and industries. These jobs created a large wealthy class. But growing city slums were filling up with poor people. Women were gaining more freedom and working hard to gain the right to vote.

This map shows regions in the United States during the westward movement. Certain areas are labeled with letters. Match each name below with the correct letter. There are two extra letters.

1. Plains region _____
2. Rocky Mountain region _____
3. Pacific Coast region _____
4. Southwest _____

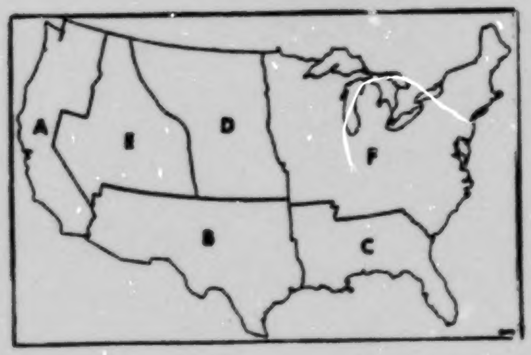

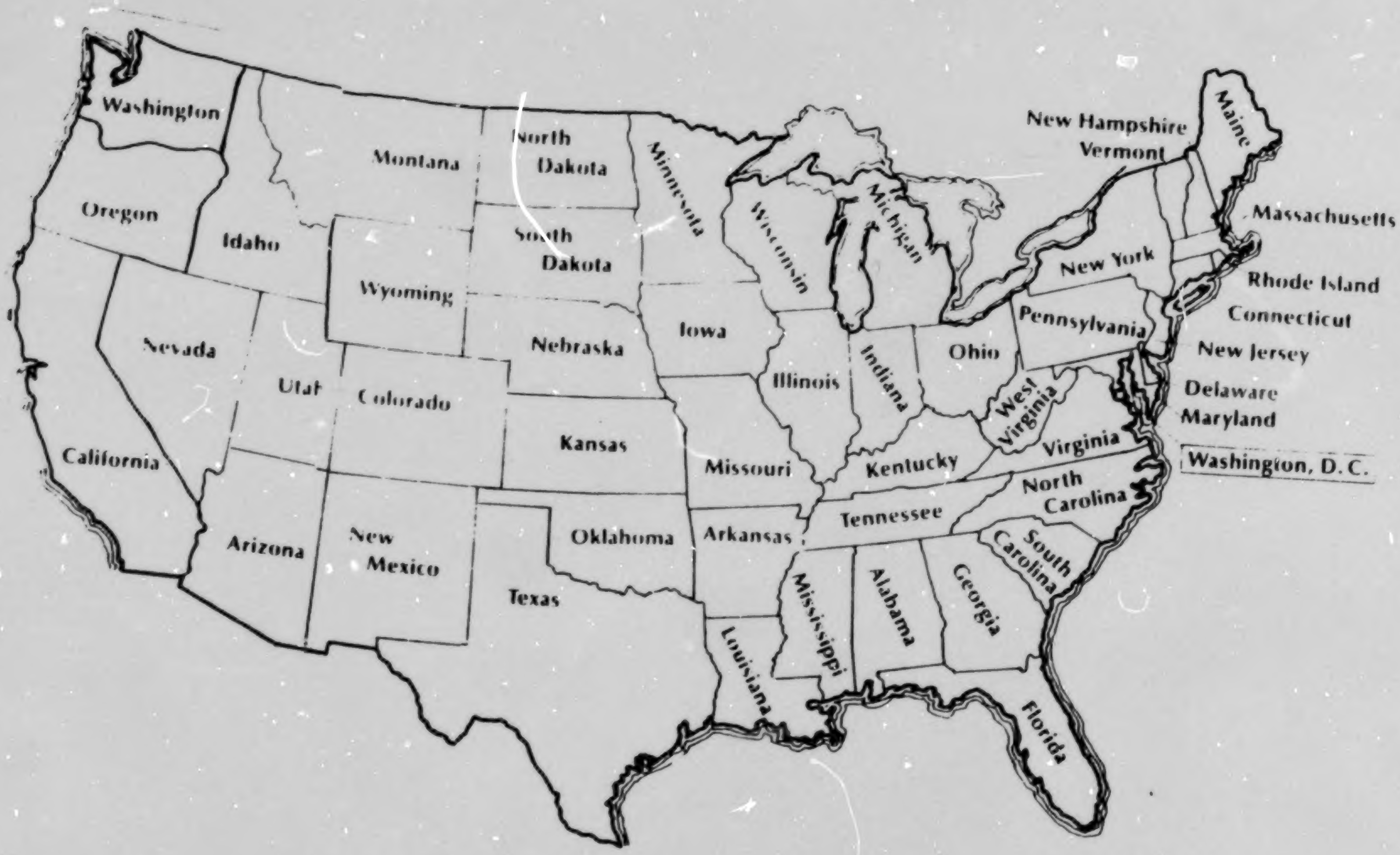

BEST COPY AVAILABLE

BÀI 5

ÔN TẬP
(Học ôn)

Từ 1860 — 1900,phân nửa miền Tây Hoa-Kỳ dã mở-mang mau-chóng.Dân chúng kéo dến tìm dất làm nông mầu-mỡ hơn hoặc tốt hơn. Có kẻ tìm dến vì óc phiêu-lưu hoặc vì nhắm cơ-hội làm giàu. Sự phát-triển này có 4 lý-do sau dây:

a. Sự tìm ra vàng và bạc;
b. Sự bành-trướng các dường xe lửa;
c. Sự mở rộng thị-trường súc-vật;
d. Sự tiến-bộ về nông-cơ(máy-móc làm nông)

Từ 1840-1870,phần lớn sự bành-trướng dã xảy ra trong vùng sông Mississippi và dọc theo bờ biển Thái-Bình-Dương. Da thú và gỗ tại Oregon,và sự tìm ra vàng tại California dã thu-hút nhiều dân dến lập-nghiệp ở vùng này. Một số từ Châu-Âu và Châu-Á dến.Dân Mỹ da đen và da trắng kéo dến từ miền Đông Hoa-Kỳ.Nhưng nhiều cuộc tranh-chấp dã xảy ra giữa người Mỹ với người Trung-Hoa và Mễ-Tây-Cơ. Có kỳ-thị dối với hai nhóm thiểu-số này. Sự di-dân từ Trung-Hoa qua dã ngừng lại trong một thời-gian.

Trong vùng Tây-Nam,nghành chăn-nuôi súc-vật dã là lý-do thúc-dẩy sự bành-trướng.Nhu-cầu gia-tăng về thịt-bò dã thu-hút nhiều tay chăn-nuôi súc-vật dến nơi dây.Các thành-phố dã dược tạo-lập gần các mục-trường(ranches) hoặc tại các nơi mà dường xe lửa giao nhau và cũng là những nơi bán súc-vật.

Vùng Rocky Mountain có ít dân lập-nghiệp cho dến khi tìm ra vàng,bạc và dồng dỏ trong những thập-niên 1850 và 1860. Sau thời dó,các thành-phố khai mở mở-mang khá mau.

Vùng dồng-bằng dã bị bỏ quên vì dân lập-nghiệp cho rằng nơi này dất xấu.Nhưng về sau,nhờ trang-cụ làm nông tốt hơn,nhờ sự chuyên-vận tiến-bộ và nhờ dường xe lửa,dân lập-nghiệp và các dồ tiếp-liệu dã chuyển dến miền Tây.

Tuy-nhiên,nhiều tranh-chấp và trận-chiến dã tiếp-tục xảy ra với bản-dân vùng này—người Da dỏ. Chính-phủ Hoa-Kỳ dã có ý giữ họ lại tại các khu-lưu-cư(Reservation). Ở các khu-lưu-cư này,người Da-dỏ bị bó-buộc phải bỏ nền văn-hóa của họ và sinh-sống như người Mỹ. Họ không còn là một nhóm riêng-rẽ và khác-biệt có nhiều giá-trị bộ-lạc cổ-truyền nữa. Người Da-đỏ thì không muốn rời bỏ đất-đai và nếp sống riêng-rẽ của họ, vì thế nên những trận đánh đẫm-máu và những cuộc tàn-sát đã diễn ra cho đến năm 1890.

Vào năm 1890 phong-trào di-dân qua miền Tây đã chấm-dứt. Miền này đã biến thành vùng đất có những mục-trường, nông-trại, đô-thị, và thiết-lộ. Xã-hội Mỹ đã trở thành thị-tứ hơn (tức là: hợp với nếp-sống tại các thành-phố và đô-thị). Dân-chúng tìm được việc làm tại các doanh-nghiệp và hãng kỹ-nghệ. Những công-việc này đã tạo nên một giai-cấp đông-đảo có tiền-của. Nhưng tại đô-thị đang phát-triển lại có những khu nhà xập-xệ đầy-ắp dân nghèo. Đàn bà được tự-do hơn và cố-công làm việc để được quyền bầu-cử.

x

x x

Họa-đồ này chỉ rõ những vùng tại Hoa-Kỳ trong thời-kỳ có phong-trào di-dân qua miền Tây. Mỗi khu-vực được ghi-chú bằng một chữ cái. Điền cho đúng những danh-xưng(name) dưới đây bằng 1 chữ cái. Có thừa hai chữ-cái.

1. Vùng Đồng-bằng ________
2. Vùng Núi Rocky________
3. Vùng bờ-biển Thái-Bình-Dương_____
4. Vùng Tây-Nam _____

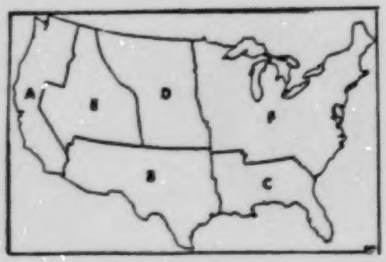

Lesson Six The United States: A Great Industrial Nation

After the Civil War in 1865, the United States became the greatest industrial nation in the world. Why?

One reason is its size. The United States is a big country. Being big allows it to grow and change easily. Its large size also allows for several different climates. The different climates and types of soil enable farmers to raise a wide variety of crops and livestock.

The United States also has the many minerals needed for a modern industrial society. Large supplies of coal and iron allow the United States to supply much of the world's steel. Other resources include oil and natural gas. There are gold and silver as well as copper, aluminum, magnesium, and other industrial minerals.

Water power, coal, and oil are used to produce electricity. Electricity is a major source of power used to turn natural resources to industrial use. America has good natural water transportation. The chief river system of the country is the Missouri-Mississippi system.

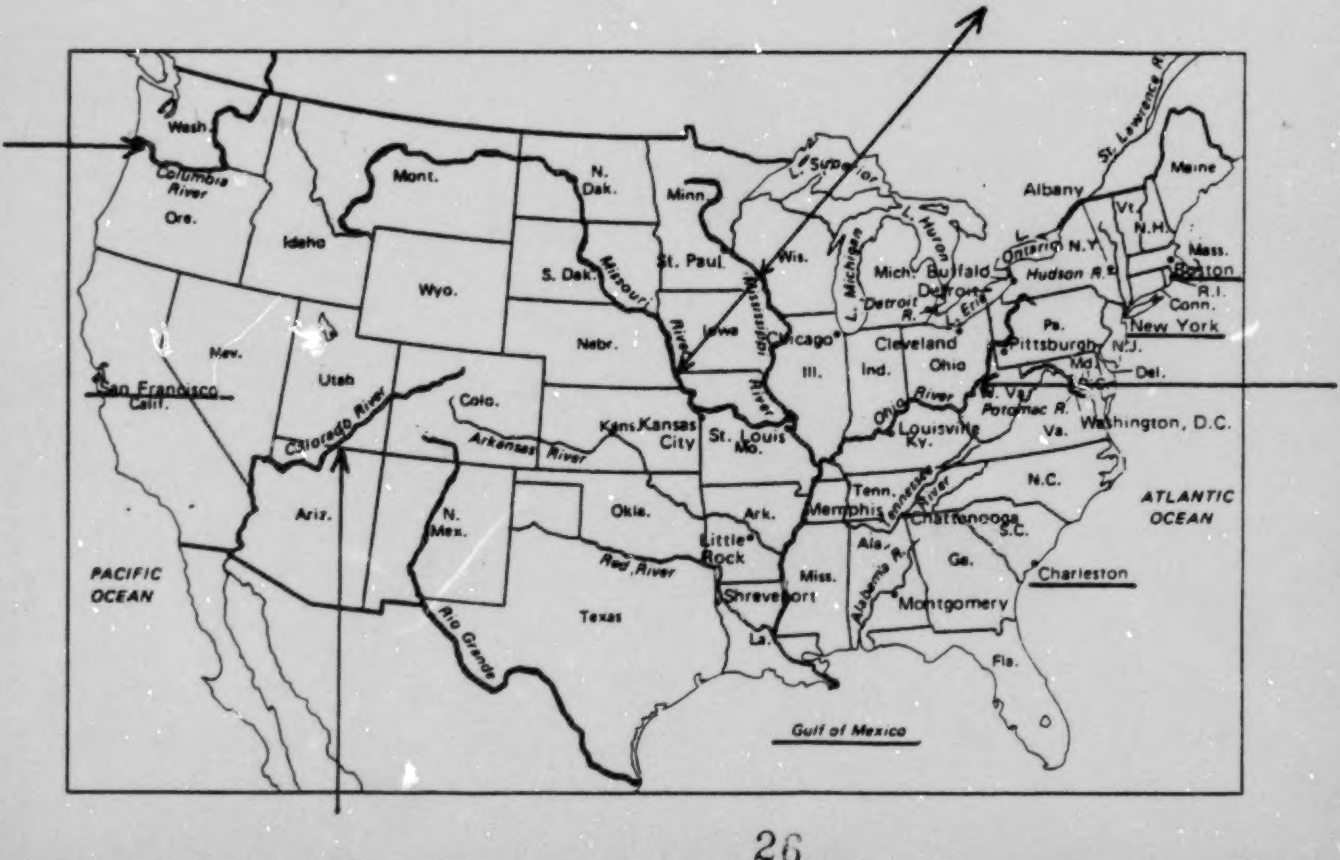

It flows from the far north to the Gulf of Mexico. Other major river systems are the Columbia in the Northwest and the Colorado in the Southwest.

The many miles of American coastline contain good harbors. Boston, New York, Charleston, Mobile, New Orleans, Houston, San Francisco, and Seattle all are important ports. They have made it possible for this nation to become one of the leaders in world trade.

Also, the five Great Lakes and the Ohio and Mississippi rivers are two great inland waterway systems. Heavy goods like ore can be moved more cheaply by water than by train, truck, or air.

Geography, climate, and natural resources, then, are important reasons for America's industrial power.

BÀI 6

HOA-KỲ : Một Nước Kỹ-Nghệ Vĩ-Đại.

Sau cuộc nội-chiến năm 1865, Hoa-Kỳ dã trở thành một nước kỹ-nghệ lớn nhất trên thế-giới. Tại sao?

Một lý-do là kích-thước của nước này. Hoa-Kỳ là một nước lớn. Bề-thế rộng-lớn cho nó khả-năng nảy-nở và thay-dổi dễ-dàng. Bề-thế rộng lớn còn cho nó có nhiều khí-hậu khác-biệt. Những khí-hậu và loại dất khác-biệt cho các nông-gia Mỹ trồng dược nhiều loại hoa-mầu và nuôi dược nhiều giống mục-súc khác nhau.

Hoa-Kỳ còn có nhiều kim-loại cần-thiết cho một xã-hội kỹ-nghệ tân-tiến. Nhiều than-dá và sắt cho Hoa-Kỳ khả-năng cung-cấp phần lớn thép cho thế-giới. Những tài-nguyên khác bao-gồm dầu-lửa và hơi dốt thiên-nhiên. Còn có vàng và bạc cũng là dồng dỏ,nhôm,magnesium,và các kim-loại kỹ-nghệ khác.

Sức nước,than-dá,và dầu lửa dược dùng dể sản-xuất diện. Điện là nguồn năng-lực quan-trọng dùng dể biến-dổi tài-nguyên thiên-nhiên thành dụng-liệu kỹ-nghệ. Hoa-Kỳ có phương-tiện vận-chuyển dường thủy rất tốt. Hệ-thống sông-ngòi chủ-chốt của Hoa-Kỳ là hệ-thống của hai sông Missouri và Mississippi.

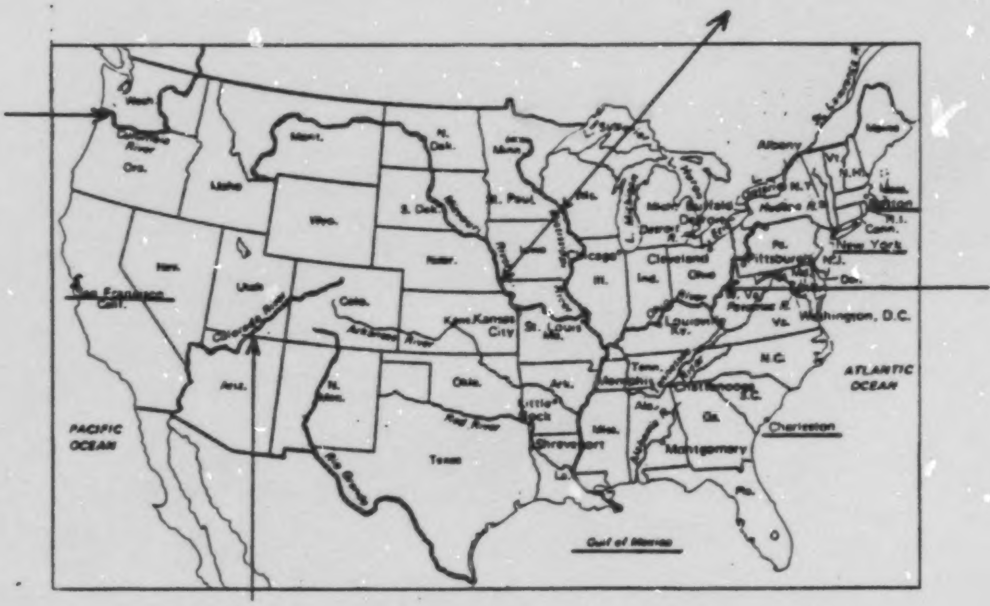

Nó chảy từ miền cực-Bắc dến vịnh Mexico. Các hệ-thống sông-ngòi khác là sông Colombia tại miền Tây-Bắc và sông Colorado tại vùng Tây-Nam. Ven biển Hoa-Kỳ có nhiều hải-cảng tốt. Boston,New-York,Charleston,Mobile,New Orlean,Houston,San Francisco,và Seattle dều là những hải-cảng quan-trọng. Các hải-cảng này dã làm cho Hoa-Kỳ trở thành một trong những nước lãnh-dạo nền thương-mại thế-giới.

Hơn nữa, Ngũ-Đại-Hồ (Great Lakes) và hai sông Ohio và Mississippi là hai hệ-thống thủy-lộ vĩ-đại nằm trong đất liền. Các vật-hạng nặng như quặng-mỏ có thể được chuyên-chở rẻ-tiền bằng đường thủy hơn là bằng xe-lửa, ô-tô hoặc máy-bay.

Địa-dư,khí-hậu,và tài-nguyên thiên-nhiên, như vậy đã là những lý-do quan-trọng cho khả-năng kỹ-nghệ siêu-đẳng của Hoa-Kỳ.

Lesson Seven Machines, Capital, and People

From 1850-1900, the United States entered the Industrial Age. Mines, factories, and railroads were expanding and improving. In 1844 some surveyors in Minnesota noticed something unusual. The magnetic needle of their compass swung crazily from side to side. They soon learned the reason. Beneath their feet lay the world's greatest deposit of iron ore. It is the basic element used in making steel.

In Pennsylvania a few years later, a man noticed a greasy, black ooze near his house. It was coming up through the ground. He tried lighting the ooze. It burned. He had found an oil deposit. The oil would soon become an important source of energy.

Between 1870 and 1916 twenty-five million people came to America from eastern and southern Europe. They came to work in the machine shops, iron works, mills, mines, and factories. Business grew. More people meant more buyers for the goods being turned out.

But growing businesses need great sums of money, or capital. Businessmen borrowed capital from banks. Later they paid back the loans from money their businesses earned.

Sometimes businessmen invited people with money to buy into their businesses. Some people bought a little stock. Stock is a share of ownership in a corporation. Others bought a lot of stock. And so these corporations or businesses with many owners were begun. When a corporation made money, it paid part of it to its stockholders. In this way, the United States became a capitalist country. This is a country that has an economic system based on ownership of land, factories, and other means of production by individuals or groups of people.

Thus, the Industrial Revolution affected our whole nation. This rapid growth of industry had many important effects:

1. Factories and machines replaced the old way of making goods in the home by hand.
2. Machines made it possible to produce goods in large quantities. This meant lower prices; therefore, more people could afford to buy the goods.
3. With the growth of industry came the growth of cities. Many people from farm areas took jobs in city factories.

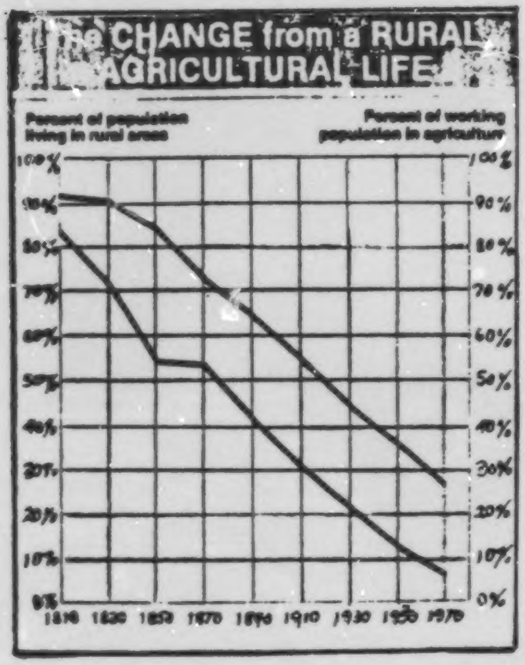

4. The entire nation took a greater interest in industry and trade. Industry replaced agriculture as the major economic activity of the American people. The United States, however, continued to lead the world in agricultural production.
5. Transportation and communications improved. Soon after the Civil War, railroad lines reached from coast to coast. Also, a national telegraph system was developed.
6. Increasing number of corporations were formed. (Remember, a corporation is a business that sells shares of ownership to the public. These shares are called stock. Selling stock makes it possible to raise large sums of money. This money is used to build factories, buy machines, and produce goods.)
7. Labor unions began to develop. Workers felt the need to form organizations that would protect their interests.

BEST COPY AVAILABLE

BÀI 7 MÁY - MÓC, TƯ-BẢN, và DÂN-SỐ.

Từ 1850 - 1900, Hoa-Kỳ đã đi vào thời-đại kỹ-nghệ.Hầm-mỏ,nhà máy và hỏa-xa đã khuếch-trưởng và tiến-bộ. Vào năm 1844 một số trắc-lượng-viên tại Minnesota nhận thấy một điều kỳ-lạ.Kim nam-châm trong địa-bàn của họ quay-quắt qua-lại một cách dị-thường. Chẳng bao lâu họ biết được lý-do. Dưới chân họ là một khối-lượng quặng-sắt vĩ-đại nhất thế-giới.Đó là đơn-chất căn-bản để luyện-thép.

Tại Pennsylvania ít năm sau,một người đàn ông nhìn thấy một chất lỏng màu đen,nhờn-nhớt như mỡ,ứa ra gần nhà y. Chất đó từ lòng đất trào lên.Anh ta thử đốt chất lỏng đó.Chất này bắt lửa.Anh ta đã tìm được mỏ-dầu.Dầu này chẳng bao lâu đã trở thành một nguồn năng-lượng quan-trọng.

Giữa các năm 1870 và 1916 có hai-mươi-lăm (25) triệu người từ các nước Đông và Tây Âu đến Hoa-Kỳ.Họ làm việc tại các xưởng máy,hãng sắt,lò thép,hầm-mỏ và nhà máy sản-xuất.Doanh - nghiệp đã phát-triển.Đông dân hơn có nghĩa là có thêm nhiều người mua các hàng-hóa đã sản-xuất được.

Nhưng các doanh-nghiệp đang phát-triển lại cần nhiều tiền, còn nói là Tư-bản(vốn riêng).Các nhà doanh-nghiệp vay tiền của ngân-hàng.Sau một thời-gian họ trả nợ với tiền đã kiếm được trong các hoạt-động doanh-thương.

Đôi khi các nhà doanh-nghiệp với tư-nhân có của mua cổ-phần của các doanh nghiệp.Một số người đã mua một ít cổ-phần. Cổ-phần là một phần ăn-chia(còn nói là phần hùn) trong quyền tư-hữu(ownership)một nghiệp-đoàn. Có kẻ lại mua rất nhiều cổ-phần. Và như vậy các nghiệp-đoàn hoặc doanh-nghiệp với nhiều sở-hữu-chủ đã bắt đầu xuất-hiện. Khi một nghiệp-đoàn làm ra tiền,họ trả một phần lời nào đó cho các người đã mua cổ phần,tiếng Việt gọi là Cổ-đông (stockholder). Theo đường-lối đó,Hoa-Kỳ đã trở thành một nước tư-bản.Đây là một nước có hệ-thống kinh-tế đặt căn-bản trên quyền tư-hữu(có của riêng),ruộng-đất,nhà-máy,và các phương-tiện sản-xuất khác mà chủ-nhân là các cá-nhân hoặc các nhóm tư-nhân.

Như vậy, cuộc cách-mạng kỹ-nghệ đã ảnh-hưởng đến toàn-thể quốc-dân.Sự tăng-trưởng nhanh-chóng về kỹ-nghệ này có nhiều hiệu-quả quan-trọng:

1. Các hãng-xưởng và máy-móc đã thay-thế thủ-công nghiệp trong việc sản-xuất các phẩm-vật dùng trong nhà,mà trước

kia làm bằng tay.

2. Máy-móc dã giúp sản-xuất rất nhiều hàng-hóa. Điều này có nghĩa là giá-cả hạ hởn; do đó có nhiều ngưởi đủ khả-năng mua hàng hởn.

3. Sự tăng-trưởng của nền kỹ-nghệ dã đưa dến sự tăng-trưởng các dô-thị. Nhiều người từ các vùng quê dã dến làm việc tại các nhà máy nởi dô-thị.

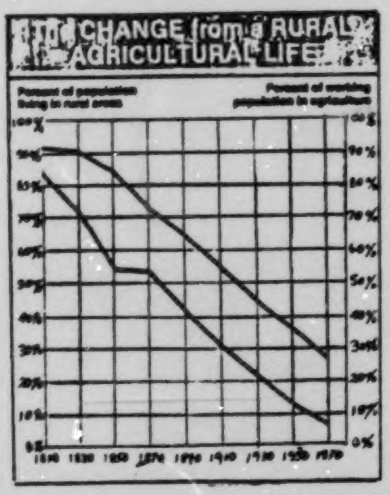

4. Toàn-thể quốc-dân chú-ý nhiều hởn dến kỹ-nghệ và thưởng-mại. Kỹ-nghệ dã thay-thế nông-nghiệp như là một hoạt-dộng kinh-tế chính-yếu của dân Mỹ. Tuy-nhiên, Hoa-Kỳ vẫn tiếp-tục dẫn dầu thế-giới trong lãnh-vực sản-xuất nông-phẩm.

5. Vận-tải và giao-liên dã tiến-bộ. Chẳng bao lâu sau Nội-chiến, các hệ-thống dưởng sắt dã thông-thưởng từ bở-biển này sang bở bên kia(xuyên Mỹ). Hởn nữa, một hệ-thống dưởng diện-tín dã dược phát-triển.

6. Các nghiệp-doàn dã dược thành-lập mỗi ngày mỗi dồng-dảo hởn.(ghi nhở rằng nghiệp-doàn là một doanh-nghiệp, có khi còn gọi là xí-nghiệp, bán phần hùn quyền-sở-hữu cho dân-chúng. Những phần hùn này dưởc gọi là cổ-phần(stock). Sự bán các cổ-phần làm cho việc cổ-dộng nhiều vốn lởn trở thành dễ-dàng. Tiền này dùng dể xây-cất các cở-xưởng, mua máy-móc, và sản-xuất hàng-hóa).

7. Các Liên-Đoàn Lao-Động dã bắt dầu phát-triển. Các công-nhân cảm thấy cần phải thành-lập những tổ-chức có mục-dích bảo-vệ quyền-lợi của họ.

Lesson Eight: Big Business, Government and the Progressive Movement

As American businesses expanded, big corporations were able to gain control of entire industries. These corporations also developed tremendous political power. Business interests often influenced members of state legislatures and members of the U.S. Congress.

Big business had for years bought "protection" from dishonest Congressmen. For example, railroad companies gave Congressmen free passes to ride their trains. They gave money to the Congressman's political party. They even paid for votes. The Congressman understood that he was to vote for laws that would benefit big business.

This brought a demand by the people for reform in government. In 1887 Congress finally enacted the Inter-State Commerce Act. This law forced railroads: 1) to post their rates, 2) to give 10 days notice before changing rates, 3) to no longer charge more for short runs for the less important man.... or charge less for long runs for big companies, 4) to no longer make secret deals between railroad companies.

A constant economic war went on between the small businessman and big business. To control the market, a big business would buy out all little businesses in one industry. Then the big business, or monopoly, set the price. For example, Standard Oil was started in 1870. Ten years later it was refining 95 percent of the oil produced in the country. It set the prices for production of oil.

From the standpoint of a capitalist country, big business is good. It is the monopoly (control of an industry by one company) that is bad. Big businesses with heavy capital backing them turn goods out fast. They produce more than small businesses can. Big businesses create more jobs and that is good for the country.

But monopolies do away with competition. They force the small businesses out. With no competition, monopolies rule the market with one goal in mind....sales. The buyers' interests are not considered. This is not good for the country.

The effort to regulate industry was helped by the work of writers called "muckrakers". A muckraker is someone who rakes up dirt or "muck". The muckrakers wrote about conditions in American life that needed reform in 1890's and early 1900's. These writings made Americans aware of how necessary business reforms were. They wanted to correct abuses. As a result, government passed the Sherman Antitrust Act in 1890 to prevent growth of monopolies in business.

They also passed in 1906 the Pure Food and Drug Act. That was a result of the filth and disease found in the meatpacking plants in Chicago. The act called for government inspections of food-processing plants and better labeling of drug products. Fewer useless drugs and unclean foods reached the public.

In 1914 the Federal Trade Commission was formed to prevent false advertising and unfair competition by price fixing.

These government regulations are still in effect today, thanks to the early efforts of those middle-class Americans who wanted a better society. Their effort to improve life in the United States was called the Progressive Movement.

BÀI 8 ĐẠI-DOANH-NGHIỆP, CHÍNH-PHỦ và PHONG-TRÀO TIẾN-BỘ.

Với nhịp-độ bành-trướng của các xí-nghiệp,các nghiệp-đoàn lớn đã đủ sức kiểm-soát toàn-thể nền kỹ-nghệ.Các nghiệp-đoàn này cũng đã phát-triển một sức mạnh chính-trị khủng-khiếp. Quyền-lợi doanh-nghiệp thường khi ảnh-hưởng đến các nhân-vật trong nghành Lập-pháp Tiểu-bang và đến cả các nhân-vật trong quốc-hội Hoa-Kỳ

Đại-doanh-nghiệp đã mua-chuộc từ lâu sự "bao-che" của các nhân-vật kém lương-thiện tại Quốc-Hội Hoa-Kỳ.Thí-dụ ,các Công-ty Hỏa-xa tặng các Nghị-sĩ Quốc-Hội những thông-hành miễn-phí để đi xe-lửa khỏi tiền. Họ biếu tiền cho chính-đảng của các nghị-sĩ.Họ còn trả tiền cho các cuộc bầu-cử. Các Nghị-sĩ Quốc-hội hiểu(ngầm) rằng họ phải bầu các đạo-luật nào khả-dĩ có lợi cho Đại-doanh-nghiệp.

Điều này đã làm cho quần-chúng yêu-cầu phải có sửa-đổi trong Chính-Phủ. Rốt cuộc năm 1887 Quốc-hội đã phải thông-qua đạo-luật Thương-Mại Liên-Tiểu-Bang. Luật này bó-buộc các Công-Ty Hỏa-xa :1)Phải công-bố giá-cả của họ. 2) Phải báo trước 10 ngày trước khi đổi giá. 3) Chấm-dứt việc lấy giá cao nếu đi gần cho người kém quan-trọng...hoặc lấy giá hạ nếu đi xa cho các hãng lớn. 4)Chấm dứt các cuộc thương-lượng bí-mật giữa các công-ty Hỏa-Xa.

Có cuộc chiến-tranh kinh-tế xảy ra một cách hằng-cửu giữa các xí-nghiệp nhỏ với đại-doanh-nghiệp. Để kiểm-soát thị-trường, một đại-doanh-nghiệp có thể mua đứt tất cả các xí-nghiệp nhỏ cùng trong một nghành kỹ-nghệ. Sau đó,đại-doanh-nghiệp này,còn nói là hãng độc-quyền,sẽ tự-ý ấn-định giá-cả. Thí-dụ,hãng dầu Standard Oil bắt-đầu hoạt-động năm 1870. Mười(10) năm sau đó đã nghiễm-nhiên lọc 95% dầu sản-xuất trong nước.Nó đã ấn-định giá-cả cho việc sản-xuất dầu.

Trên quan-điểm một nước tư-bản,đại-doanh-nghiệp là điều tốt. Điều xấu là sự chiếm độc-quyền (sự kiểm-soát một kỹ-nghệ do một công-ty duy-nhất). Đại-doanh-nghiệp nhờ nặng-vốn(có nhiều vốn) nên sản-xuất hàng-hóa nhanh chóng. Nó sản-xuất nhiều hơn các xí-nghiệp nhỏ. Đại-doanh-nghiệp tạo ra nhiều việc làm(cho dân-chúng) và ấy là điều tốt cho quốc-gia.

Thế nhưng các hãng độc-quyền loại-bỏ sự cạnh-tranh.Chúng hất các xí-nghiệp nhỏ ra ngoài. Với tình-trạng vắng cạnh-tranh các hãng độc-quyền tha-hồ lũng-đoạn thị-trường với một mục-đích duy-nhất là ....bán. Quyền-lợi của khách-hàng(người mua) không được cân-nhắc tới.

Điều này bất lợi cho cả nước.

Sự nỗ-lực chế-định(regulate) nền kỹ-nghệ đã được các nhà văn mệnh-danh là "muckrakers" (tiếng Việt là"kẻ quậy bùn") trở-lực. Kẻ quậy bùn là người dùng bừa cào để làm cho bùn dơ nổi khoắn lên mặt nước. Các nhà-văn"quậy bùn" này đã viết về các điều-kiện sinh-sống tại Mỹ cần phải được cải-thiện(nghĩa là: sửa lại cho tốt-đẹp hơn) trong những năm 1890 và đầu thập-niên 1900. Những bài văn này đã làm cho người Mỹ nhận thấy sự cần-thiết phải sửa-đổi nền doanh-nghiệp. Họ muốn loại-bỏ những lạm-dụng. Kết-quả là Chính-phủ đã thông qua Đạo-luật Sherman Chống-độc-quyền năm 1890 để ngăn-chận sự bành-trưởng các hãng độc-quyền trong giới doanh-thưởng.

Chính-phủ cũng đã thông-qua đạo-luật Thực-phẩm và Dược-phẩm Tinh-khiết vào năm 1906. Đó là kết-quả của sự tìm ra đồ xú-uế và bệnh-tật tại những xưởng vô-hộp thịt tại Chicago. Đạo-luật này kêu-gọi sự thanh-tra của chính-phủ tại các hãng-xưởng chế-biến thực-phẩm và sự cải-tiến các nhãn-hiệu trên các loại dược-phẩm. Nhờ đó một số dược-phẩm vô-giá-trị và thực-phẩm không tinh-khiết đã mỗi ngày mỗi bớt đi.

Năm 1914, Ủy-ban Thưởng-Mại Liên-Bang được thành-lập để ngăn-chận sự quảng-cáo sai sự-thật và sự cạnh-tranh bất-hảo.

Những điều-luật này của chính-phủ vẫn còn kiến-hiệu cho đến ngày nay là nhờ ở sự cố-gắng lúc đầu của những người Mỹ mong-muốn có một xã-hội hoàn-mỹ hơn. Sự cố-gắng của họ để thăng-tiến đời-sống tại Hoa-Kỳ được gọi là Phong-Trào Tiến-Bộ.

LESSON NINE Review

In the late 1800's most workers put in a twelve-hour day. They worked six days a week. Wages were low and hours were long. Child labor was common. Women and children were paid less than men. That kept men's wages down. Every few years there was high unemployment. Workers could not find jobs. American workers had no unemployment insurance or old-age pensions like social security. Conditions were bad and workers had few ways to improve them.

Americans worried about these problems and tried to correct them. These people were called Progressives because they believed in progress. Progress means an improvement or a forward movement for society. That period of change and reform was strongest between 1900 and 1920. It was called the Progressive Age.

The Progressives wanted change in two basic areas. First, they wanted to reform politics. They wanted more people, particularly women, to become interested and involved in the political process. This would give more American people direct control of who was elected and what they did once they were in office. Second, the Progressives hoped to improve the economy in order to provide opportunity for more people. This was a big country and it should have plenty of food, clothing, and shelter for all. It should produce large quantities at low cost and still provide good working conditions.

Thanks to efforts of people who cared about each other, many states passed laws that limited child labor. Other laws set standards to make factories safer places to work. Laws also were passed that set minimum pay and maximum hours for female workers. Americans were beginning to feel their industrial and moral powers. But because of its positions as a developing world power, the United States was drawn into conflicts. It had overseas interests. It needed to protect newly acquired territories.

BÀI 9 ÔN-TẬP

Vào các năm cuối thập-niên 1800,hầu-hết các công-nhân đều làm việc 12 giờ mỗi ngày. Họ làm việc 6 ngày mỗi tuần. Tiền công thì thấp mà phải làm nhiều giờ. Thời ấy trẻ con làm lao-công là chuyện thường. Đàn bà và trẻ con lãnh lương ít hơn đàn-ông. Điều đó có dụng-ý giữ lương đàn-ông ở mức thấp. Cứ ít năm một lần(số người)thất-nghiệp lên cao. Công-nhân không kiếm được việc làm. Công-nhân Mỹ(thời ấy)không có bảo-hiểm thất-nghiệp hoặc trợ-cấp tuổi-già như là An-ninh xã-hội(bây giờ).Điều-kiện làm việc thì không tốt và công-nhân khó lòng cải-thiện điều ấy.

Một số người Mỹ lo-nghĩ về các vấn-đề nói trên và tìm cách sửa-đổi. Những người này được gọi là những người Tiến-bộ vì lý-do họ tin-tưởng vào sự tiến-hóa. Điều này có nghĩa là họ muốn có một sự cải-tiến hoặc một phong-trào tiến-bộ cho xã-hội. Thời-kỳ thay-đổi và cải-tiến ấy trở nên mạnh nhất giữa các năm 1900 và 1920. Nó được gọi là thời Tiến-Bộ.

Những người thuộc phái Tiến-Bộ muốn có thay-đổi trong hai lãnh-vực .Trước hết,họ muốn sửa-đổi chính-trị.Họ muốn có nhiều người hơn,nhất là phụ-nữ,chú-trọng và liên-hệ đến guồng-máy chính-trị.Điều này khả-dĩ cho phép nhiều dân Mỹ hơn kiểm-soát trực-tiếp những ai đã được bầu và những việc họ làm một khi đã nhậm-chức. Thứ đến,các chính-khách Tiến-bộ mong-muốn cải-tiến kinh-tế để cho nhiều người hơn có cơ-hội(tiến-thân). Nơi đây là một nước lớn và lẽ-đáng ra phải có vô-số thực-phẩm,áo quần,nhà ở cho mọi người. Nó khả-dĩ sản-xuất được những số-lượng lớn(hàng-hóa)với giá hạ mà vẫn có những điều-kiện làm việc tốt.

Nhờ vào những cố-gắng của quần-chúng đã chú-trọng hỗ-tương đến nhau,nhiều Tiểu-Bang đã thông qua các sắc-luật giới-hạn sự lao-động của trẻ con. Các sắc-luật khác đã ấn-định những tiêu-chuẩn nhắm mục-đích làm cho các nhà máy sản-xuất trở-thành những nơi làm việc an-toàn hơn. Còn có những sắc-luật định mức.lương tối-thiểu và mức giờ(làm việc)tối-đa cho nữ công-nhân.Người Mỹ đã bắt đầu nhận thấy quyền-lực kỹ-nghệ và luân-lý của họ. Nhưng vì vị-trí của chính mình là một cường-quốc đang mở-mang; Hoa-Kỳ đã bị lôi-cuốn vào những cuộc xung-đột. Hoa-Kỳ có những quyền lợi Hải-ngoại. Hoa-Kỳ cần bảo-vệ những lãnh-thổ mới./.

LESSON TEN The Immigrant

The United States is made up almost entirely of immigrants and their descendants. Latin Americans, Asians, Africans, and Europeans either chose or were forced by circumstances to travel to a country whose culture would support many customs.

Between 1815 and 1914 more than 33 million people migrated to the United States. More than 75 percent of this number arrived between 1860 and 1914. By 1910 over 14 percent were foreign born. The reasons for their coming were many: crop failures, the Industrial Revolution, political unrest, and the belief that life in the United States offered a fresh start.

Nation of Immigrants

Between 1865 and 1915, about 26 million immigrants came to the United States. They came from different lands and for different reasons. But the immigrants all had one thing in common. They all saw the United States as a land of hope and opportunity.

Immigration Before 1890

Until the 1890's, most immigrants came from northern and western Europe. They came from Ireland, Germany, Scotland, England, Norway, and Sweden. In Europe, most of them had been farmers who worked on someone else's land.

The promise of owning large farms drew most of these immigrants to the United States. Land was much cheaper in the United States. After 1862, the Homestead Act offered free land in the western United States to those who promised to settle there. Thousands of immigrants took advantage of this act.

Immigration to the United States, 1831-1920

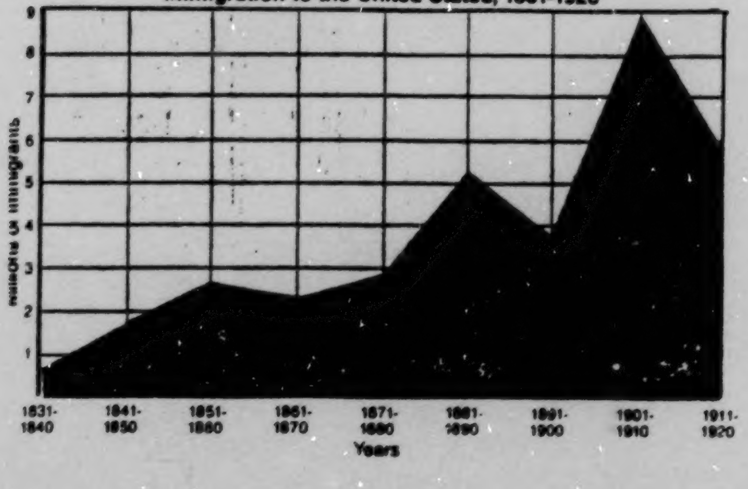

Big cities were most affected by the waves of immigrants. New York, Boston, Chicago, Cincinnati, Detroit, and San Francisco attracted the greatest numbers. In each city, ghettos (areas where the immigrants concentrated) developed. But descendents of immigrants grew resentful of new immigrants and developed fears and hostile feelings toward them. Their fears resulted in the passage of laws that severely restricted immigration from 1918 until 1965.

One should remember that the immigrant is the basis for the United States. The immigrant is American history, and the American dream of equality, justice, and freedom is one of the forces that attracted and held them.

WHERE THE IMMIGRANTS CAME FROM

1820-1975

Number	Country of origin
6,954,960	Germany
5,269,992	Italy
4,851,806	Great Britain
4,720,427	Ireland
4,312,252	Austria-Hungary
4,048,329	Canada
3,354,026	U.S.S.R.
1,911,951	Mexico
1,269,969	Sweden
857,337	Norway
742,442	France
632,950	Other America
47,098,919*	

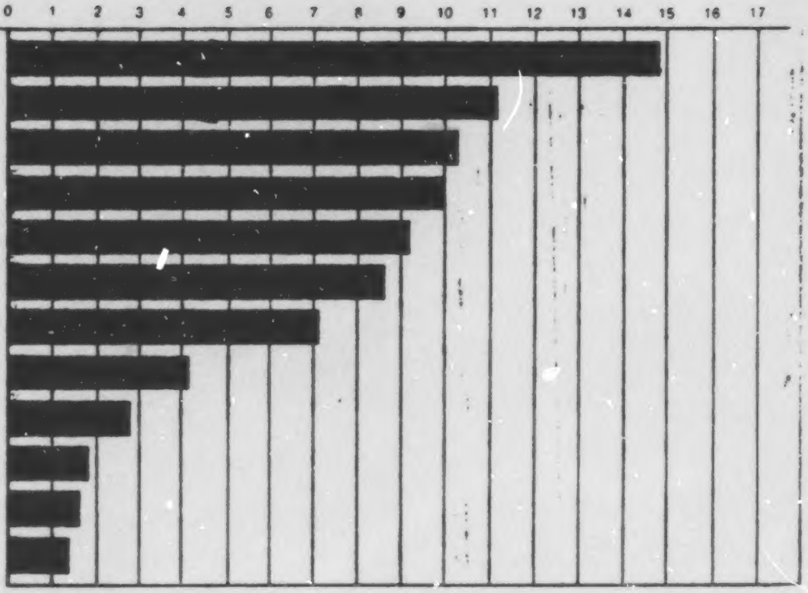

*Includes 8,172,478 immigrants (17.3 percent) from other countries not shown on chart.

PEAK YEARS OF IMMIGRATION 1870-1920

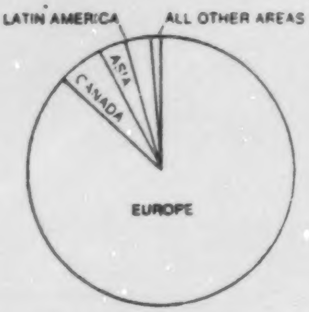

1975

Number	Country of origin
9,799	Greece
10,966	Italy
11,215	Canada
12,224	Great Britain
14,040	Dominican Republic
14,336	India
15,775	Other Asian countries
22,319	West Indies
25,611	Cuba
28,100	Korea
31,323	Philippines
62,552	Mexico
386,194*	

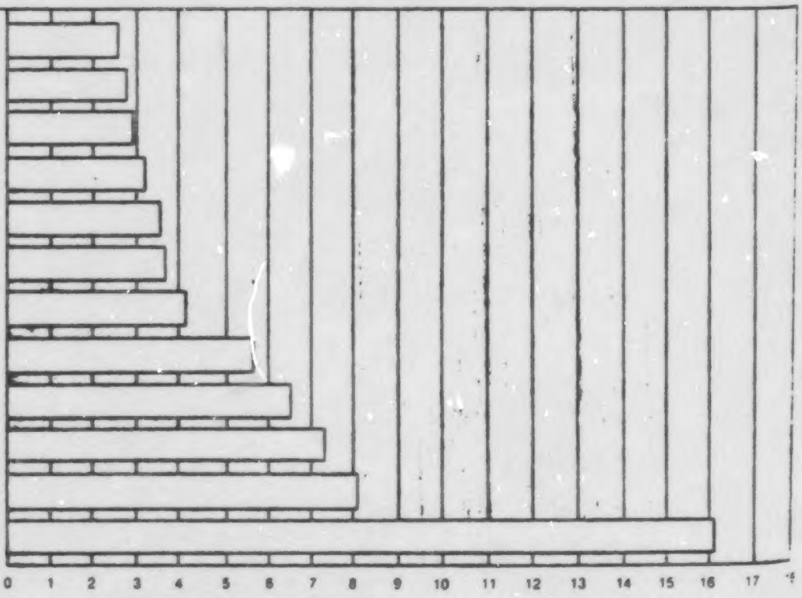

*Includes 127,934 immigrants (33.2 percent) from other countries not shown on chart.

BÀI 10

DÂN DI-CƯ.

Dân-số Hoa-Kỳ gồm hầu-hết là dân di-cư và con cháu của họ. Người Mỹ Latin,người Á-châu,người Phi-châu,người Âu-châu hoặc là tự-ý,hoặc bị tình-thế ép-buộc phải dời dến một nước mà nền văn-hóa khả-dĩ dung-hòa dược nhiều phong-tục.

Giữa những năm 1815 và 1914, hơn 33 triệu người dã nhập-cảnh Hoa-Kỳ. Hơn 75% số này dã dến dây giữa những năm 1860 và 1914. Vào năm 1910 trên 14% dân-số là người dã sanh ra ở hải-ngoại. Có nhiều lý-do thúc-dẩy họ dến nước này: mất mùa,cách-mạng kỹ-nghệ,chính-biến và sự tin-tưởng rằng dời-sống ở Hoa-Kỳ sẽ cho họ dịp may làm lại cuộc dời.

QUỐC-DÂN CỦA NGƯỜI DI-CƯ.

Giữa những năm 1865 và 1915,dộ 26 triệu người dã dến Hoa-Kỳ. Họ kéo dến từ nhiều nước và vì nhiều lý-do.Nhưng tất cả dân di-cư dều có chung một quan-diểm:Tất cả bọn họ dã nhìn thấy ở Hoa-Kỳ một vùng dất hy-vọng và cơ-hội.

Di-Cư trước 1890.

Cho dến thập-niên 1890,hầu hết dân di-cư dều là người các nước Bắc-Âu hoặc Tây-Âu. Họ từ Ái-Nhĩ-Lan, Đức,Ê-cốt,Anh,Na-Uy và Thụy-Điển dến. Tại Âu-Châu da-số bọn họ dã là nông-dân canh-tác ruộng-dất của kẻ khác.

Sự hứa-hẹn sẽ làm chủ những nông-trường rộng-lớn dã thu.hút số dông bọn họ dến Hoa-Kỳ. Đất ở Hoa-Kỳ lúc ấy rẻ hơn nhiều. Sau 1862, Đạo-luật Homestead Act tặng dất(cho không)tại miền Tây Hoa-Kỳ cho những ai hứa sẽ dịnh-cư tại dó. Hàng nhiều ngàn người dã thủ-lợi nhờ dạo-luật này.

Di-dân dến Hoa-Kỳ,1831-1920.

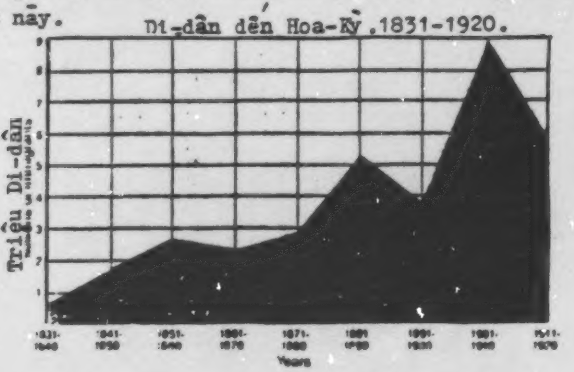

Các dô-thị lớn dã chịu ảnh-hưởng nhiều nhất của các lần-sóng di-cư. New-York, Boston, Chicago,Cincinnati,Detroit và San Francisco dã lôi-cuốn số lớn nhất dân di-cư. Tại mỗi dô-thị,các khu nhà tồi-tàn(khu-vực có dông dân di-cư) dã lan rộng. Thế nhưng con cháu của những người di-cư này lại trở nên hằn-học dối với dân di-cư mới dến và gây nên sự sợ-hãi và những chống-dối bất-lợi cho họ. Những lo-sợ này dã dưa dến kết-quả là nhiều dạo-luật dã dược thông-qua và dã giới-hạn việc nhập-cư từ năm 1918 cho mãi dến năm 1965.

Ta nên ghi-nhớ rằng di-dân là nền-tảng của Hoa-Kỳ. Dân di-cư là lịch-sử Mỹ,và giấc mộng của dân Mỹ về bình-dằng,công-bằng và tự-do là một trong những sức mạnh dã thu-hút và lưu-giữ họ.

Di-dân từ đâu đến

WHERE THE IMMIGRANTS CAME FROM

(xem tiếp trang sau)

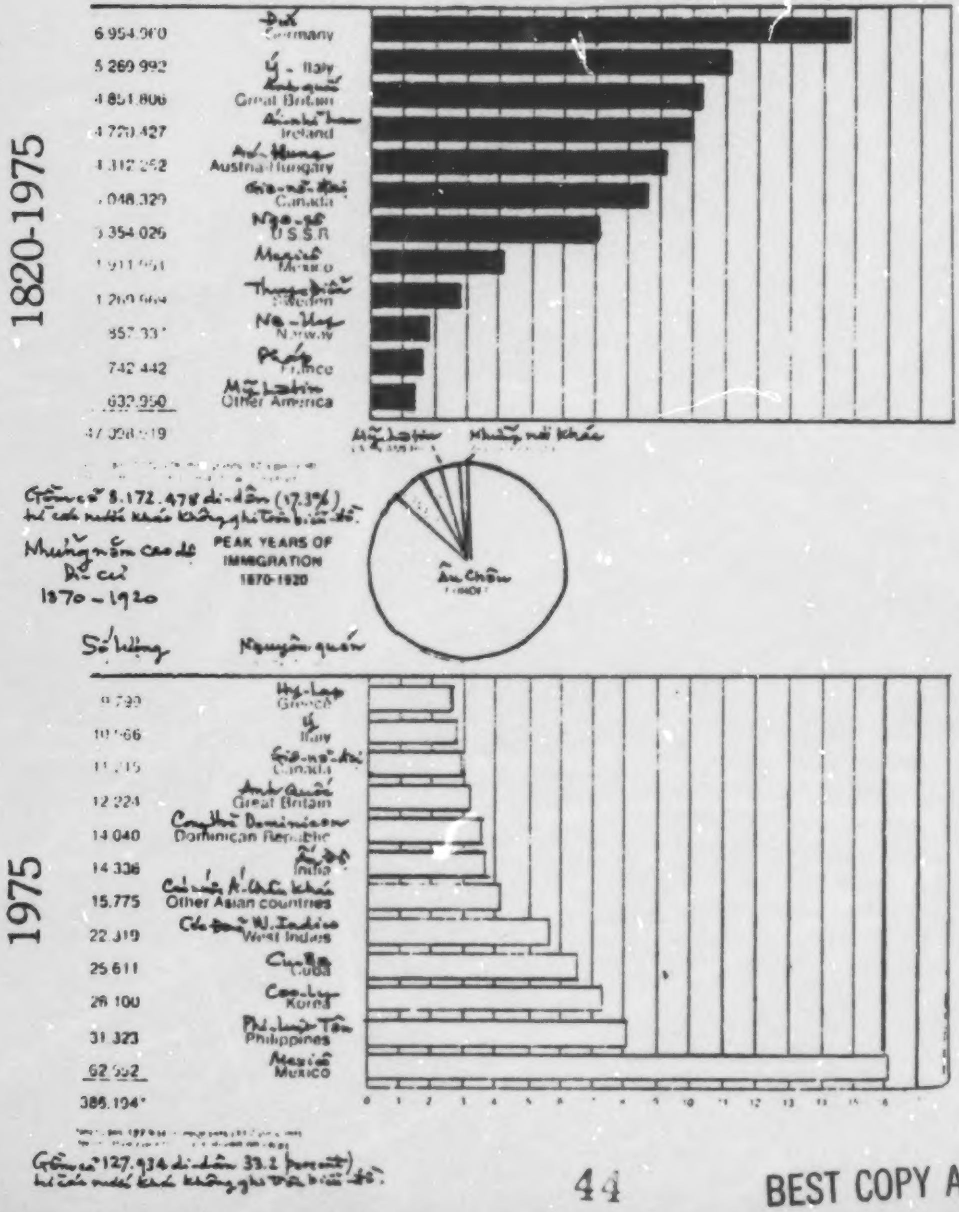

BEST COPY AVAILABLE

LESSON ELEVEN The United States and World War I

The United States was growing. So was its interest in the affairs of other nations. By the end of the nineteen century, our country needed markets in other parts of the world to sell all of the goods we were producing. We also needed raw materials from other nations to use in our factories. Because of these new interests in foreign countries, we were drawn into world affairs. We were also drawn into conflicts between nations. This led the United States into World War I in 1917.

In the summer of 1914, war broke out in Europe. Archduke Ferdinand of Austria-Hungary and his wife were shot and killed while visiting Serbia, a small country in Southeastern Europe. Austria-Hungary responded by invading Serbia. The Serbs asked Russia for help and got it. Because of an elaborate alliance system, almost all of Europe was at war within a week.

For several years the countries of Europe had been, before 1914, divided into two alliances. An alliance is a group of nations that agrees to help each other, especially in times of trouble. On one side were Great Britain, France, and Russia. This group was called the Allies. The other group, the Central Powers, contained Germany and Austria-Hungary. When Russia aided Serbia, France and Great Britain were also committed to help.

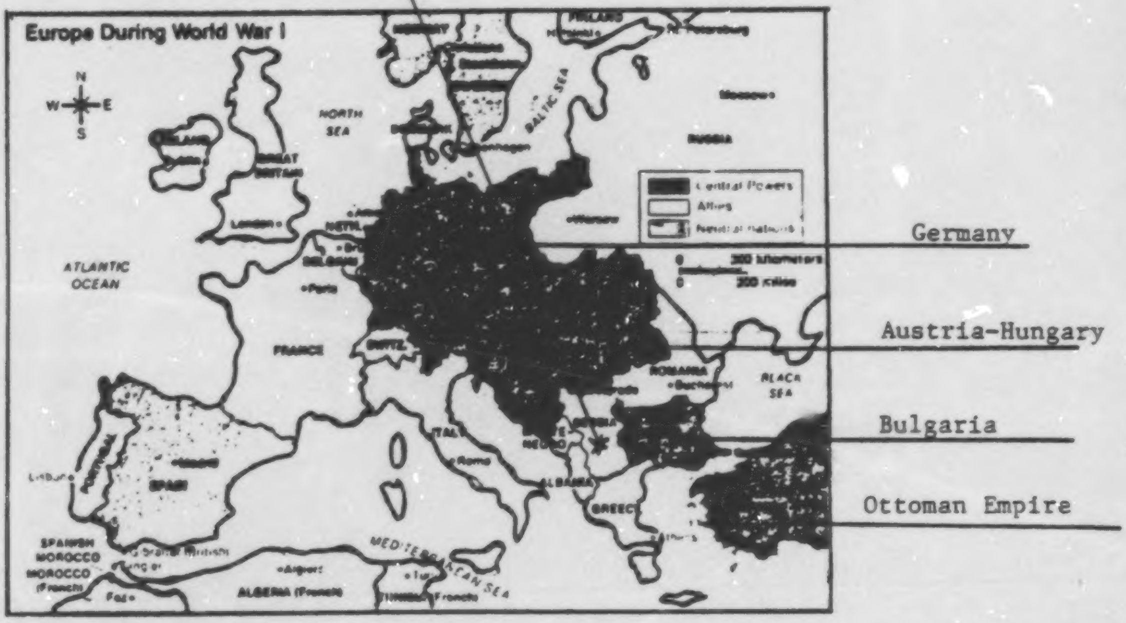

BEST COPY AVAILABLE

President Woodrow Wilson said the United States should stay neutral. It should not be involved. But in May of 1915, a German submarine sank, off the coast of Ireland, the Lusitania, a British luxury ship. The ship was carrying American passengers and weapons from the United States to Great Britain. More than 1,000 people died, including 128 Americans. America was angry. They warned Germany to stop sinking neutral passenger ships. Germany promised to stop. But in 1917 Germany wanted to stop American ships from bringing needed goods to Great Britain. They broke their promise and sank more ships. These sinkings were open acts of war against the Americans, so Congress declared war April 1917 on the Central Powers.

Once war was declared, the United States had to train and organize an army. All men between the ages of 18 and 45 were required to register for the armed forces. Weapons and uniforms were needed, so automobile factories switched to make jeeps and tanks. Clothing factories began making army uniforms. The need for war goods created many jobs in factories. Most of the factories were in the Northeast and Midwest, in cities such as New York, Detroit, and Chicago.

Over 2 million American soldiers were sent to Europe, mainly to France. They were welcomed by the Allies, who had lost many soldiers in three years of war. In July 1918, the Allies stopped a major German advance into France. They were aided by American troops commanded by General John J. Pershing. This was the turning point of the war. The German army retreated. Austria-Hungary surrendered on November 3, 1918. Germany surrendered on November 11.

President Woodrow Wilson went to France to help write the peace treaty. He hoped for a treaty that would end war forever -- a "peace without victory." This meant that no country would be a winner or a loser. It would be a "peace between equals." His plan was called the Fourteen Points.

The plan suggested an organization called the League of Nations. This League would listen to all complaints brought to them and settle them without going to war. But Americans didn't like his plan. They did not want to be involved in the affairs of other countries. They wanted to go back to being neutral. Others wanted Germany to pay for war damages. They wanted to see Germany's army destroyed. A compromise was made. Germany should pay for the damages of the war, and the Allies agreed to accept Wilson's plan for the

League of Nations. Wilson traveled back to the United States to gain support for this compromise. But in the end, our Senate rejected it. The League was still established, but without the United States as a member.

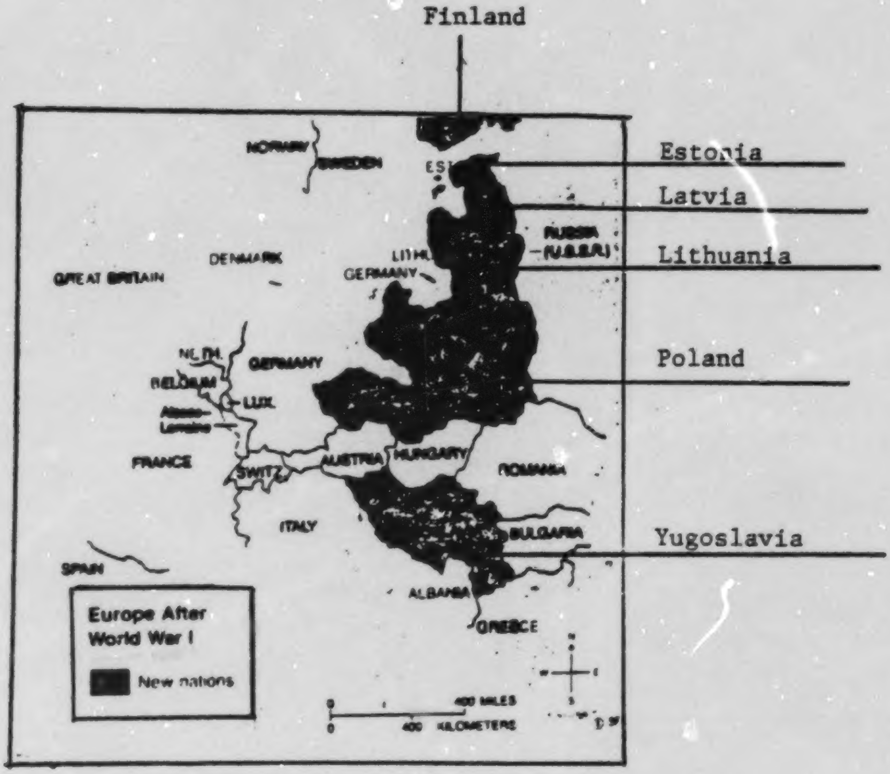

BEST COPY AVAILABLE

BÀI 11

HOA-KỲ và THẾ-CHIẾN I.

Hoa-Kỳ đã lớn-mạnh.Và quyền-lợi của Hoa-Kỳ cũng lớn-mạnh theo trong việc giao-thiệp với các quốc-gia khác.Vào cuối thế-kỷ 19,nước này cần có thị-trường tại các nơi khác trên thế-giới để bán các hàng-hóa đã sản-xuất được. Ta cũng còn cần đến các nguyên-liệu từ các nước khác để xử-dụng các nhà máy của ta.Vì những quyền-lợi mới này tại các nước ngoài, chúng ta đã bị lôi-cuốn vào những công-việc của thế-giới. Chúng ta cũng bị lôi-cuốn vào các cuộc tranh-chấp giữa các quốc-gia. Điều này đã đưa Hoa-Kỳ vào cuộc Thế-Chiến I, vào năm 1917.

Mùa Hè năm 1914,chiến-tranh bùng-nổ tại Âu-Châu.Phó Quận Công Ferdinand của Áo-Hung và vợ bị bắn chết trong một cuộc thăm-viếng Serbia,một nước nhỏ ở Đông-Nam Âu-Châu. Áo-Hung phản-ứng bằng cách xâm-lăng Serbia. Người Serb cầu-cứu Nga,và đã được Nga giúp. Do một hệ-thống liên-kết chặt-chẽ, hầu-hết toàn-thể Âu-Châu đã tham-gia chiến-tranh trong vòng một tuần lễ.

Trước 1914 nhiều năm,các quốc-gia ở Âu-Châu đã chia thành 2 phe liên-kết. Phe liên-kết là một nhóm quốc-gia đồng-ý giúp nhau,nhất là trong trường-hợp nguy-khốn. Một bên là Anh,Pháp và Nga. Nhóm này được gọi là các nước Đồng-minh (Allies). Nhóm kia là các nước Trung-Cường(Central Powers) gồm có Đức và Áo-Hung. Khi mà Nga giúp Serbia,thì Pháp và Anh đều can-dự vào để trợ-lực (cho Nga).

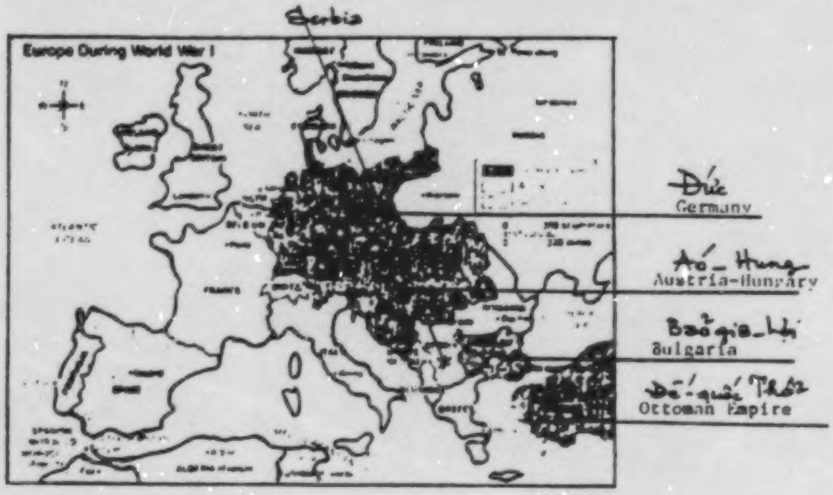

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

Tổng-Thống Woodrow Wilson nói rằng Hoa-Kỳ phải giữ trung-lập;không nên vướng vào chiến-tranh. Thế nhưng vào tháng May năm 1915,một tầu ngầm Đức dánh chìm chiếc *Lusitania*, một thương-thuyền hạng sang của Anh,ngoài khơi Ái-Nhĩ-Lan. Tầu ấy chở hành-khách người Mỹ và vũ-khí từ Hoa-Kỳ di Anh-Quốc. Hơn 1,000 người chết,gồm cả 128 dân Mỹ. Hoa-Kỳ nổi giận. Họ cảnh-cáo Đức phải chấm-dứt việc dánh chìm các tầu chở khách trung-lập. Đức hứa chấm-dứt. Nhưng vào năm 1917, Đức muốn ngăn các tầu Mỹ không cho chở hàng-hóa cần-thiết dến Anh-Quốc. Họ bội-ước và dánh đắm thêm nhiều tầu nữa. Những vụ dánh chìm tầu này là những hành-vi chiến-tranh rõ-rệt chống lại người Mỹ,và vì vậy quốc-hội Mỹ dã tuyên-chiến vào tháng Tư năm 1917 với phe Trung-Cường.

Một khi dã tuyên-chiến rồi,Hoa-Kỳ phải huấn-luyện và tổ-chức một quân-dội.Tất cả dàn ông từ 18 dến 45 tuổi dều phải ghi-danh dầu-quân. Vũ-khí và quân-phục trở thành những nhu-cầu chính-yếu,vì vậy các hãng xe-hơi dã chuyển qua chế-tạo xe Jeep và chiến-xa. Các hãng quần-áo bắt dầu sản-xuất dồng-phục cho quân-dội. Nhu-cầu sản-xuất chiến-phẩm dã tạo ra nhiều việc làm trong các nhà máy. Hầu hết các nhà máy chế-tạo này dều nằm tại các miền Đông-Bắc và Trung-Tây Hoa-Kỳ, trong các dô-thị như New-York, Detroit và Chicago.

Trên 2 triệu lính Mỹ dã dược dưa sang Âu-Châu, nhiều nhất là ở Pháp. Họ dã dược tiếp-rước nồng-hậu do các nước Đồng-Minh vì các nước này dã thiệt-hại nhiều quân-sĩ trong 3 năm chiến-tranh. Vào tháng 7 năm 1918,các nước Đồng-Minh dã chận dứng một cuộc tiến-quân quan-trọng của Đức vào nước Pháp. Quân Đồng-Minh dã dược quân Mỹ,dưới quyền chỉ-huy của tướng John J.Pershing,trợ-lực. Sự việc dó là một mấu-chốt quan-trọng trong cuộc chiến.Quân Đức phải rút lui và Áo-Hung dã phải dầu-hàng ngày 3 November,1918; Đức dầu-hàng ngày 11 November.

Tổng-Thống Woodrow Wilson dến Pháp dể giúp thảo tờ hòa-ước. Ông ta hy-vọng có dược một hiệp-ước khả-dĩ chấm-dứt chiến-tranh lâu-dài — một cuộc"nghị-hòa không chiến-thắng ". Điều này có nghĩa là sẽ không có nước nào chiến-thắng hoặc chiến-bại. Đó sẽ là một " hòa-hội giữa những kẻ dồng-dẳng ". Kế-hoạch của ông ta dược gọi là Kế-hoạch MƯỜI BỐN (14)ĐIỂM.

Kế-hoạch ấy gợi-ý một tổ-chức mệnh-danh là Hội-Quốc-Liên. Hội này sẽ lắng nghe tất cả các tranh-tụng dạo-dạt đến Hội và dàn-xếp các tranh-chấp mà không gây nên chiến-tranh. Nhưng dân Mỹ không thích kế-hoạch của ông ta. Họ không muốn dính-dáng đến việc của các nước khác. Họ muốn trở lại tình-trạng trung-lập. Nhưng kẻ khác thì muốn Đức Quốc phải bồi-thường chiến-tranh. Họ còn muốn thấy quân-đội Đức tan-rã. Một cuộc tương-nhượng đã được dàn-xếp. Nước Đức phải bồi-thường chiến-tranh và các Đồng-Minh tán-thành sự chấp-nhận kế-hoạch của Wilson về Hội-Quốc-Liên. Ông Wilson trở về Mỹ để vận-động sự ủng-hộ cho cuộc dàn-xếp này. Thế nhưng rốt-cuộc, Thượng-Viện Mỹ đã bác-bỏ. Hội-Quốc-Liên vẫn được thành-lập, nhưng không có Hoa-Kỳ tham-gia với tư-cách một hội-viên.

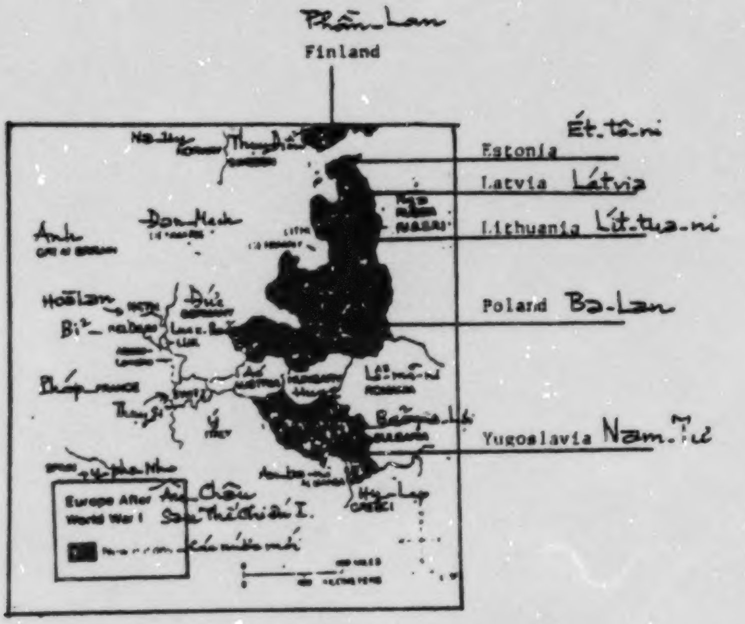

BEST COPY AVAILABLE

LESSON TWELVE The 1920's

World War I had been a time of sacrifice for many Americans. When the war was over, they wanted to relax and enjoy themselves. Many did. Businesses grew, some people made a lot of money, and times were good.

Women won the right to vote. World War I helped change people's thinking about women's suffrage. Men saw the contributions made by women to the war effort. Others realized that in a war fought for democracy, democracy should begin at home. By 1920, the Nineteenth Amendment was added to the Constitution, giving women the right to vote.

(Top) a traditionally dressed woman in a long dress eyes young flappers at an amusement arcade in the 1920s. (Above) "the sweet girl graduate," June, 1926

Another change came in the way women dressed and acted. Before 1920 "nice" girls and women did not wear lipstick, short dresses, short sleeves, or short hair. But this "new woman" cut her hair, used lipstick and rouge, and wore a dress that came up to her knees. She also took a job outside the home more often. New jobs were available to her as a secretary, a writer, or a newspaper reporter instead of the traditional teacher or maid. Financial independence brought her new freedom. No longer did young women have to stay home with their parents. They could live on their own.

An invention was most responsible for the freedom young people had in the 1920's - the automobile. During the early 1900's young men and women might walk to church or to a church picnic. But with the automobile a group could squeeze themselves into the car and drive 20 miles to a neighboring town for a dance or game, far from the watchful eyes of parents and neighbors.

A traffic jam in the early 1900's

The car had been invented nearly 30 years earlier, but it was not very reliable or very cheap to buy. In 1908, Henry Ford produced a practical car called the Model T. These cars were easy to fix and lightweight. This was important because many roads were not paved. Roads usually turned to mud in the rain. A Model T that was stuck in the mud could easily be pulled out. It was also a car Americans could afford. By 1916, thanks to an assembly line, the price was below $400. (The price of the earlier invention was about $2,000). The assembly-line production meant a long assembly line in which each worker did one simple task rather than a series of more difficult ones. It saved time and money.

Cars were not the only new inventions. Many new machines made housework easier. The electric iron, toaster, refrigerator, washing machine, and vacuum cleaner were invented in the 1920's. Yet, of all the inventions of the decade, the radio probably had the greatest effect. It gave Americans an inexpensive means of home entertainment.

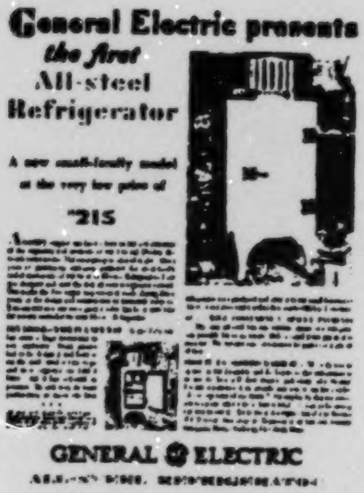

General Electric presents
the first
All-steel
Refrigerator

A new small-family model at the very low price of

$215

GENERAL ELECTRIC

An advertisment for a refrigerator, published in *Vanity Fair* magazine, 1929

The 1920's were also a time for heroes. Babe Ruth was the first great baseball player; Gertrude Ederle was the first American woman to swim across the English Channel; and Charles Lindbergh was the first person to fly across the Atlantic Ocean alone.

The "roaring" 1920's were considered a great time to be alive.

Magazine cover showing the "roaring" good times of the 1920's

People went out, had fun, and didn't seem to worry about the future. But like any period, the 1920's had serious problems. Some of these problems resulted from Prohibition. There were laws against making or selling alcoholic drinks, including beer, wine, whiskey, rum, gin, and other liquors. But people were determined to drink. They would meet at a "speakeasy" (a nightclub that served illegal drinks) to listen to jazz (music with a beat) or to dance the Charleston (a popular fast dance).

(Below left) dancing to the jazz beat, drawings by John Held, Jr., a noted artist of the 1920s

To get the liquor, club owners depended upon "bootleggers" to smuggle the liquor in from other countries or to make their own. These bootleggers were dishonest men who were governed by other violent men called "gangsters". The gangsters used force and violence to gain control of the liquor business. Organized crime is one result of Prohibition that still remains today.

Intolerance of others was also a continuing problem. Americans were frightened in the 1920's by the communist revolution in Russia. They decided immigrants could not be trusted. Congress, therefore, passed laws setting "quotas" (limits) on immigration. These quotas mostly affected those from eastern and central Europe. Another intolerant g that rose to power in the 1920's was the Ku Klux Klan. It used tr and violence to attack blacks, Jews, Catholics, and immigrants. Thite-hooded members numbered 4.5 million by 1924, but by the end o e decade began to loose power. By the 1950's and 1960's, their vnce would again reappear.

BÀI 12. THẬP - NIÊN 1920.

Thế-Chiến I đã là một thời-kỳ hy-sinh đối với dân-chúng Mỹ. Khi chiến-tranh kết-thúc,họ muốn nghỉ-ngơi thoải-mái và hưởng-thụ cuộc-đời. Đa số đã làm như vậy. Doanh-nghiệp bành-trướng,một số người đã kiếm được nhiều tiền,và thời ấy thật là thời vàng-son.

Phụ-nữ đã có quyền bầu-cử. Thế-Chiến I đã giúp thay-đổi ý-kiến của quần-chúng về quyền đầu-phiếu của phụ-nữ. Đàn ông đã nhận thấy những đóng-góp của đàn-bà vào nỗ-lực chiến-tranh. Những kẻ khác còn nhận thấy rằng trong một cuộc chiến-tranh bảo-vệ dân-chủ, dân-chủ phải bắt đầu tại chính-quốc của mình. Vào năm 1920,bản Tu-Chính thứ Mười-Chín(19)đã được thêm vào Hiến-Pháp,cho phụ-nữ quyền bầu-cử.

Một thay-đổi khác đã xảy ra trong cách trang-phục và hành-động của phụ-nữ. Trước 1920,gái"nhà lành" và thiếu-phụ không tô môi son,không mặc áo ngắn,tay ngắn,hoặc cắt tóc ngắn.Nhưng "gái mới" lại cắt tóc ngắn,dùng son và phấn hồng, và mặc áo ngắn lên đến đầu gối.Hơn nữa,cô nàng lại làm việc bên ngoài gia-đình. Có nhiều việc mới cho cô ta như là thư-ký,văn-sĩ, hoặc phóng-viên nhà báo,thay-vì các công-việc truyền-thống như là giáo-viên hoặc nữ gia-nhân. Sự độc-lập về tài-chánh đem lại cho cô ta một nếp sống độc-lập. Các cô gái trẻ không còn ở nhà với cha mẹ nữa. Họ có thể sống tự-lập.

Một phát-minh đã chịu nhiều trách-nhiệm nhất về nếp sống độc-lập của giới trẻ trong những năm 1920— là xe hơi. Những năm đầu của thập-niên 1900,thanh-niên thanh-nữ có thể đi bộ đến nhà thờ,hoặc đến một buổi họp mặt ngoài trời tại khuôn-viên nhà-thờ. Nhưng từ khi có xe-hơi,nhiều người có thể chen-chúc trong một chiếc xe hơi,lái đi xa 20 dặm,đến một thành-phố gần bên để khiêu-vũ hoặc chơi-đùa,xa con mắt xoi-mói của cha mẹ hoặc láng-giềng.

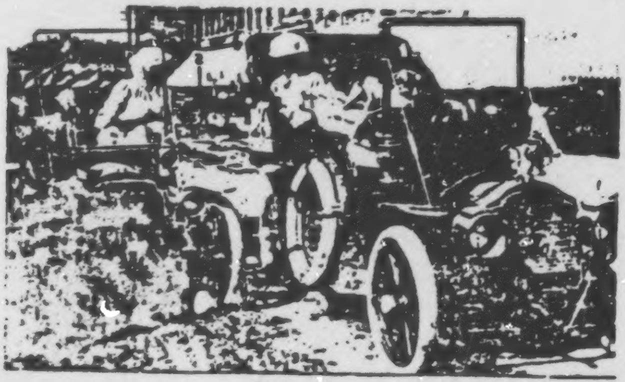

Một vụ kẹt xe đầu thập-niên 1920.

Xe hơi đã được phát-minh gần 30 năm về trước,nhưng lúc đó nó chưa được tốt và giá chưa được rẻ. Vào năm 1908,Henry Ford sản-xuất một loại xe tiện-lợi,gọi là xe kiểu T. Xe loại này dễ sửa và nhẹ.Điều này lúc ấy khá quan-trọng vì đường-xá chưa được trải nhựa. Đường trở thành bùn-lầy khi có mưa. Xe kiểu T rủi có bị lún xuống bùn có thể kéo lên dễ-dàng. Đó cũng là loại xe vừa túi tiền dân Mỹ thời ấy. Năm 1916,nhờ hệ-thống ráp xe dây-chuyền,giá xe ở dưới 400 đô-la mỗi chiếc.(Trước kia,khi mới phát-minh,giá xe vào khoảng 2,000 đô-la). Sản-xuất ráp giây-chuyền có nghĩa là một dọc dài công-nhân đứng thành hàng trong đó mỗi người thợ chỉ làm một việc bình-dị,thay-vì làm một loạt nhiều công-việc khó-khăn hơn. Cách này tiết-kiệm thời-giờ và tiền-bạc.

Xe-hơi không phải là phát-minh duy-nhất. Nhiều máy-móc mới làm cho công-việc trong nhà dễ-dàng hơn. Bàn-là điện,hộp nướng bánh,tủ lạnh,máy giặt,máy hút bụi,tất cả đều được phát-minh trong thập-niên 1920. Tuy nhiên,trong tất cả phát-minh của thập-niên này,máy vô-tuyến-điện có lẽ đã có hiệu-quả lớn nhất. Nó đem lại cho người Mỹ một phương-tiện rẻ-tiền để tiêu-khiển trong gia-đình.

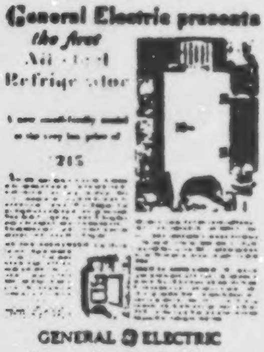
General Electric presents
the first
[illegible]
Refrigerator

215

GENERAL ELECTRIC

An advertisment for a refrigerator, published in Vanity Fair magazine, 1929

Một quảng-cáo bán tủ-lạnh đăng trên tạp-chí Vanity Fair, năm 1929.

Những năm 1920 còn là thời-kỳ của các anh-hùng hào-kiệt, Babe Ruth là tay chơi baseball lừng-danh đầu-tiên. Gertrude Ederle là phụ-nữ Mỹ đầu-tiên bơi qua biển Manche(English Channel); và Charles Lindbergh đã là người đầu-tiên bay một mình vượt Đại-Tây-Dương.

Thập-niên"lừng-lẫy" 1920 đã được xem như là thời oanh-liệt đáng sống.

Bìa tạp-chí mô-tả thời"oanh-liệt" của những năm 1920.

Người ta ra đi tìm thú-vui,và hầu như không lo-nghĩ gì đến ngày mai cả. Thế nhưng cũng như các thời-kỳ khác,thập-niên 1920 cũng có những vấn-đề trầm-trọng. Một số các vấn-đề này là kết-quả của đạo-luật Cấm-Rượu. Đã có những đạo-luật cấm cất và bán rượu, gồm cả bia,vang,whiskey,rum,gin và các thứ rượu mạnh khác.Nhưng dân-chúng vẫn cứ uống rượu. Họ đến tửu-điếm,tiếng lóng là "Speakeasy"(hộp-đêm bán rượu lậu) để uống rượu,nghe nhạc jazz(nhạc dựt-gân)hoặc để khiêu-vũ theo điệu Charleston (một vũ-điệu nhanh và nổi tiếng thời ấy).

(Tranh dưới đây) Nhảy theo nhịp jazz;
hình vẽ của John Held Jr.,một họa-sĩ
thời-danh của những năm 1920.

Để có rượu bán,các chủ tiệm rượu phải cần đến các tay buôn lậu(tiếng lóng là"Bootleggers")để chuyển rượu từ các nước khác vào đất Mỹ hoặc tự nấu rượu lấy.Các tay buôn-lậu là bọn bất-lương dưới sự điều-khiển của các tay trùm hung-bạo được gọi là "tướng-cướp"(gangsters,do chữ gang,nghĩa là tụi,bọn,lũ; Ster, thằng).Các tướng-cướp xử-dụng sức mạnh và bạo-lực để giữ quyền kiểm-soát việc buôn rượu. Tội-ác có tổ-chức(các đảng cướp)là kết-quả của đạo-luật Cấm-Rượu,và sự thể này vẫn còn nguyên vậy cho đến ngày nay.

Sự bất-bao-dung đối với kẻ khác cũng là một tệ-đoan dai-dẳng. Trong thập-niên 1920,người Mỹ rất lo-ngại về cuộc cách-mạng cộng-sản tại Nga. Họ cho rằng dân di-cư không thể tin-cậy được. Do đó,Quốc-Hội đã thông qua các đạo-luật ấn-định "chỉ-số"(giới-hạn)cho việc nhập-cư. Những chỉ-số này ảnh-hưởng nhiều nhất đến số di-dân từ các nước phía Đông và Trung-Bộ Âu-Châu.

Một nhóm cố-chấp khác đã đạt được sức-mạnh vào các năm 1920 là các nhóm KU-Klux-Klan. Nhóm này dùng khủng-bố và bạo-lực để tấn-công người da đen, dân Do-Thái,và dân di-cư. Các đảng-viên đội-mãn-trắng này đông đến bốn-triệu-rưỡi(4.5 triệu) vào năm 1924,nhưng đến cuối thập-niên ấy đảng này bắt-đầu yếu dần. Ấy vậy mà trong hai thập-niên 1950 va 1960, sự hung-bạo của bọn chúng đã có lúc tái xuất-hiện.

LESSON THIRTEEN The Great Depression

"We lost everything. There just wasn't any money."

"It was a time of terrible suffering."

"Everyone was emotionally affected. We developed a fear of the future, which was hard to overcome."

These people were talking about the Great Depression. It was a period of hard times from 1929 until the late 1930's. Millions of Americans lost their homes and farms. They were too poor to pay their bills. People went hungry; some starved to death. People who put their savings in banks lost them because the banks failed. The people never got back their money. No federal welfare programs existed. No unemployment insurance or food stamps were available. The federal government did not aid the American people in any way.

On Tuesday, October 29, 1929, the big trouble began. Stock market prices had been at a record high. Because of their high price, the shares of stock did not sell. There were no buyers. Prices fell. When the shares finally sold at low prices, people worried. Low prices meant trouble for buyers who earlier had paid high prices for the stocks. They were afraid they would loose money. Now everyone wanted to sell before prices went lower. But no one wanted to buy. October 29,1929, was called "Black Tuesday." Prices dropped, billions of dollars were lost, and the stock marked crashed - on that one day.

The crash was terrible for business. People now had less money to spend, so businesses were selling less. There was no demand for new goods. Therefore, factories closed down. People lost their jobs. The United States was in a "depression" (a time when the economy fails to grow and many people are out of work).

Historians agree that there were causes or reasons for the Depression. They do not, however, agree on which of the following was the most important cause:

1. The prosperity of the 1920's was not shared by all. Farmers, blacks, and other minority groups were not earning nor sharing in the wealth.

2. After the crash in 1929, people with money were afraid to invest in the stock market again.

3. Too many people bought on credit, paying $1.00 down and $1.00 a month. When the Depression came, people couldn't make their monthly

payments and the companies couldn't get their money.

4. Banks sometimes took risks and loaned money to people who could not pay the banks back.

5. Better machines and a demand for products of all kinds created an overproduction of goods. But soon there were just too many goods. Production had to slow down. As a result, many people lost their jobs.

6. Farmers raised a lot of food during World War I to feed people in Europe and the soldiers. After the war ended, the demand for food was less. even though the farmers still produced a lot. As a result, the prices of their products went down because there was no longer a market for all their goods. However, prices for new machinery went up. Farmers had to borrow money to buy new machines or to plant crops. But they had little money and could not pay back their bank loans. Many lost their farms.

7. American businesses had sent goods and loaned money to European countries to help them after World War I. In 1931, the European economic system fell apart. Europe could not pay its debts to the United States. Also, European countries that had invested in our stock market took their money out of American banks.

Perhaps if only one of these problems had occurred, the United States could have recovered. But everything seemed to go wrong at once. At the worst period in the Depression, almost one of every four American workers was without a job.

BÀI 13.

ĐẠI KHỦNG-HOẢNG KINH-TẾ.

"Bọn mình mất hết cả rồi. Không còn một xu nhỏ!"

"Thật là một thời-kỳ đau-khổ cùng-tận"

"Mọi người đều lo-lắng. Chúng tôi lo-ngại cho ngày mai, một mối lo không thể nào xao-lãng được."

Họ đang nói về thời khủng-hoảng kinh-tế trầm-trọng(mà người Mỹ gọi là The Great Depression). Đó là thời-kỳ làm-ăn khó-khăn bắt đầu từ năm 1929 cho đến cuối thập-niên 1930. Hàng triệu người Mỹ mất nhà, mất đất(nông-trại). Họ qúa nghèo, không thể trả được nợ (bill= giấy đòi tiền). Dân-chúng bị đói ăn, một số đã chết đói. Những người có tiền gửi nhà băng đều mất cả, vì nhà băng vỡ nợ. Họ không đòi lại được tiền của họ. Lúc đó không có các chương-trình cứu-trợ liên-bang, không có bảo-hiểm thất-nghiệp hoặc tem thực-phẩm. Chính-phủ liên-bang đã không giúp được dân-chúng Mỹ mảy-may nào cả.

Ngày thứ ba 29 tháng Mười năm 1929, nạn lớn đã bắt đầu. Giá-cả thị-trường chứng-khoán lên cao qúa mức. Vì giá cao, các cổ-phần không bán được. Không có ai mua cả. Giá cả dĩ-nhiên phải hạ xuống. Cuối-cùng, khi các cổ-phần được bán ra với giá hạ, dân-chúng đâm ra lo-âu. Giá hạ có nghĩa là thua-lỗ cho người mua, vì trước đó họ đã mua cổ-phần với giá cao. Họ lo-sợ sẽ mất tiền. Và bây giờ thì ai cũng muốn bán đi trước khi giá xuống thấp hơn, nhưng khổ nỗi là chẳng một ai muốn mua cả. Ngày 29 tháng Mười, 1929, đã được gọi là "ngày thứ ba đen-tối". Giá-cả xuống thấp, hàng tỷ mỹ-kim đã bị mất, và thị-trường chứng-khoán xụp-đổ ngay vào một ngày ấy.

Sự sụp-đổ này là tai-nạn khủng-khiếp cho nền doanh-nghiệp. Bây giờ dân-chúng có ít tiền để mua hàng, và vì vậy các hãng buôn-bán ra ít. Không có nhu-cầu đặt hàng mới. Bởi vậy các nhà máy phải đóng cửa, dân-chúng mất việc. Hoa-Kỳ đã lâm vào "khủng-hoảng kinh-tế"(đó là thời-kỳ kinh-tế sụp-đổ và nhiều người thất-nghiệp).

Các sử-gia đồng-ý rằng có những lý-do hoặc nguyên-nhân tạo nên Đại khủng-hoảng. Thế nhưng họ lại không ăn ý với nhau về nguyên-nhân nào là nguyên-nhân quan-trọng nhất đã gây ra khủng-hoảng; các nguyên-nhân ấy nêu ra sau đây:

1. Nền thịnh-vượng của các năm 1920 đã không được chia-xẻ cho tất cả mọi người. Nông-gia, dân da đen, và những nhóm

thiểu-số khác đã không dự-phần hoặc không chia-xẻ được sự giàu-thịnh đó.

2. Sau vụ sụp-đổ chứng-khóan 1929,những người giàu sợ mất của nên không dám đầu-tư vào thị-trường chứng-khóan nữa.

3. Qúa nhiều người mua chịu,trả 1 đô-la lúc mua và 1 đô-la hàng tháng. Khi nạn khủng-hoảng xảy ra,dân chúng không thể trả nợ hàng tháng và các hãng buôn không thể thâu tiền vào được.

4. Các ngân-hàng đôi khi mạo-hiểm và đã cho những người không đủ khả-năng trả nợ vay tiền,nên sau đó không đòi lại được.

5. Máy-móc tinh-xảo hơn và sự nhu-cầu nhiều sản-phẩm đủ loại đã tạo ra sự sản-xuất qúa nhiều hàng-hóa.Chẳng bao lâu lâm vào cảnh ối-đọng. Mức sản-xuất phải giảm bớt. Kết-qủa là nhiều người mất việc.

6. Các nhà nông đã trồng nhiều hoa-màu làm thực-phẩm nuôi dân chúng Âu-châu và các chiến-sĩ. Khi chiến-tranh kết-thúc,nhu-cầu thực-phẩm giảm bớt, mặc dầu lúc ấy các nông-gia vẫn còn sản-xuất nhiều. Kết-qủa là giá-cả nông-phẩm đã giảm-sút,vì thị-trường không còn cần nhiều thực-phẩm như trước nữa. Tuy-nhiên,giá các máy-móc mới lên cao. Theo lệ-thường,các nông-gia phải vay tiền để mua các máy-móc mới hoặc để trồng các hoa-màu.Nhưng lúc đó họ có ít tiền,và không thể trả lại cho ngân-hàng các số tiền đã vay. Nhiều người mất nông-trại (bị tịch-thâu).

7. Các nghành doanh-nghiệp Mỹ đã gửi hàng-hóa tới các nước Âu-Châu và đã cho các nước này vay tiền với mục-đích giúp-đỡ họ sau Thế-Chiến I. Năm 1931,hệ-thống kinh-tế Âu-Châu sụp-đổ. Âu-Châu đã không thể nào trả nợ cho Hoa-Kỳ. Hơn nữa,các nước Âu-Châu nào có đầu-tư vào thị-trường chứng-khóan đều đã rút tiền ra khỏi các ngân-hàng Mỹ.

Có thể rằng nếu chỉ một trong những khó-khăn nói trên xảy ra,thì Hoa-Kỳ đã khả-dĩ bình-phục(về kinh-tế).Thế nhưng mọi sự dường như đã dồn-dập sụp-đổ cùng một lúc. Vào giai-đoạn tệ-hại nhất trong cuộc khủng-hoảng,cứ 4 công-nhân Mỹ là đã có 1 người thất-nghiệp.

LESSON FOURTEEN The 1930's--Depression Years

If the 1920's were years of adventure and prosperity for many, the 1930's were unlike any other decade in American history. Newspapers printed stories of hunger riots (people fighting for free food), stealing, strikes, crime in the streets, and general unrest. There was even talk of revolution. Some feared that a dictator would take over.

Others lost friendships when friends just stopped seeing each other. Families broke apart. Young boys and girls whose families couldn't afford to feed them left home and wandered from town to town looking for work and for food. Thousands of people committed suicide. Homeless people used discarded boxes and scrap metal to make shacks. Old newspaper kept homeless sleepers warm on park benches.

When Franklin D. Roosevelt was elected president in 1932 he promised the American people a "new deal". He said government would be responsible for helping the people during hard times. He brought new people into the governemnt. These were college professors, smart business men and economists, and labor experts--the best minds available. Soon newspapers were calling Roosevelt's people the Brain Trust. They had two goals: first, to give some relief to the suffering brought on by the depression; second, to help farmers and businesses hurt by the depression.

The New Deal put people to work. Americans built new roads, schools, bridges, hospitals, and dams. Young men also worked in rural (farming) areas to help conserve land, forests, and water. Artists and writers were paid to paint and write. The government set up a system of payments to people too old to work or to people who were out of a job. This was part of the Social Security Act.

The New Deal also helped business people and farmers. The government asked businesses to set fair prices on goods and to set a limit on the amount of goods produced. This meant that companies would not produce more than could be sold.

The government paid farmers to plant less so food prices could rise. Farmers also were given more time to pay off loans. The banks were now lending money to help farmers keep their lands.

Not everyone, however, was in favor of the New Deal. Some thought it was wrong for the government to take such a large part in helping people, business, and agriculture. The economy improved at first, but toward the end of 1937, business began to fail again.

Life was hard in the 1930's but Americans helped each other when they could. Sometimes people held "rent" parties at which each guest pitched in a little money. The money would be used to pay the rent, and everyone would have a good time.

Nevertheless, the families that did stay together became closer. Because they had less money, people spent more time at home. They grew and canned their own food. They stopped using electricity. Instead of buying clothes and toys, people made them. For only one quarter (25¢) people could see two movies and a film about current events called a newsreel. Gangster films, westerns, and musicals were the most popular types of films during the thirties.

No one can really say when the depression finally ended. Some say 1937. Unemployment was down about 50%. Some argue that the depression ended in 1940 when business activity reached the 1937 level. Many economists feel it didn't end until 1942, after the United States entered World War II. Only in 1942, with millions of Americans in uniform and many more Americans in factories producing war materials, did great unemployment finally disappear.

One of the millions of unemployed, Detroit, 1930

BÀI 14. Thập - Niên 1930 — NHỮNG NĂM KHỦNG-HOẢNG

Nếu những năm 1920 là thời-kỳ phiêu-lưu và thịnn-vượng cho số-đông, thì những năm 1930 là thời-kỳ khác hẳn với bất kỳ một thập-niên nào trong lịch-sử Mỹ. Báo-chí đăng-tải những vụ rối-loạn trật-tự vì đói, (dân-chúng đánh nhau vì tranh-giành thực-phẩm bố-thí), trộm-đạo, đình-công, cướp của giết người ngoài phố, và những việc bất-an khác. Cũng có đồn-đãi về cách-mạng. Một số người e-ngại rằng một tay độc-tài nào đó cớ thể lên cầm quyền.

Một số khác mất tình bằng-hữu khi bạn-bè ghé thăm. Gia-đình tan-rã. Thanh-niên thanh-nữ mà gia-đình không đủ sức nuôi đã bỏ nhà ra đi lang-thang từ thành-phố này đến thành-phố khác để tìm việc và kiếm miếng ăn. Hàng ngàn người tự-tử. Những kẻ vô-gia-cư dùng những hộp vứt-bỏ và các mảnh kim-loại để làm nhà ở. Những kẻ ngủ ngoài công-viên đã phải dùng báo cũ để làm chăn đắp.

Khi Flanklin D.Roosevelt đắc-cử Tổng-Thống năm 1932, ông ta hứa với dân Mỹ một "đãi-ngộ mới". Ông ấy nói rằng chính-phủ có trách-nhiệm giúp dân trong hoàn-cảnh khó-khăn. Ông ta thu-dụng vào chính-phủ những nhân vật mới. Họ là những Giáo-sư đại-học, những nhà doanh-thương, và kinh-tế-gia lỗi-lạc, những chuyên-gia về lao-động — những bộ óc xuất-sắc đương-thời. Các báo-chí đã gọi các cộng-sự-viên của Roosevelt là " Tập-hợp cân-não". Họ có hai mục-đích : thứ nhất, xoa-dịu sự đau-khổ do khủng-hoảng kinh-tế đem lại; thứ hai, giúp đỡ những trại-chủ và thương-gia bị khánh-tận vì khủng-hoảng kinh-tế.

Chương-trình "đãi-ngộ-mới" đã đem lại công-ăn việc-làm cho dân chúng. Người Mỹ đã làm đường mới, xây-dựng học-đường, cầu, bệnh-viện và đập nước mới. Các thanh-niên thì đi làm việc tại các vùng nông-trại để góp công vào việc giữ-gìn đất-đai, rừng-rú và sông-ngòi. Các nghệ-sĩ và văn-sĩ được trả lương để vẽ tranh và viết văn. Chính-phủ thiết-lập một phương-thức trợ-cấp cho những người già-cả không còn đủ sức để làm việc, hoặc cho những người thất-nghiệp. Đó là một phần của Đạo-Luật An-Ninh Xã-Hội.

Chương-trình Đãi-ngộ-mới còn trợ-giúp các thương-gia và trại-chủ. Chính-phủ yêu-cầu các doanh-nghiệp ấn-định giá-cả vừa phải cho hàng-hóa,và định giới-hạn trong việc sản-xuất hàng-hóa. Điều này có nghĩa là các hãng sẽ không sản-xuất nhiều đến nỗi hàng-hóa không bán hết được,sanh ra ối-đọng.

Chính-phủ trả tiền cho các trại-chủ để họ trồng ít đi, do đó giá-cả thực-phẩm có thể gia-tăng. Các trại-chủ còn được gia-hạn thời-gian dài hơn trong việc hoàn-trả các số tiền đã vay. Các ngân-hàng bây giờ lại cho vay tiền để giúp các trại-chủ giữ lại điền-sản.

Tuy-nhiên,không phải mọi người đều được hưởng ân-huệ của chương-trình Đãi-ngộ-Mới. Có người nghĩ rằng chính-phủ đã làm điều không phải khi can-dự phần lớn vào sự giúp-đỡ dân chúng, các doanh-nghiệp và nông-nghiệp. Nền kinh-tế đã phát-triển lúc đầu,nhưng vào cuối năm 1937,doanh-nghiệp lại bắt đầu thất-bại.

Đời sống có khó-khăn trong những năm 1930,nhưng người Mỹ đã giúp-đỡ lẫn nhau khi có thể giúp được. Đôi khi họ tổ-chức những cuộc họp mặt gọi là "rent parties",khách dự họp mỗi người cho ít tiền. Tiền đó sẽ dùng để trả tiền thuê nhà,và(như vậy) mọi người đều được hưởng những giây-phút vui-tươi.

Tuy vậy,những gia-đình nào còn ở với nhau lại trở nên gắn-bó hơn. Vì có ít tiền,người ta ở nhà nhiều hơn. Họ trồng cây trái và vô hộp thực-phẩm cho gia-đình. Họ chấm-dứt việc dùng điện. Thay vì mua-sắm áo-quần và đồ chơi,họ tự may lấy và tự tạo lấy các thức ấy.Chỉ cần trả hai hào rưỡi(25¢)là người ta đã có thể xem hai phim và một cuộn tin-tức thời-sự(newsreel). Các phim về tướng cướp,cao-bồi miền viễn-tây,và ca-nhạc rất được quần-chúng ưa-thích vào các năm ba-mươi.

Không một ai có thể nói chắc rằng khủng-hoảng kinh-tế đã chấm-dứt lúc nào. Có kẻ cho rằng vào năm 1937.Lúc ấy nạn thất-nghiệp xuống thấp 50%. Kẻ khác cãi rằng khủng-hoảng kinh-tế đã chấm-dứt năm 1940,khi mà hoạt-động doanh-thương đạt đến mức của năm 1937. Nhiều kinh-tế-gia lại nghĩ rằng tình-trạng này mãi cho đến năm 1942 mới chấm-dứt, sau khi Hoa-Kỳ can-dự vào Thế-Chiến II. Chỉ vào năm 1942,với hàng triệu người Mỹ vào quân-ngũ và nhiều triệu công-nhân Mỹ sản-xuất chiến-phẩm tại các nhà máy thì nạn thất-nghiệp trầm-trọng trước kia mới thực-sự tan-biến.

WORK IS WHAT I WANT AND NOT CHARITY
WHO WILL HELP ME GET A JOB
7 YEARS IN DETROIT
NO MONEY SENT AWAY
FURNISH LIST OF REFERENCES
#59

Một trong hàng triệu người thất-nghiệp tại Detroit,1930.

LESSON 15 World War II--The Beginning (1939-1945)

The Great Depression of the 1930's, which created so many problems for Americans, was also felt worldwide. It brought unemployment and suffering to Europe and Asian countries, too.

In Japan, leaders began to dream of a large empire as a solution to their problems. They wished to expand Japanese power throughout Asia. In Germany, people supported Adolph Hitler, a leader who, they thought, would help their nation. He brought hatred instead.

Adolf Hitler

Hitler created (or founded) the Nazi Party in the 1930's. He called the German people a superior or "master race." He believed only they deserved to rule the world. In 1933, Hitler and the Nazis were elected to lead Germany. Hitler made himself Germany's dictator. A dictator is one who rules by force. The Nazis also began to punish anyone whose race, religion, or politics they did not like. Jews suffered the most. Their synagogues (churches) were burned. They were forbidden to work at certain jobs or to live in certain areas. When out on the street, Jews had to wear a yellow star shaped like this, ✡ so they could be easily identified.

Anyone that Hitler considered an enemy was put into huge prisons called concentration camps. Those who were strong enough were forced to work as slaves. Those too weak to work were killed soon after they arrived.

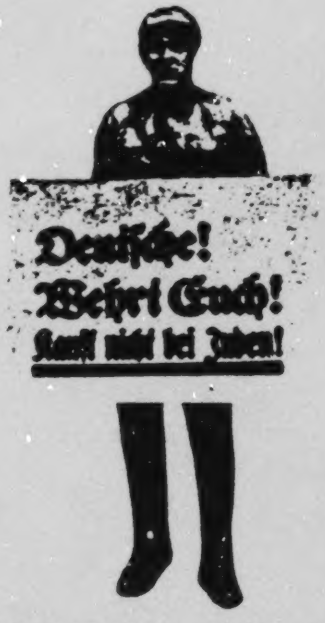
Deutsche!
Wehrt Euch!
Kauft nicht bei Juden!

An anti-Jewish sign carried by a Nazi youth in Germany, late 1930s

About six million Jews died in these concentration camps. This is known as the Holocaust. The word "holocaust" means a very terrible event. It was the first time in history an organized plan was carried out to kill so many of one race or religion.

In Asia, too, a military group came to power in Japan. They also believed in the importance of ruling over other nations. They wanted to conquer areas of the world in order to obtain raw materials for manufacturing. They wanted to take control of sections of Asia and islands in the Pacific Ocean.

Italy was another country that was ruled by a dictator. A man named Benito Mussolini talked, too, about the glory of the Roman Empire. He wanted to make Italy a ruling nation. Germany, Japan, and Italy formed an alliance called the Axis. These three countries would help each other in the event of war.

Japan was the first to use military might. The Japanese army invaded Manchuria in 1931. In 1935 Italy invaded parts of Africa. On September 1, 1939, Germany invaded Poland. Great Britain and France agreed, however, to help Poland if Germany attacked. On September 3, 1939, they declared war on Germany.

Poland fell in three weeks. The Germans used a new tactic called "blitzkrieg", or lightening war. Fast-moving tanks and planes focused their attacks on one area until resistance was stopped. It happened so quickly that France and Great Britain didn't have time to come to Poland's aid.

Benito Mussolini speaking to troops about to fight in Ethiopia, 1935

In the spring of 1940, Germany took control of Denmark, Norway, Belgium and France. Soon Great Britain (or England) stood alone against the Nazis. Hitler's plan was to break the spirit of the British people by constantly bombing cities, railroads, and factories all night long. Then Germany would cross the English Channel from France, invade England, and take control. But the British Royal Air Force shot down too many German planes. Hitler couldn't afford to lose his air power. The battle of Britain was the first victory for the Allies (England and France).

In June, 1941, Germany invaded the Soviet Union (Russia). But the Germans were not able to conquer the huge Soviet nation. Russia was now very angry because it had signed a treaty with Germany in 1939, saying the two countries would not fight with each other. Because of this invasion, the Russians joined forces with the Allies, France and England. In November 1942, the Russian troops stopped the German advance and began pushing them back toward Germany.

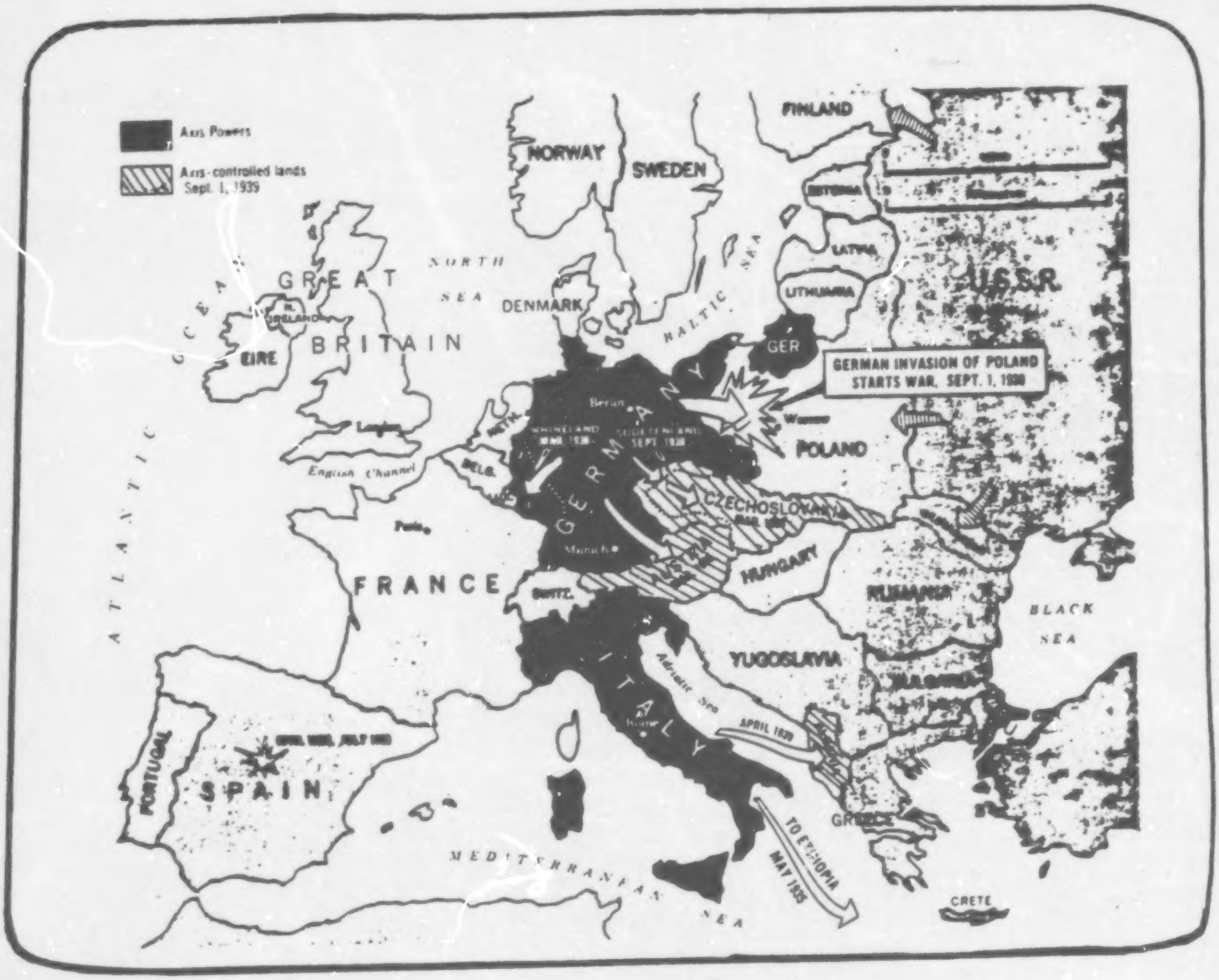

BEST COPY AVAILABLE

TIME LINE

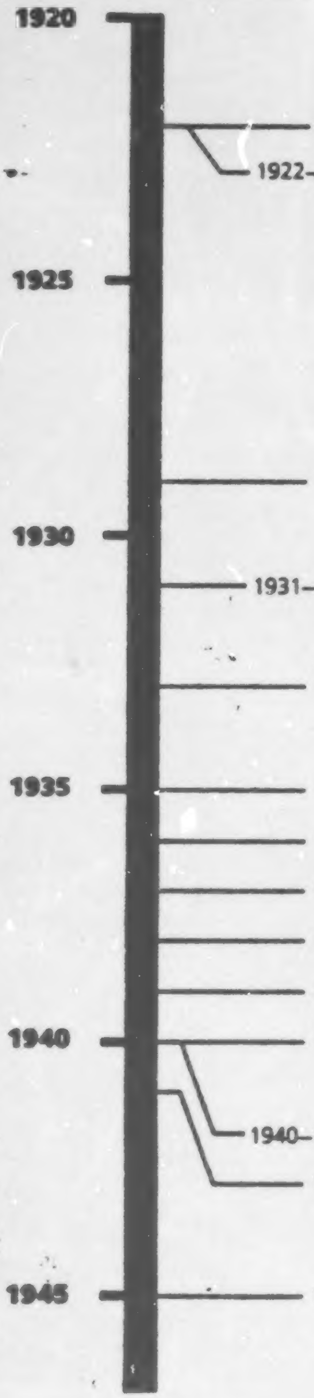

1922	Benito Mussolini takes power in Italy
1922–1923	Inflation causes trouble in Germany
1929	Start of Great Depression
1931–1932	Japan takes over Manchuria
1933	Hitler comes to power in Germany
1935	Mussolini takes Ethiopia
1936	Hitler places troops in the Rhineland
1937	Japan begins war in China
1938	Germany takes over Austria and the Sudetenland
1939	Hitler's troops run over Poland, starting World War II
1940	Japan joins Axis, attacks French and English colonies in Southeast Asia Germany defeats France
1940–1941	Battle of Britain
1941	Germany invades Russia Japanese attack American Navy at Pearl Harbor, pulling the United States into the war
1945	World War II ends

German Jews, forced by the Nazis to wear the Star of David, 1930s

BÀI 15. THẾ-CHIẾN II — GIAI-ĐOẠN ĐẦU(1939-1945).

Cuộc Đại Khủng-Hoảng Kinh-Tế trong những năm 1930 đã tạo nên nhiều khó-khăn cho người Mỹ, và cũng đã ảnh-hưởng đến toàn-thể thế-giới. Tình-trạng ấy đã đưa đến nạn thất-nghiệp và sự đói-khổ tại Âu-Châu và luôn cả các nước Á-Châu.

Adolf Hitler

Tại Nhật, giới cầm quyền bắt đầu mơ-tưởng đến một đế-quốc rộng-lớn khả-dĩ giải-quyết được những khó-khăn của họ. Họ ước-mơ bành-trướng thế-lực của Nhật khắp Á-Châu. Tại Đức, quần-chúng ủng-hộ Adolph Hitler, một lãnh-tụ mà họ cho rằng có thể làm lợi cho quốc-dân Đức. Thật ra, hắn ta đã đem lại cừu-thù.

Hitler lập Đảng-Quốc-Xã trong những năm 1930. Hắn rêu-rao rằng dân Đức là một sắc-dân thượng-đẳng hoặc là một "giống-nòi chúa-tể". Hắn tin-tưởng rằng chỉ có người Đức mới xứng-đáng ngự-trị hoàn-cầu. Năm 1933, Hitler và các đảng-viên Quốc-Xã được bầu lên cầm quyền nước Đức. Hitler đã tự đặt mình vào ngôi-vị lãnh-đạo độc-tài tại Đức. Nhà độc-tài là kẻ cầm-quyền bằng vũ-lực. Các đảng-viên Đảng-Quốc-Xã cũng bắt đầu tàn-sát bất kỳ kẻ nào mà nòi-giống, tôn-giáo hoặc chính-sách bị bọn chúng không ưa. Người Do-Thái khổ nhiều nhất. Các nhà thờ Do-Thái bị đốt cháy. Họ bị cấm làm một số nghề, hoặc bị cấm không được ở trong một khu-vực. Khi ra đường, người Do-Thái phải mang một ngôi sao trên ngực áo hình-dạng như thế này ✡ để dễ được nhận-diện.

Bất kỳ ai bị Hitler xem như là kẻ thù đều bị giam-giữ trong những nhà tù vĩ-đại, gọi là trại

Deutsche!
Wehrt Euch!
Kauft nicht bei Juden!

Một thanh-niên Quốc-Xã trưng biểu-ngữ chống DoThái tại Đức, cuối thập-niên 1930.

tập-trung. Những ai còn có sức đều bị ép-buộc làm việc khó-nhọc như nô-lệ.Những kẻ qúa yếu không làm việc được đều bị giết chết ngay sau khi đến trại. Vào khoảng sáu triệu(6 triệu) người Do-Thái đã chết trong các trại tập-trung ấy. Sự-kiện này được người ta gọi là cuộc Hỏa-Tế(Holocaust,những con vật tế-thần bị hỏa-thiêu).Chữ hỏa-tế hàm-ngụ một sự việc hết sức khủng-khiếp. Đó là lần thứ nhất trong lịch-sử mà một kế-hoạch đã được thực-thi để giết chết một số quá lớn sinh-mạng thuộc một giống người hoặc một tôn-giáo.

Tại Á-Châu cũng vậy, một nhóm quân-nhân đã lên cầm quyền tại Nhật. Nhóm người này cũng tin rằng chế-ngự các dân-tộc khác là một điều quan-trọng. Họ muốn cưỡng-đoạt nhiều khu-vực trên hoàn-vũ để chiếm nguyên-liệu(raw materials,sản-liệu thiên-nhiên)đem về biến-chế trong các nhà máy tại chính-quốc. Họ muốn nắm quyền kiểm-soát nhiều khu-vực tại Á-Châu và nhiều hải-đảo tại Thái-Bình-Dương.

Ý cũng là một quốc-gia khác bị cai-trị do một kẻ độc-tài.Ấy là Benito Mussolini,hắn ta cũng nói đến vinh-quang của đế-quốc La-Mã. Hắn muốn biến nước này thành một quốc-gia thống-trị. Đức,Nhật và Ý thành-lập một liên-minh lấy tên là Trục(the Axis).Cả ba nước này sẽ giúp nhau trong trường-hợp có chiến-tranh.

B. Mussolini hô-hào binh-sĩ xâm-lăng Ethiopia, năm 1935.

Nhật là quốc-gia đầu-tiên xử-dụng quân-lực. Quân-đội Nhật tiến-chiếm Mãn - Châu năm 1931. Năm 1935, Ý xâm-lăng nhiều đất-đai tại Phi-Châu. Ngày 1 tháng Chín năm 1939,Đức Xâm-lăng Ba-Lan. Tuy nhiên Anh và Pháp đã hứa giúp Ba-lan nếu Đức tấn-công. Vì vậy,ngày 3 tháng Chín,1039, hai nước này tuyên-chiến với Đức. Ba-Lan thất-thủ trong ba(3)tuần. Quân Đức dùng một chiến-thuật mới gọi là "blitzkrieg",một lối đánh chớp-nhoáng(đánh mạnh,đánh mau để thủ-thắng). Họ dùng xe tăng chạy nhanh và phi-cơ,quy-tụ toàn-lực tấn-công vào một khu-vực cho đến khi sức đề-kháng của đối-phương tan-rã.Trận-chiến này xảy ra mau đến nỗi Pháp và Anh không có đủ thời-giờ đưa quân đến cứu-viện cho Ba-Lan.

Vào mùa Xuân năm 1940, Đức đã chiếm trọn quyền kiểm-soát Đan-Mạch,Na-uy,Bỉ và Pháp. Chẳng bao lâu,Anh quốc cảm thấy mình cô-lập đối-diện với Đức-Quốc-Xã. Theo kế-hoạch của Hitler, y muốn bẻ gẫy tinh-thần dân Anh bằng cách oanh-tạc liên-tiếp mãi vào ban đêm những đô-thị,đường sắt và các nhà máy của Anh. Sau đó quân Đức sẽ từ Pháp vượt biển Manche(English Channel, tiếng Pháp là Manche,đọc là Măng-sờ), tiến-chiếm đất Anh và giữ quyền kiểm-soát nước này. Thế nhưng Không-Quân Hoàng-Gia Anh đã bắn hạ qúa nhiều máy bay của Đức. Hitler thì không thể nào để mất sức mạnh của Không-Quân. Trận đánh vào Anh-Quốc là sự chiến-thắng đầu-tiên của đồng-minh(Anh và Pháp).

Tháng sáu,1941,Đức xâm-lăng Nga-sô(Russia). Nhưng quân Đức không thể khắc-phục nổi toàn-thể nước Nga rộng-lớn. Bấy giờ Nga-Sô hết sức phẫn-nộ,lý-do là Nga đã ký-kết với Đức vào năm 1939, nguyện rằng hai nước sẽ không đánh nhau. Vì cuộc xâm-lăng này,Nga-Sô đã hiệp-lực với các đồng-minh(allies) Pháp và Anh. Tháng Mười-một năm 1942,quân Nga chặn-đứng bước tiến của quân Đức và bắt đầu đẩy lui bọn chúng về Đức.

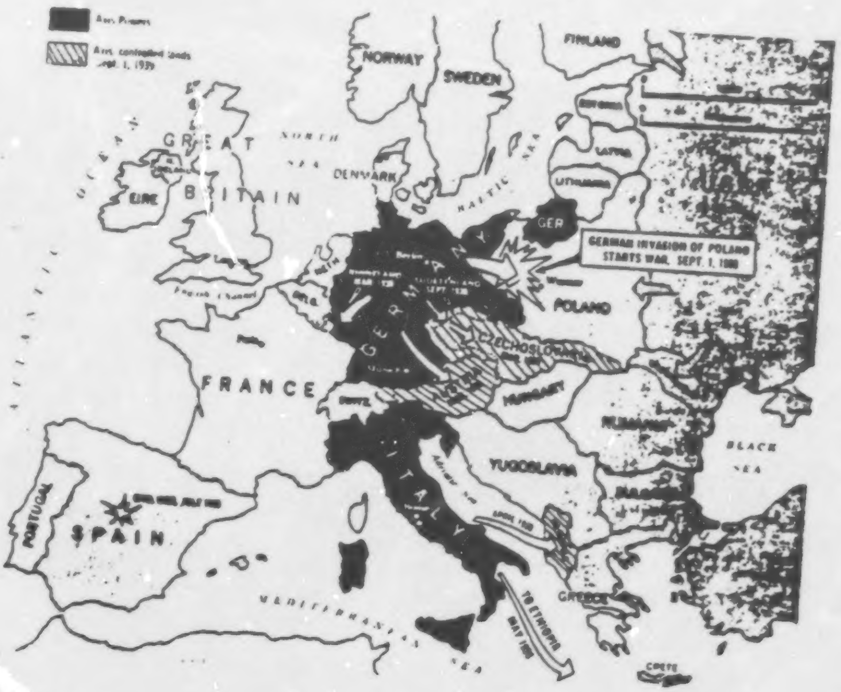

BEST COPY AVAILABLE

TIME LINE

1920			
	1922	Benito Mussolini takes power in Italy	B. Mussolini lên cầm quyền tại Ý.
	1922–1923	Inflation causes trouble in Germany	Lạm-phát gây khó khăn tại Đức.
1925			
		German Jews forced by the Nazis to wear the Star of David, 1930s	Dân Do-Thái quốc-tịch Đức bị Quốc-Xã ép-buộc mang Sao David, những năm 1930.
	1929	Start of Great Depression	Bắt đầu có Đại Khủng-hoảng
1930			
	1931–1932	Japan takes over Manchuria	Nhật chiếm Mãn châu
	1933	Hitler comes to power in Germany	Hitler lên cầm quyền tại Đức
1935	1935	Mussolini takes Ethiopia	Mussolini chiếm Ethiopia.
	1936	Hitler places troops in the Rhineland	Hitler đưa quân vào Rhineland.
	1937	Japan begins war in China	Nhật bắt đầu đánh Trung Hoa.
	1938	Germany takes over Austria and the Sudetenland	Đức chiếm nước Áo và Sudetenland.
	1939	Hitler's troops run over Poland, starting World War II	Quân Đức tràn vào Balan, bắt đầu Thế Chiến II.
1940	1940	Japan joins Axis, attacks French and English colonies in Southeast Asia	Nhật gia-nhập Trục, tấn công các thuộc địa Pháp và Anh tại Đông Nam Á.
		Germany defeats France	Đức đánh bại Pháp.
	1940–1941	Battle of Britain	Trận đánh vào Anh Quốc
	1941	Germany invades Russia	Đức xâm lăng Nga-Sô.
		Japanese attack American Navy at Pearl Harbor, pulling the United States into the war	Nhật tấn-công H.Q. Mỹ tại Pearle Harbor, lôi cuốn Hoa-Kỳ vào chiến-tranh.
1945	1945	World War II ends	Thế-Chiến II Kết-thúc

BEST COPY AVAILABLE

LESSON SIXTEEN World War II--A Global War

When the war broke out in Europe, most Americans favored the Allies--France and Britain. But the United States did not want to be involved in any war. America did, however, send food, clothing, and war materials to Britain. The United States also aided the Chinese fighting against Japan. After Germany attacked the Soviet Union, American began to send aid to Russia, too.

President Franklin D. Roosevelt realized in 1940 that one day soon the United States might have to fight. The army began drafting soldiers. The navy was strengthened. More planes were built. Warships of the United States Pacific Fleet were based at Pearl Harbor in Hawaii. On Sunday, December 7, 1941, Japanese warplanes bombed the Amercan fighting ships and killed more than 2,000 people. By attacking Pearl Harbor, Japan hoped to stop the United States from interfering in the Japanese plan to control Southeast Asia.

Americans were angered and surprised. Congress declared war on December 8, 1941, and the United States entered the battle against Germany, Italy, and Japan. In June, 1942, Japanese and American navies fought a huge battle off Midway Island in the Pacific. The victory by the United States ended any threat of a Japanese attack on the mainland of the United States. But Japan was far from being beaten. Japan had invaded and held many Pacific islands and countries. It had captured the Philippines and Guam. Japan went on to seize Burma, Malaya, and the Dutch East Indies. One of the most costly battles was the fight for Iwo Jima. Almost 4,200 Americans and more than 20,000 enemy troops died there before the Americans won. It took three years for the United States to push the Japanese back to Japan.

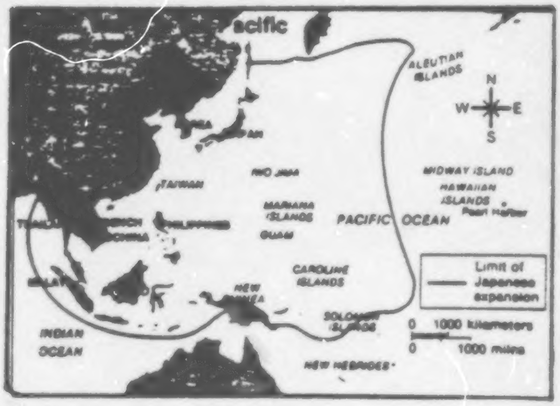

By 1942, Germany and Italy controlled most of Europe. But in 1943, the Allies invaded Italy. The Italian government surrendered within two months. Germany, however, continued to fight.

Meanwhile, the Allies were preparing a big invasion of France. A giant fleet of 600 warships and 4,000 smaller boats carried 176,000 Allied soldiers across the rough seas of the English Channel to the shores of

France. The day for this invasion was called D-Day; the invasion itself was known as "Operation Overlord". In the early dawn hours of June 6, 1944, the Allies fought their way onto the beaches. By nightfall the Allies were in France.

D-Day was the beginning of the end for Germany. Four months later, France and Belgium were freed of German control. Then the battle for Germany began. Americans, marching from the west, and Soviet forces, moving from the east, linked together at the Elbe River in April 1945. By May, 1945, Germany surrendered.

Back in the United States, the country was shocked when President Roosevelt died in April 1945. His successor, Harry S. Truman, had a tough decision to make. Scientists had developed a new weapon called the atomic bomb (or A-bomb). One bomb had the force of thousands of tons of explosives. Should the United States drop the bomb on Japan to shorten the war? Surely then the Japanese would surrender, but thousands of civilians would be killed. Or should President Truman decide to have the American troops invade Japan? Some advisors claimed one million soldiers would die if we attempted such an invasion.

Truman decided to use the A-bomb. On August 6, 1945, the bomb was dropped on Hiroshima, Japan. Most of the city was destroyed. At least 75,000 were killed instantly; thousands of others died soon after. But Japan did not surrender. Another bomb was dropped on Nagasaki. On August 14, 1945, the Japanese finally surrendered. World War II was over.

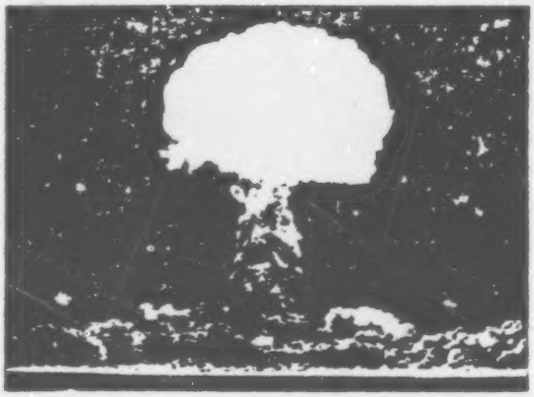

An atomic bomb explosion

BÀI 16. THẾ-CHIẾN II — CHIẾN-TRANH TOÀN-DIỆN.

Khi chiến-tranh bùng-nổ tại Âu-Châu,đa số người Mỹ có cảm-tình với phe Đồng-minh Pháp và Anh. Nhưng Hoa-Kỳ không muốn can-dự đến chiến-tranh. Tuy nhiên,Hoa-Kỳ đã có gửi thực-phẩm,áo-quần và chiến-phẩm cho Anh-quốc. Hoa-Kỳ cũng còn giúp Trung-Hoa chống lại Nhật. Sau khi Đức tấn-công Nga-Sô,Hoa-Kỳ cũng bắt đầu chi viện cho Nga.

Tổng-Thống Flanklin D. Roosevelt đã nhận rõ ngay từ năm 1940 rằng một ngày nào đó không xa,Hoa-Kỳ sẽ phải lâm-chiến. Quân-đội đã bắt đầu động-viên. Hải-Quân đã được tăng-cường. Phi-cơ đã được sản-xuất thêm. Tàu chiến của Hạm-Đội Mỹ tại Thái-Bình-Dương thì đặt căn-cứ tại Trân-Châu-Cảng(Pearl Habor),thuộc đảo Hạ-Uy-Di.Vào ngày thứ bảy,tháng Mười-hai,1941, máy bay chiến-đấu của Nhật đã oanh-tạc tàu chiến Mỹ và giết trên 2,000 người. Tấn-công Trân-Châu-Cảng,Nhật đã hy-vọng chặn đứng Hoa-Kỳ trong việc can-thiệp vào kế-hoạch của Nhật nhằm kiểm-soát Đông-Nam Á-Châu.

Người Mỹ phẫn-nộ và ngạc-nhiên. Quốc-Hội Mỹ tuyên-chiến ngày 8 tháng Mười-hai,1941,và Hoa-Kỳ đã nhảy vào vòng chiến chống lại Đức,Ý và Nhật. Tháng Sáu năm 1942, hải-quân hai nước Nhật và Mỹ đã đánh một trận thật lớn ngoài khơi đảo Midway (Midway có nghĩa là nửa-phần-đường) trên biển Thái-Bình-Dương. Mỹ đã thắng trận này và chấm-dứt sự đe-dọa của Nhật tấn-công vào lục-địa Hoa-Kỳ.Thế nhưng Nhật chưa bị đánh bại hẳn.Nhật đã xâm-lăng và chiếm-giữ nhiều đảo và nhiều quốc-gia trong khu-vực Thái-Bình-Dương. Nhật đã chiếm trọn Phi-Luật-Tân và đảo Guam. Nhật tiếp-tục tiến-chiếm Miến-Điện,Mã-Lai-Á và Đông-Ấn thuộc Hòa-Lan(trước kia,tức là Indonexia hiện nay). Một trong những trận-chiến tổn-hại nhiều nhất là trận đánh vào đảo Iwo Jima. Vào khoảng 4,200 chiến-sĩ Mỹ và hơn 20,000 địch quân đã vùi thây tại đó trước khi quân Mỹ thắng-lợi. Phải mất ba (3) năm Hoa-Kỳ mới đẩy lui được quân Nhật về Nhật-Bản.

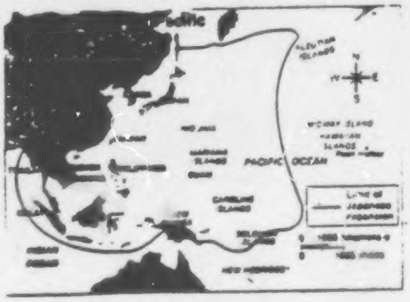

Vào năm 1942,Đức và Ý đã kiểm-soát phần lớn Âu-Châu. Nhưng đến năm 1943,Đồng-Minh đã tiến quân vào đất Ý. Chính-phủ Ý đã đầu hàng sau 2 tháng.Tuy-nhiên,Đức vẫn còn tiếp-tục chiến-tranh.

Trong lúc đó,phe Đồng-Minh chuẩn-bị một cuộc tấn-công vĩ-đại vào lãnh-thổ Pháp.Một hạm-đội khổng-lồ gồm 600 chiến-hạm và 4,000 tàu nhỏ hơn,chở 176,000 chiến-sĩ Đồng-Minh vượt English Channel(biển Manche) tiến đến bờ biển nước Pháp. Ngày chỉ-định cho cuộc tiến-quân này được gọi là D-Day;cuộc tiến-quân thì được mệnh-danh là " Hành-quân Overlord". Sáng tinh-sương ngày 6 tháng Sáu,1944(6-6-44) quân Đồng-Minh đã tiến đánh vào các bãi biển. Đến lúc hoàng-hôn(trời nhá-nhem tối) thì quân Đồng-Minh đã đặt chân lên đất Pháp.

Ngày D-Day là bước đầu vào đường-cùng của Đức-Quốc-Xã. Bốn tháng sau đó,Pháp và Bỉ đã thoát khỏi sự kềm-tỏa của Đức.Kế-tiếp là trận đánh vào lãnh-thổ Đức bắt-đầu. Quân Mỹ tiến từ hướng Tây và quân Nga-Sô,tiến từ hướng Đông,đã giao-tiếp(gặp nhau)tại sông Elbe vào tháng Tư,1945. Tháng Năm,1945,Đức-Quốc đầu hàng.

Tại Hoa-Kỳ,toàn quốc đã sửng-sốt khi Tổng-Thống Roosevelt qua đời vào tháng Tư,1945. Kẻ thừa-kế,Harry S.Truman, đã phải đối-diện với một quyết-định khó-khăn. Các nhà khoa-học đã chế-tạo được một vũ-khí mới gọi là bom nguyên-tử(nói tắt là A-bomb).Mỗi quả bom này mạnh bằng nhiều ngàn tấn thuốc nổ.Hoa-Kỳ có nên thả bom này trên đất Nhật để rút ngắn chiến-tranh? Chắc-chắn là Nhật sẽ phải đầu-hàng,nhưng hàng ngàn thường dân sẽ bị giết-hại. Hoặc là Tổng-Thống Truman quyết-định đưa quân-đội Mỹ tiến-chiếm Nhật-Bản? Một số cố-vấn ước-lượng rằng có thể tổn-thất đến một triệu quân-sĩ Mỹ nếu chúng ta tính đến cuộc xâm-lăng này.

Truman đã quyết-định dùng bom nguyên-tử.Ngày 6 tháng Tám,1945,quả bom đầu tiên đã được thả xuống thành-phố Hiroshima, trên đất Nhật.Phần lớn đô-thị này bị hủy-diệt. Ít nhất đã có đến 75,000 người chết trong khoảnh-khắc;hàng ngàn người khác chết sau đó.Nhưng Nhật không đầu hàng. Một quả bom khác lại được thả xuống Nagasaki.Cuối cùng,vào ngày 14 tháng Tám,1945,Nhật đã phải đầu hàng.Thế-Chiến II đã chấm-dứt.

LESSON SEVENTEEN The United Nations

World War II changed the balance of world power. The Soviet Union and the United States became the leading powers, but they were often in conflict over the spread of communism. The oceans separating the United States from Europe and Asia no longer protected a country against modern warfare. Perhaps an international organization was needed to help prevent a third world war--one that could be fought with atomic weapons.

In April 1945, representatives of many nations met in San Francisco. They formed a United Nations (UN), which includes now about 140 countries. Its permanent home is in New York City. The chart below shows the basic organization.

The central unit is the General Assembly. Each member is represented in the General Assembly with one vote. This group debates world problems and sometimes refers action to the Security Council. The General Assembly can act in time of crisis if the Security Council does not.

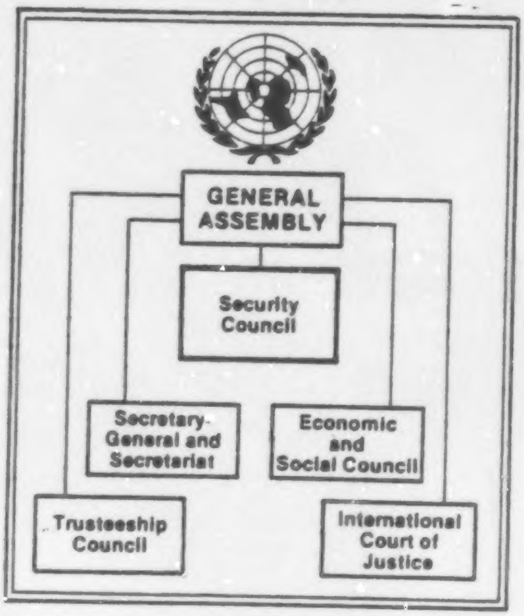
GENERAL ASSEMBLY
Security Council
Secretary-General and Secretariat
Economic and Social Council
Trusteeship Council
International Court of Justice

The Security Council has fifteen (15) members. Five are permanent - the United States, the Soviet Union, France, Britain, and China. The other ten seats are filled by other UN member nations for a period of two (2) years. Their main job is keeping world peace. It examines disputes, suggests settlements, and determines UN action in a crisis situation. Such matters of procedure can be approved by a majority of nine of the fifteen nations. Whether or not a country would go to war must be approved by all fifteen nations. Each of the five permanent members has the power to veto actions or decisions.

The four other main UN divisions are responsible to the General Assembly.

The Trusteeship Council helps prepare former colonies for independence.

The International Court of Justice settles legal disputes among nations. It can appeal to the Security Council for enforcement of its decisions.

The Economic and Social Council works to improve economic and social conditions around the world.

The Secretariat is responsible for the daily running of the UN.

In addition to working for peace, the UN has aided developing nations by helping farmers in poor countries grow more food. Another group within the UN, the World Health Organization, has practically eliminated such diseases as malaria and small pox. The United Nations Children's Fund (UNICEF) has aided poor children in many countries. The United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) has made studies of the weather, the oceans, and the atmosphere.

The UN has not accomplished all its goals, but it has prevented war in some trouble spots.

BÀI 17. LIÊN-HIỆP QUỐC.

Thế-chiến II đã thay-đổi cán cân/lực-lượng của thế-giới.Nga-sô và Hoa-Kỳ đã trở thành những cường-quốc lãnh-đạo,thế nhưng họ thường chống-đối nhau vì vấn-đề chủ-nghĩa Cộng-sản bành-trướng. Các đại-dương ngăn-cách Hoa-Kỳ và Âu-Châu không còn che-chở lãnh-thổ của một quốc-gia chống lại chiến-tranh tân-kỳ hiện-đại được nữa.Có lẽ rằng phải cần đến một tổ-chức quốc-tế để giúp nhân-loại ngăn-chận một thế-chiến thứ ba,một cuộc chiến với vũ-khí nguyên-tử.

Tháng Tư 1945,đại-diện của nhiều nước đã họp tại San-Francisco(Cựu-Kim-Sơn). Họ đã thành-lập Liên-Hiệp-Quốc(United Nation,viết tắt là UN) hiện nay bao gồm 140 nước. Trụ-sở thường-xuyên đặt tại Đô-thị New York.Biểu-đồ dưới đây chỉ rõ tổ-chức căn-bản của LHQ.

Sơ-đồ tổ-chức
LIÊN-HIỆP-QUỐC

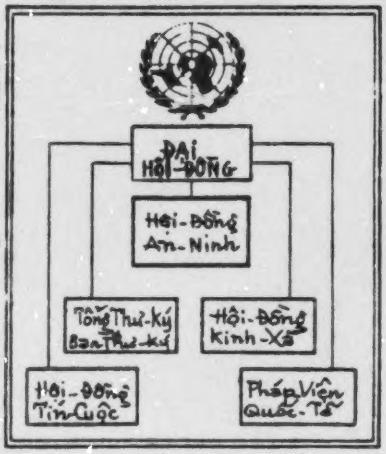

Cơ-quan trung-ương là Đại Hội-Đồng.Mọi quốc-gia hội-viên được đại-diện tại Hội-Đồng do một phiếu bầu. Nhóm người này thảo-luận những vấn-đề của thế-giới và đôi khi truyền-đạt hành-động đến Hội-đồng An-ninh. Đại Hội-Đồng LHQ có thể hành-động trong thời-kỳ khủng-hoảng nếu Hội-đồng An-ninh không hành-động

Hội-đồng An-ninh có mười-lăm(15)hội-viên.Năm trong số ấy là thường-trực. Hoa-Kỳ,Nga-sô, Pháp,Anh và Trung-Hoa.Mười ghế khác được chiếm-giữ do các quốc-gia hội-viên khác của Liên-Hiệp-Quốc trong một nhiệm-kỳ hai năm. Việc chính-yếu của họ là giữ hòa-bình thế-giới.Hội-đồng An-ninh cứu-xét những tranh-chấp,đưa ý-kiến về các cuộc dàn-hòa,và quyết-định hành-động của Liên-Hiệp-Quốc trong tình-trạng khủng-hoảng(nghĩa là có tranh-chấp quan-trọng).Những vấn-đề thủ-tục như vậy được chấp-thuận do đa-số 9 trên 15(9/15) quốc-gia hội-viên.Trường-hợp một nước có tuyên-chiến hay không phải được toàn-thể mười lăm(15) nước chấp-thuận.

Một(1)trong năm(5) hội-viên thường-trực có quyền phủ-quyết các hành-động hoặc quyết-định.

Bốn bộ-phận chính-yếu khác của Liên-Hiệp-Quốc chịu trách-nhiệm với Đại-Hội-Đồng.Đó là:

- Hội-Đồng Tín-Cuộc (The Trusteeship Council)có nhiệm-vụ chuẩn-bị cho các thuộc-địa cũ trở thành độc-lập.

- Pháp-Viện Quốc-Tế phân-xử những vụ tố-tụng giữa các quốc-gia. Tòa-án này có thể thỉnh-cầu Hội-Đồng An-Ninh cưỡng-ép thi-hành các quyết-định của Pháp-Viện Quốc-Tế.

- Hội-Đồng Kinh-Xã có phận-sự cải-thiện tình-hình kinh-tế và Xã-hội khắp thế-giới.

- Văn-Phòng LHQ đảm-trách công-vụ thường-nhật của Liên-Hiệp-Quốc.

Ngoài việc giữ-gìn hòa-bình,Liên-Hiệp-Quốc còn viện-trợ cho các nước đang phát-triển bằng cách giúp các nhà nông tại các nước nghèo sản-xuất thêm thực-phẩm.Một nhóm khác trong LHQ,Tổ-chức Y-Tế Thế-Giới,đã thực-sự loại-trừ các bệnh như là sốt-rét và thủy-đậu(đậu-mùa). Quỹ Nhi-Đồng LHQ(UNICEF) giúp-đỡ trẻ em nghèo tại nhiều quốc-gia. Tổ-chức Giáo-Dục,Khoa-Học và Văn-Hóa LHQ(UNESCO) nghiên-cứu về thời-tiết,Đại-dương và Khí-Quyển (cho toàn thế-giới).

Liên-Hiệp-Quốc chưa hoàn-thành tất cả các mục-tiêu đề-ra,nhưng đã ngăn-chặn chiến-tranh tại một số địa-phương có nhiều tranh-chấp./.

LESSON EIGHTEEN Postwar America 1945-1960

The years between 1945 and 1960 were good for many Americans; for others life was not perfect.

After World War II, the United States was the wealthiest and most powerful nation in the world. In the 1950's it enjoyed the greatest economic growth of its history. The reason for this fast-growing economy was the shift in production from wartime to peace. It was true that during the war Americans had jobs, but there was little to buy. Now they wanted to go out and buy and buy and buy -- most everything they saw. People bought new houses, cars, furniture, appliances, and clothing. Factory owners then needed more workers to meet this demand, which created more jobs. By 1960, 94 percent of the Americans who wanted a job had one.

Like the economy, the birth rate also increased. This "baby boom" began when World War II ended in 1945. People settled down to raise families. Many believed the world finally would be at peace. They felt they could support their children in such a growing economy. As a result of this "baby boom", young people made up a large part of the American population in the 1950's and 1960's. These young people had a lot in common. They remembered the fear and threat of war. They began to question some basic American values. Instead of wealth and power, they valued peace, love, and freedom to do as they chose. They were excited by a new kind of music called "rock and roll". They were forbidden in many schools to wear bluejeans. Ninety (90) percent of their families had television sets. And the dream of most of the high school students in the 1950's was to find a good job, to get married, and to live in a nice house.

Racial segregation (separating people because of race) in the armed forces ended. Black athletes were at last admitted to professional sports. State laws calling for separate schools for whites and blacks were declared unconstitutional.

Nevertheless, blacks, Hispanics, and women all found job choices to be limited. Much poverty remained. School desegregation (doing away with separate schools for blacks) moved slowly. Many Americans worried a great deal about

Young woman at a rally supporting equal rights for blacks communists being in their government. But they all hoped the world would be at peace. Instead, the United States was soon facing a new enemy---it's wartime ally, the Soviet Union.

Americans believed that the Soviet way of life and the Soviet efforts to control other countries robbed people of their basic freedom. Russia was a threat to peace. Their way of life, called communism, provided for group ownership of all land, buildings, and businesses. Government leaders decided how all things would be used and who would use them. The leaders of the communist government also decided where people lived, worked, and went to school. They also decided what information got printed in books and newspapers. After World War II, Soviet leaders tried to spread communism to other countries, but the United States opposed it.

This opposition was strong in Asia. At the end of the war, Korea was divided. Soviet troops were in the north; American troops occupied the south. A communist governemnt was set up in North Korea. In South Korea an anti-communist government was in power. But on June 25, 1950, North Koreans invaded South Korea, capturing most of the country in a few weeks.

The United Nations voted to send troops to stop the North Korean's attack. During the summer months of 1951, neither side was winning. For the next two long years, soldiers battled each other brutally. They won and lost the same muddy hills near the 38th parallel. Fifty-four thousand (54,000) American lives were lost. Soldiers from fifteen (15) other nations joined the South Koreans. The Chinese joined the North Koreans. Finally, the United Nations (U.N.) forces succeeded in forcing the North Koreans and Chinese back across the border.

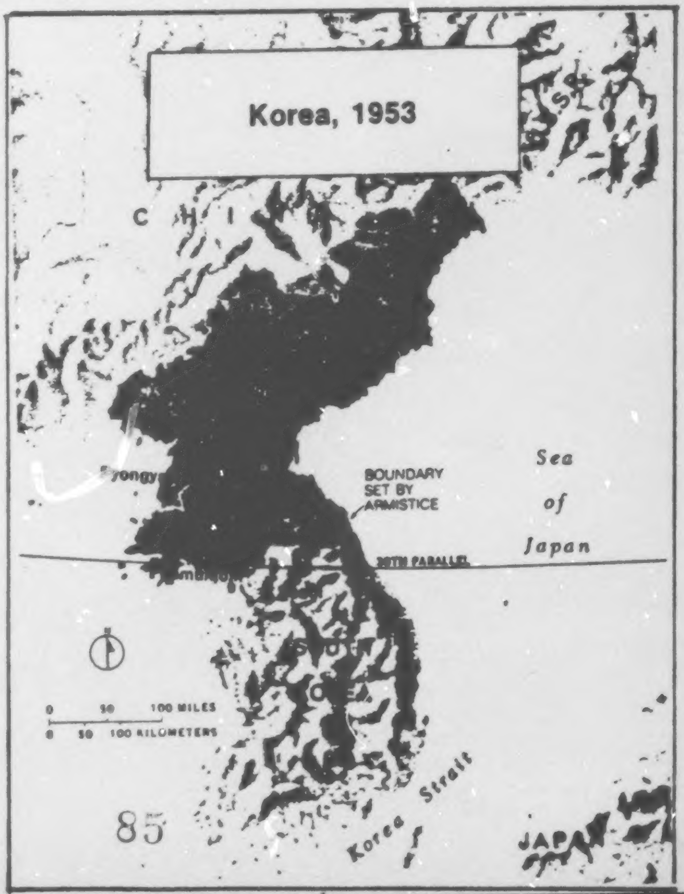

Yet, for many young people in the 1950's the future seemed bright. They were ready to live the American dream. But in the 50's it was a dream not open to everyone. Life was still not perfect.

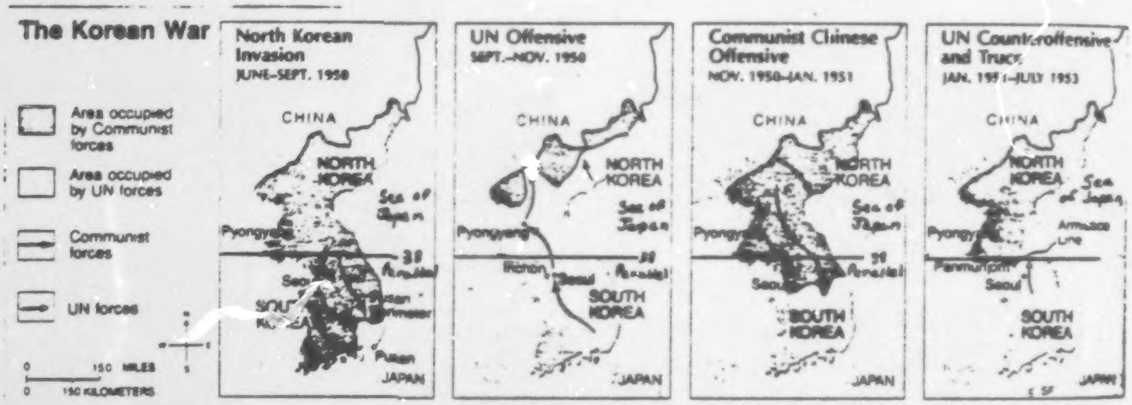

BEST COPY AVAILABLE

were finally given new opportunities in education, in housing, and in employment. In 1964, Congress passed the Civil Rights Act, which guaranteed equal rights to blacks. The first black Supreme Court Justice, Thurgood Marshall, was appointed in 1967. Women now were also seen as people with skills, strengths, and talents. An entire new frontier--space--opened to people who wanted to explore it. In 1969, The Apollo II mission in space achieved an historic goal: Americans became the first people to walk on the moon.

These years, therefore, were filled with tragedy and hope. Dr. Martin Luther King, winner of the Nobel Peace Prize for civil rights work was assassinated in 1968. Americans continued to re-examine their values.

Dr Martin Luther King Jr speaking at a civil rights march in Washington, D.C. in 1963

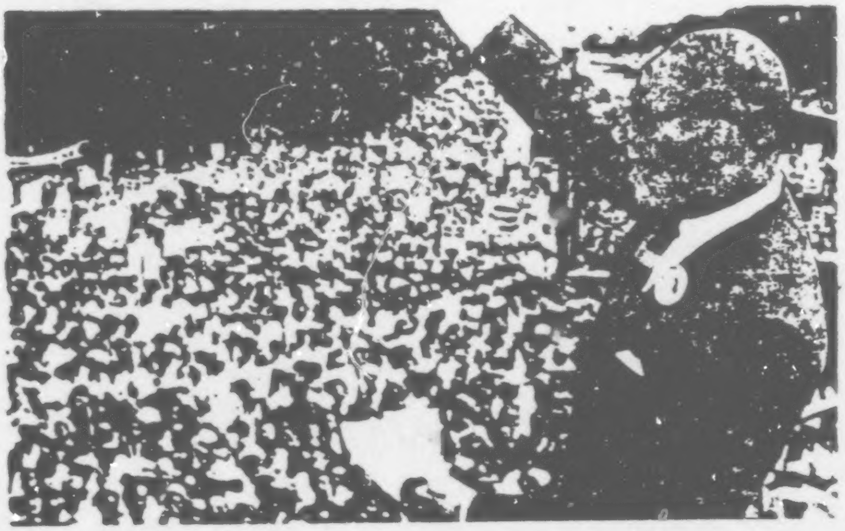

We were fighting a war that many critics found unwinnable and self-serving. Yet, when the Watergate scandal developed in 1972, the American government was strong enough to find its own faults and to try to solve its own problems.

After Nixon's re-election in 1972, a scandal destroyed his ability to govern. A scandal is a situation that shocks and offends people. This scandal began during the 1972 presidential election campaign. Men were caught breaking into the office of the Democratic party. They were looking for information that they could use against the Democrats in the election. These offices were at the Watergate Apartments in Washington D.C.

BÀI 18. HOA-KỲ THỜI HẬU-CHIẾN.

Những năm ở khoảng giữa 1945 và 1960 là những năm khá-giả cho nhiều người Mỹ;đối với những người khác,đời sống không được hoàn-toàn.

Sau Thế-Chiến II,Hoa-Kỳ là quốc-gia giầu nhất và mạnh nhất thế-giới. Trong thập-niên 1950,quốc-gia này đã hưởng-thụ một nền kinh-tế thịnh-đạt nhất trong lịch-sử Mỹ.Lý-do của nền kinh-tế phát-triển nhanh-chóng này là sự chuyển-hóa mức sản-xuất từ thời chiến sang thời bình. Đã hẳn là trong thời chiến dân Mỹ có nhiều việc làm,nhưng chẳng có mấy hàng-hóa để mua-sắm. Bây giờ thì họ muốn ra phố để mua sắm cho phỉ-chí—mua hầu hết những gì họ nhìn thấy. Dân-chúng mua nhà mới,xe mới, bàn-ghế tủ-giường mới,các vật gia-dụng và quần áo. Dĩ nhiên là chủ-nhân các xưởng sản-xuất cần thêm thợ để thỏa-mãn nhu-cầu của khách-hàng và do đó,tạo thêm nhiều công việc. Vào năm 1960,chín-mươi-bốn phần trăm(94%)dân Mỹ,những ai muốn đi làm đều có việc làm.

Với kinh-tế thịnh-đạt,tỷ-số sinh-sản cũng gia-tăng. Sự "thịnh-sản trẻ em" bắt đầu lúc Thế-chiến II kết-thúc năm 1945. Dân-chúng dốc-lòng an-cư để lập gia-đình.Đa số tin rằng cuối-cùng rồi thế-giới cũng đi đến hòa-bình.Họ nghĩ rằng họ có đủ sức để nuôi-nấng con-cái trong tình-trạng kinh-tế vững-vàng như vậy. Kết-quả của sự "thịnh-sản trẻ-em" này là đã có một thành-phần lớn-lao dân-chúng trẻ tuổi trong dân-số Mỹ vào hai thập-niên 1950 và 1960. Những người trẻ tuổi này có rất nhiều điểm tương-đồng.Họ vẫn nhớ đến sự sợ-hãi và sự đe-dọa của chiến-tranh. Họ bắt đầu đặt câu hỏi(nghi-ngờ)về một vài giá-trị căn-bản của xã-hội Mỹ. Thay vì tài-sản và sức-mạnh,họ đề-cao hòa-bình,tình-yêu và sự tự-do làm theo ý-thích của họ.Họ mến-chuộng một loại nhạc mới gọi là"nhạc Rốc"("Rock and Roll",rock có nghĩa là lắc;roll có nghĩa là lăn,chuỗi,....như vậy hai chữ này có nghĩa là lắc và lăn). Tại nhiều trường học,họ bị cấm không được mặc đồ"blue-jeans"(quần jeans và áo đồngloại vải,màu xanh, thường may chật để bó vào cơ-thể). Chín mười phần-trăm(90%) gia-đình Mỹ có máy điện-thị(TV).

Một phụ-nữ ủng-hộ bình-quyền cho người da-đen, tại một đại-hội.

Và mộng-đẹp của hầu hết học-sinh Trung-Học trong những năm 1950 là tìm được việc tốt,lập gia-đình,và sống trong một ngôi nhà xinh-xắn.

Tệ-đoan phân-chia chủng-tộc (ngăn-cách dân-chúng vì khác dòng-giống)trong quân-đội đã chấm-dứt.Các lực-sĩ da đen cuối-cùng đã được gia-nhập vào các môn thể-thao nhà-nghề. Các đạo-luật Tiểu-Bang kêu-gọi việc dùng trường riêng-biệt cho học-sinh da trắng và da đen đã bị lên án là phản-hiến-pháp.

Ấy vậy mà người da đen,người gốc Nam-Mỹ(nói tiếng Y-pha-Nho,tức là tiếng Spanish) và phụ-nữ đều nhận thấy rằng khó kiếm việc làm vừa ý(nguyên-văn:sự chọn-lựa việc làm bị hạn-chế). Việc bãi-bỏ kỳ-thị tại trường-học(chấm dứt việc dùng trường riêng cho dân da đen)tiến-triển chậm-chạp. Nhiều người Mỹ đã lo-âu về vấn-đề có đảng-viên cộng-sản trong chính-phủ của họ.Nhưng tất cả đều hy-vọng rằng thế-giới sẽ tiến đến hòa-bình. Trái lại Hoa-Kỳ,chẳng bao lâu sau đó,đã phải đối-diện với một kẻ thù mới. Chính là đồng-minh của Hoa-Kỳ trong thời chiến: Nga Sô-Viết.

Người Mỹ nghĩ rằng lối sinh-sống của Nga-Sô và những nỗ-lực của Nga-Sô để khống-chế các nước khác đã cướp dật sự tự-do căn-bản của con người. Nga-Sô là nguy-cơ đe-dọa hòa-bình. Nếp sống của họ,gọi là chủ-nghĩa cộng-sản,đưa đến sự công-hữu toàn-thể ruộng-đất,nhà cửa và các xí-nghiệp. Những kẻ cầm đầu chính-phủ quyết-định đường-lối xử-dụng mọi vật và những ai được xử-dụng những vật ấy. Những tay cầm đầu chính-phủ cộng-sản cũng quyết-định luôn việc dân-chúng phải ăn-ở,làm việc và học-hành tại đâu. Họ còn quyết-định những tin-tức nào được in thành sách và báo. Sau Thế-chiến II,những tay đầu-nậu Nga Sô-Viết cố-tâm bành-trướng chủ-nghĩa cộng-sản đến các quốc-gia khác,nhưng đã bị Hoa-Kỳ chống-đối.

Sự chống-đối này rất mạnh tại Á-Châu. Khi chiến-tranh kết-thúc,Cao-Ly(Korea)bị phân-chia. Quân Nga-Sô chiếm miền Bắc; quân-lực Hoa-Kỳ chiếm-đóng miền Nam. Một chính-phủ cộng-sản được thành-lập tại Bắc-cao. Tại Nam-Cao thì có chính-phủ chống-cộng. Nhưng ngày 25 tháng Sáu,1950,Bắc-cao xâm-lăng Nam-Cao, chiếm-đoạt hầu hết lãnh-thổ trong mấy tuần.

Liên-Hiệp-Quốc bỏ phiếu chấp-thuận gửi quân-đội đến chặn đứng sự tấn-công của Bắc-Cao. Trong những tháng mùa hè năm 1951,chưa rõ bên nào thắng hay bại. Trong hai(2) năm dài sau đó, quân-đội hai bên hung-hãn bắn giết nhau. Họ chiếm được rồi mất lại cũng những ngọn đồi lẫy-lội ấy,gần vĩ-tuyến 38. Năm mươi bốn (54) ngàn quân Mỹ đã tử-vong tại đó. Chiến-sĩ từ mười lăm (15) nước khác đã đến giúp quân Nam-Cao. Quân Trung-Hoa thì tiếp-chiến cho Bắc-Cao. Rốt cuộc,quân-lực Liên-Hiệp-Quốc (UN) đã thành công trong việc đẩy lui liên-quân Bắc-Cao và Trung - Hoa về bên kia biên-giới.

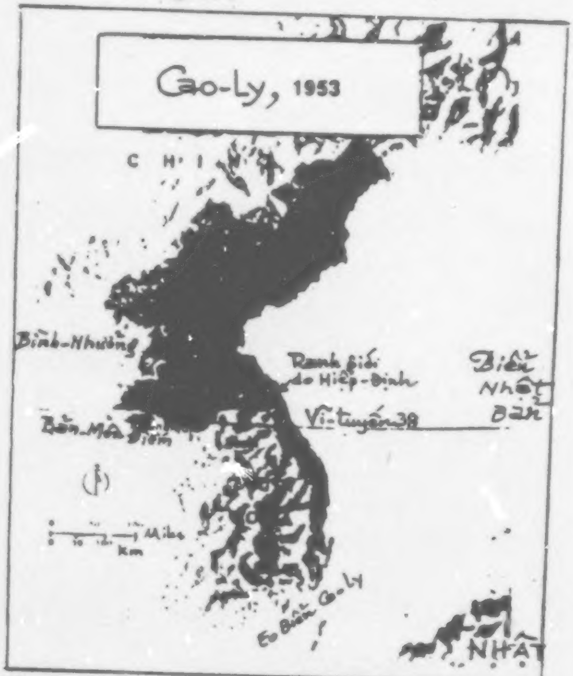

Tuy nhiên,dối với nhiều thanh-niên trong những năm 1950,tưởng-lai có vẻ sáng-tươi.Họ sẵn-sàng sống theo giấc mơ của dân Mỹ. Nhưng thật ra trong những năm của thập-kỷ 50,giấc mơ ấy không hẳn dẹp cho tất cả mọi người.Cuộc sống vẫn chưa được hoàn-mỹ./.

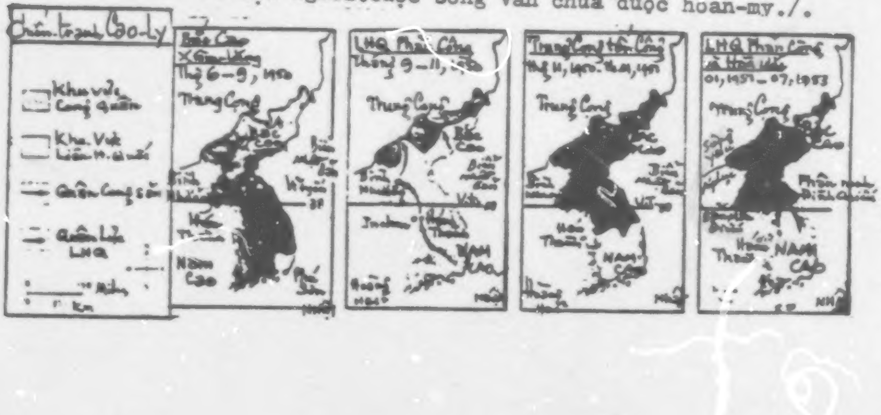

BEST COPY AVAILABLE

LESSON NINETEEN From Kennedy's "New Frontier" to Watergate 1960-1974

The period between 1960-1974 was a difficult time in American history. Blacks, Puerto Ricans, Mexican Americans and Asian Americans fought for equality and preservation of their cultures. There were also protest movements: black civil rights, antiwar, and women's rights. Many government policies were questioned and people were criticized. Often it seemed that the United States was divided into two groups. One group believed America was still great and its policies basically right. The other group felt many things needed improvement. It criticized the United States for discrimination against minorities. It also found fault with our country's involvement in the Vietnam war.

President John F. Kennedy, newly elected in 1960, offered hopeful suggestions for his "New Frontier" government. But by 1974, many of these hopes were gone. Kennedy himself was assassinated in November 1963 in Dallas, Texas. Furthermore, America found itself in a war in Southeast Asia. Also during these fourteen years, 1960-1974, we experienced racial violence - fighting between races because of a feeling of being better than the other. And, for the first time in history, a president named Richard M. Nixon was forced to resign from office or face impeachment.

John F. Kennedy and his wife Jacqueline Kennedy campaigning in New York City in 1960

But even though these years were difficult, they were often exciting. They were prosperous; our economy was growing. Superior technology brought many Americans a high standard of living. Minority Americans

It became clear that Republican officials from the White House had organized the break-in. President Nixon had tried to cover up this illegal act by holding back evidence from investigators. In order to avoid being impeached by Congress, Richard Nixon left office on August 9, 1984. He was the first President to resign.

Another problem beginning in the 60's was that of finding oil. After World War II, oil was scarce. We turned to foreign sources for our supply because their prices were low. But in 1960 the oil-producing countries banded together, forming OPEC, the Organization of Petroleum Exporting Countries. They explained that they had only limited supplies of oil; someday their oil would run out. As a result, they raised their prices. In 1972, our country spent five (5) billion on imported oil; by 1979 it cost us sixty (60) billion. High oil prices pushed prices of other goods higher, hurting everyone.

This rapid rise in the price of goods and services is called inflation. In other words, people find they cannot get as many goods for their money as they once could. Workers then demand higher salaries because they need more money to live. So, businesses raise prices even higher in order to pay workers more. Inflation becomes worse and worse.

The Rising Cost of Breakfast

Grocery Item	1967	1970	1972	1974	1976	1978
½ gallon of milk	.50	.58	.60	.78	.83	.86
1 dozen of eggs	.49	.61	.52	.78	.84	.82
1 loaf of bread	.22	.24	.25	.35	.35	.36
1 lb. of bacon	.84	.95	.96	1.32	1.71	1.73
1 lb. of butter	.83	.87	.87	.95	1.26	1.40
1 lb. of coffee	.77	.91	.93	1.23	1.87	3.40

Nevertheless, this shortage of gasoline had one good result, it created new interest in the conservation of natural resources.

People were concerned about dirty air and water, dead fish washing ashore, industrial gases filling the air and endangering our health. Environmentalists sadly watched radioactive uranium wastes kill deer; chemical pesticides spoiled or tainted food eaten by millions.

Even dumps filled up with garbage that would not break down and decay. Oil spillages made many beaches unusable and killed thousands of fish and fowl. Finally after this widespread attention to ecology problems, lawmakers in the early 1970's moved to pass laws that protected the land and the people.

Finally, the issue that affected everybody in the United States during this period was the economy. Hugh deficit spending (using money expected from future taxes) in the 1960's by the government to pay for the Vietnam War and to pay for domestic programs created inflation. After inflation came recession. Unemployment rose. The national concerns were reflected in the following chart:

NATIONAL CONCERNS

Year	*Most frequently given answer*		*Second most frequently given answer*		*Third most frequently given answer*	
1965	Vietnam War	23%	Civil rights	23%	Threat of war	16%
1967	Vietnam War	50	Civil rights	21	High cost of living	16
1969	Vietnam War	40	Crime and lawlessness	17	Race relations	16
1971	State of economy	41	Vietnam War	15	Other international problems	8
1973	High cost of living	62	Crime and lawlessness	17	Drugs	16
1975	High cost of living	51	Unemployment	21	Dissatisfaction with government	9

Still, Americans did not lose hope because of pollution, inflation, or war. Instead they worked harder to meet the challenges of the future.

Bài 19. TỪ KẾ-HOẠCH "NEW FRONTIER" ĐẾN VỤ WATERGATE.

1960—1974

Thời-kỳ từ 1960 đến 1974 đã là một giai-đoạn khó-khăn trong lịch-sử nước Mỹ. Người da-đen,dân Puerto Ricans,người Mỹ gốc Mễ-Tây-Cơ và người Mỹ gốc Á-Châu tranh-đấu để được bình-đẳng và để giữ lại văn-hóa của họ. Lại còn có những phong-trào phản-đối: dân-quyền cho người da-đen,phản-chiến,và nữ-quyền.Nhiều chính-sách của chính-phủ bị chất-vấn và các viên-chức trong chính-phủ bị chỉ-trích. Người ta thường nhận thấy rằng Hoa-Kỳ đã chia làm hai phe. Một phe cho rằng nước Mỹ vẫn còn là một nước lớn và các chính-sách của Mỹ vẫn tốt trên căn-bản. Phe kia thì cảm thấy rằng có nhiều điều cần được cải-thiện. Họ chỉ-trích Hoa-Kỳ trong việc kỳ-thị đối với nhóm thiểu-số. Họ không đồng-ý trong việc Hoa-Kỳ liên-hệ vào chiến-tranh Việt-Nam.

Tổng-thống John F.Kennedy,đắc-cử năm 1960,đưa ra nhiều dự-kiến chan-chứa hy-vọng cho chính-phủ"Biên-Cường Mới" của ông ta.

John F. Kennedy và vợ, Jacqueline Kennedy, vận-động bầu-cử tại New York-city năm 1960.

Nhưng vào đầu năm 1974,nhiều hy-vọng đã tan-biến. Chính Kennedy đã bị ám-sát tháng Mười Một năm 1963,tại Dallas,tiểu-bang Texas. Mặt khác,Hoa-Kỳ vướng chân vào chiến-tranh tại Đông-Nam-Á.Cũng trong vòng 14 năm này.từ 1960 đến 1974,chúng ta đã kinh-nghiệm về sự hung-bạo chủng-tộc(racial violence) — đó là sự tranh-chấp giữa các sắc-dân khác nhau vì lý-do tự-tôn,cho mình là hay, là giỏi hơn kẻ khác. Và,đây là lần đầu trong lịch-sử,một vị Tổng-Thống tên Richard M. Nixon bị bó-buộc phải từ chức,nếu không thì phải bị truy-tố trước pháp-viện.

Tuy rằng những năm ấy là những năm khó-khăn,chúng ta đã có một thời-kỳ đáng khích-lệ. Đã có sự phồn-thịnh;nền kinh-tế đã lớn-mạnh. Kỹ-thuật cao đã đem lại cho dân Mỹ một nếp sống sung-túc.Các nhóm thiểu-số Mỹ đã được cơ-may dự phần vào giáo-dục, nhà cửa,và công việc để sinh-sống.Năm 1964,Quốc-Hội đã thông qua đạo-luật Dân-quyền,bảo-đảm quyền bình-đẳng cho người da đen. Thẩm-Phán Tối-Cao Pháp-Viện người da đen đầu-tiên,tên Thurgood Marshall,đã được bổ-dụng năm 1967. Đàn bà cũng đã được công - nhận là những kẻ có sở-trường chuyên-môn,có sức và tài-ba. Cả một biên-cương mới — không-gian — mở ra cho những ai muốn khám-phá. Năm 1969,chuyến bay của Apollo II vào không-gian đã thành-tựu một mục-tiêu lịch-sử: Người Mỹ là những kẻ đầu-tiên đặt chân lên mặt trăng.

Như vậy,những năm ấy đã chứa-chất khổ-đau(bi-kịch)và hy-vọng. Tiến-Sĩ Martin Luther King,người được giải-thưởng Nobel về Hòa-Bình vì có công củng-cố dân-quyền,đã bị ám-sát chết năm 1968. Người Mỹ tiếp-tục duyệt-xét lại những giá-trị của họ.

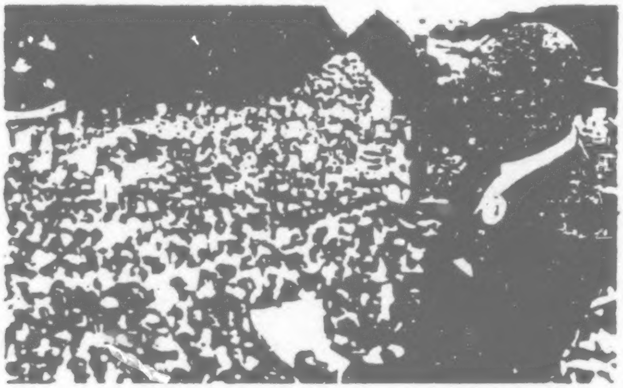

Dr. Martin Luther King, Jr. đang nói về dân-quyền, tại Washington D.C., năm 1963.

Chúng ta đã lâm vào một cuộc chiến-tranh mà nhiều nhà bình-nghị đã cho là không thể thắng được và chỉ có lợi cho riêng ta. Tuy nhiên,Khi vụ tai-tiếng Watergate xảy ra năm 1972,thì chính - quyền Mỹ đã có đủ sức mạnh tinh-thần để nhìn thấy sai-lầm của chính mình mà tìm phương cứu-chữa.

Sau khi Nixon được tái đắc-cử năm 1972,thì một vụ tai-tiếng đã phá vỡ khả-năng lãnh-đạo của ông ta. Một vụ tai-tiếng

Tuy-nhiên, tình-trạng khan-hiếm dầu có một điều tốt, nó tạo nên một chú-trọng mới vào sự bảo-tồn các tài-nguyên thiên-nhiên (natural resources).

Quần-chúng lo-âu về không-khí và nước bị ô-nhiễm, cá chết trôi vào bờ, những chất hôi xú-uế do các cơ-sở kỹ-nghệ thải ra đầy-dẫy trong không gian và có thể nguy-hại đến sức khỏe của chúng ta. Những chuyên-gia về môi-sinh (enviromentalists) ngậm-ngùi nhìn những chất phế-thải phóng-xạ của uranium giết nai rừng; các chất diệt-trùng hóa-học làm hư-hỏng hoặc nhiễm-độc thực-phẩm mà hàng triệu người mua ăn.

Lại còn có những bãi phế-thải chứa đầy rác-rến không tan-rã được. Những vụ dầu tràn-lan đã làm cho bãi-biển không xử-dụng được hoặc giết chết hàng ngàn cá và chim. Rốt cuộc, sau sự chú-trọng rộng-lớn này về các vấn-đề môi-sinh, các nhà làm luật đã hoạt-động để thông-qua những đạo-luật bảo-vệ đất-đai và dân-chúng, trong những năm đầu của thập-niên 1970.

Tóm lại, vấn-đề liên-quan đến mọi người tại Hoa-Kỳ vào thời-kỳ này là kinh-tế. Sự lạm-tiêu lớn-lao (tiêu tiền dự-trù về thuế-vụ sắp tới) trong các năm 1960 của chính-phủ để trả các chi-phí về chiến-tranh Việt-Nam và để trang-trải các chương-trình quốc-nội đã tạo nên lạm-phát. Sau lạm-phát thì đến thoái-trào kinh-tế. Nạn thất-nghiệp gia-tăng. Những chủ-mục quốc-gia đã phản-ảnh trong đồ-biểu sau đây:

CHỦ-MỤC QUỐC-GIA

Năm	Giải-thích, thường nhất		Giải-thích, thường thứ		Giải-thích thường tam	
1965	C/tranh Việt-nam	23%	Dân quyền	23%	Đe-dọa c/tranh	16%
1967	C/tranh Việt-nam	50	Dân quyền	21	Sinh-hoạt đắt-đỏ	16
1969	C/tranh Việt-nam	40	Trọng-tội và bất-an	17	Liên-lạc chủng-tộc	16
1971	T/trạng kinh-tế	41	C/tranh Việt-nam	15	Khó-khăn quốc-tế	8
1973	Sinh-hoạt đắt-đỏ	62	Trọng-tội và bất-an	17	Ma-túy	16
1975	Sinh-hoạt đắt-đỏ	51	Nạn thất-nghiệp	21	Bất-bình với chính-phủ	9

Tuy vậy, người Mỹ vẫn không mất hy-vọng vì lý-do nhiễm-độc, lạm-phát, hoặc chiến-tranh. Trái lại, họ làm việc cần-mẫn hơn để đáp-ứng những thử-thách của tương-lai./.

là một tình-thế làm rúng-động dư-luận và làm cho dân-tình phẫn-nộ. Vụ tai-tiếng này bắt đầu từ cuộc vận-động bầu-cử Tổng-Thống năm 1972. Một số người bị bắt quả-tang đang xâm-nhập vào văn-phòng của đảng Dân-Chủ(Democratic Party). Họ cố tìm những tin-tức mà họ có thể dùng để chống lại những đảng-viên Dân-Chủ trong vụ bầu-cử. Văn-phòng này tọa-lạc tại Watergate Apartments, Washington D.C. Rõ-ràng là các viên-chức thuộc đảng Cộng-Hòa tại Bạch-Ốc đã tổ-chức cuộc đột-nhập này. Tổng-Thống Nixon đã cố-tình che-đậy hành-vi bất hợp-pháp ấy bằng cách không cho các nhân-viên điều-tra đạt đến các bằng-chứng. Để khỏi bị Quốc-hội khởi-tố,Richard Nixon từ-chức ngày 9 tháng Tám,năm 1974(8-9-74). Ông ta là vị Tổng-Thống đầu tiên đã từ chức.

Một vấn-đề khác trong những năm 60 là việc tìm ra dầu. Sau Thế-Chiến II,dầu trở nên khan-hiếm. Chúng ta quay ra dùng dầu của các nguồn cung-cấp ở ngoại quốc vì giá hạ. Nhưng đến năm 1960,các nước sản-xuất dầu kết-hợp với nhau,lập thành OPEC tức là liên-hiệp các nước sản-xuất dầu. Họ giải-thích rằng số-lượng dầu của họ có giới-hạn;một ngày nào đó dầu ấy sẽ khô cạn. Kết-quả là họ đã tăng giá dầu.Vào năm 1972,nước ta đã nhập-cảng năm(5)tỷ mỹ-kim dầu;đến năm 1979 thì dầu nhập-cảng đã lên đến sáu-mươi(60)tỷ mỹ-kim. Giá dầu cao đã làm giá-cả của các vật-hạng khác gia-tăng khiến mọi người xót của.

Sự gia-tăng mau-chóng giá-cả của hàng-hóa(goods)và dịch-vụ(services)được gọi là lạm-phát(inflation).Nói cách khác,người ta nhận thấy rằng không mua được nhiều hàng-hóa bằng lúc trước với cùng một số tiền bỏ ra.Lúc ấy,thợ-thuyền đòi tăng lương vì họ cần nhiều tiền hơn để sinh-sống.Vì vậy,giới doanh-thương nâng cao giá-cả để trả lương thêm cho thợ.Lạm-phát lại càng trầm-trọng hơn. Thí-dụ như sau đây:

Giá tiền bữa ăn sáng gia-tăng

Thực-phẩm	1967	1970	1972	1974	1976	1978
½ gallon sữa	.50	.58	.60	.78	.83	.86
1 tá trứng	.49	.61	.52	.78	.84	.82
1 ổ bánh mì	.22	.24	.25	.35	.35	.36
1 cân anh ba-rọi	.84	.95	.96	1.32	1.71	1.73
1 cân bơ	.83	.87	.87	.95	1.26	1.40
1 cân anh cà-phê	.77	.91	.93	1.23	1.87	3.40

LESSON TWENTY Changes and Challenges: The Recent Past and the Future 1974-

The scandal of Watergate as well as the resignation of Vice-President Spiro Agnew in 1973 left the Americans with a sad view of their public officials. Most people had little confidence in their government and those people who ran it.

The three presidents who followed Richard Nixon - Gerald Ford, Jimmy Carter, and Ronald Reagan - were faced with even more problems. One problem was in foreign policy in the Middle East. That part of the world produced an important part of America's oil supply. Another problem was the higher prices that hurt our economy. The third problem was the wars that developed between America's ally, Israel and Israel's Arab neighbors.

At home, the biggest problem for many Americans was the economy. From the early 1970's through the 1980's our nation was again faced with inflation, recession, and unemployment. These economic problems existed for two reasons. First, Americans were living beyond their means. In other words, they were spending more money than they had. They were heavily in debt. Why? The Vietnam War cost $110 billion. In addition, the United States kept a large military force in case of a communist attack. We were also spending great amounts of money for programs begun under former President Lyndon Johnson. Consequently, our nation could not afford both large social programs at home and large military force - plus the added cost of a war in Asia.

The second reason for the economic problem at home was that America was producing fewer goods than it had before 1968. This was because industry did not invest large amounts of money into new machinery. Our industrial plants, therefore, were getting old and inefficient. And what things America made were too expensive for many to buy. As a result, we began to import cheaper and better-made products. But by the early 1970's the United States was importing more goods than it sold abroad. Because of this importing, we owed foreign nations billions of dollars. Unemployment increased and American businesses lost money.

Each President tried different ways to deal with these problems, but all found solutions difficult. Many blamed Gerald Ford for the condition of the economy. So in the 1976 presidential election, Ford was defeated and Americans turned to someone new to improve their lives.

James "Jimmy" Carter was a graduate of the United States Navel Academy. He had been an engineer on a nuclear submarine. He then ran a family peanut farm in Georgia and served one term as governor of Georgia. His presidential campaign promise to the American people in 1976 was simple. "I will never lie to you," he said. In a close election Carter defeated Ford.

During his four-year term as President, Carter received high praise throughout much of the world for his Panama policy. That policy turned over immediate control of the Panama Canal from the Americans to the Panamanians. He was also praised for his Camp David agreement. It was a peace treaty between long-time enemies Israel and Egypt.

Although he was responsible for these successes, he did have failures. One of them was the hostage crisis in Iran. Fifty-three (53) Americans were held hostage after the American embassy in Tehran was seized in 1979. Iranian revolutionaries were angry that their shah (king) was allowed to enter the United States for cancer treatment. They wanted him returned to Iran to stand trial for crimes against his people after Shah Reza Pahlevi's government was overthrown by followers of a religious leader named Ayatollah Khomeini.

Carter tried to free the hostages through diplomacy (holding friendly meetings). That didn't work. He then ordered a secret military rescue mission. That, too, failed. Several helicopter crashed in a lonely, desert region of Iran. Eight American soldiers were killed. Finally an agreement was reached, but it was after Carter had been defeated in the 1980 presidential elections.

Ronald Reagan was the challenger to Carter in that 1980 election. The early polls showed Carter winning again, but later some of his failures proved to be too much. Carter lost to Reagan after only 51 percent of the American voters went to the polls.

Reagan, born in a small town in Illinois, began his public career as a radio sports announcer. He then became a movie actor in the 1940's and 50's. His election in 1966 as governor of California offered him a chance to explain his major policy. That policy was to reduce the role of federal government in people's lives. California did cut property tax and did limit state spending in 1978. So when election time came in 1980, Reagan, the Republican candidate for president, promised to lower taxes on business and to cut government spending -- but only in social programs like social security and welfare. He still intended to spend a great amount for defense, claiming our position in the world was too weak. But questions arose. How could a nation pay for expensive weapons and have large tax cuts at the same time?

The first thing Reagan did was to convince Congress to cut federal spending in Social Security, Medicare, Unemployment Compensation, and ADC (Aid to Dependent Children). Programs such as food stamps and school lunches for needy students were also cut. But government spending in the area of defense went up. So the government borrowed money. Under Reagan the government went into debt (deficit spending or spending more than it has) of close to $200 billion.

By 1983, the number of businesses declaring bankruptcy was the highest since the Depression of the 1930's. Unemployment was at a 10.8 percent average or about 25 million people. In some industrial cities like Detroit, Michigan, the rate rose to between 12-25 percent unemployed.

One bright hope was that inflation slowed down. Under Carter, inflation was 15 percent; under Reagan in 1983 is was 7 percent. Yet Reagan continued to spend money for defense and this spending will probably continue much the same during the next twenty years.

The United States and Russia will continue to build new weapons. Hopefully they will agree to gradually limit the numbers and types of these weapons because such modern armament make war more dangerous. Survival is a vital concern. America's role in disagreements between other nations can be an important factor in future world peace.

Maintaining world peace is more important, yet more difficult than ever. Will it take a major disaster like a nuclear war to force nations to seek peace? Most people hope that world wide problems like hunger, pollution, and war will cause people to join together to conquer these common enemies.

Our society is still changing rapidly. Advances in health will be so great that by the year 2001 the average American will have a life expectancy of more than 80 years. However, since 1955, half of the world's tropical forests have been cut down. This means an important

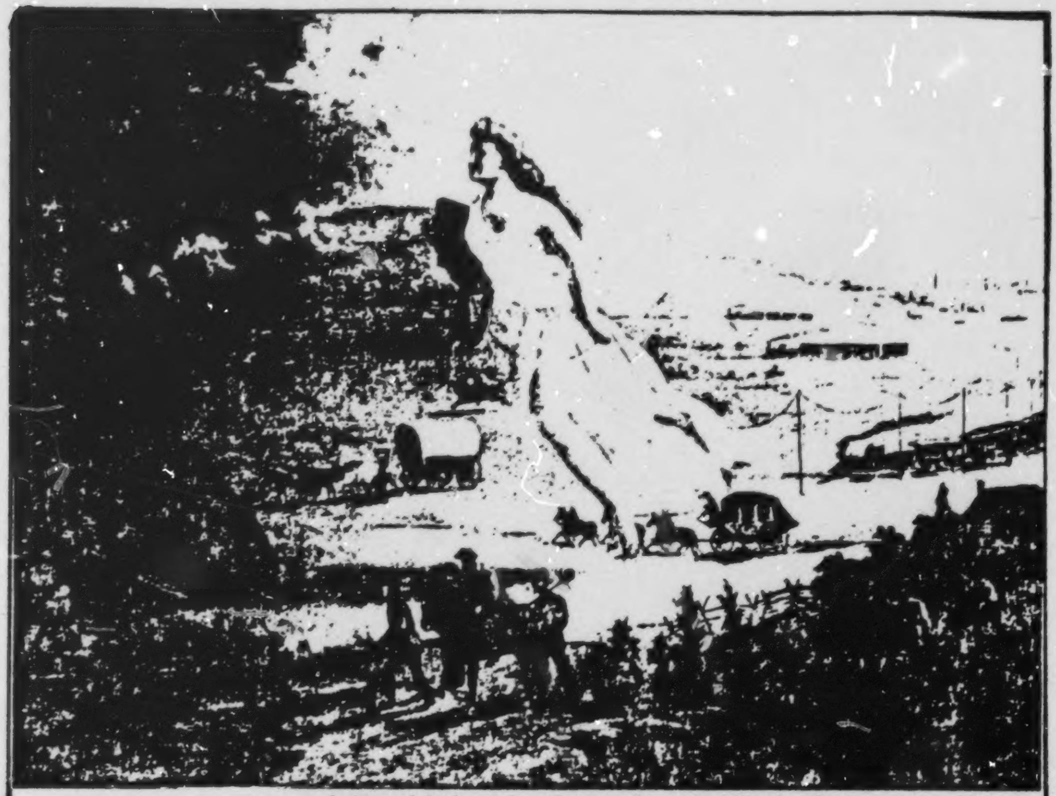

A vision of the future from the past: the painting *Manifest Destiny*, by John Gast, 1872

source of the world's oxygen supply has also disappeared and not been replaced. In the last 200 years, America has lost one third of its fertile topsoil to erosion and other factors. America is losing farmland at the rate of one percent each year to housing projects, highways, shopping centers and the like. But let's be optimistic.

People who do research and try to predict the future have come up with the following predictions:

a. More people will be eating foods created in a laboratory rather than grown naturally (The all-beef hamburger will be almost unheard of because raising meat will be too costly).

b. People will not leave home to work. The entire country will be hooked up to communication satellites and two-way picture telephones. The worker will send what he/she has done by computer-phone into the office.

c. Most homes will contain complex computer systems.

d. Most factory work will be handled by robots.

e. Cars will likely be run by computers. They will be guided by sensors built into the highways. A driver will simply push in the destination and the car will be off.

f. the workweek will be four days long.

g. a permanent space station will be built by 2001; people will then colonize the moon and the planets.

America will have a great role to play in these future events. What this nation does, however, depends on the people in it.

Bài 20 THAY - ĐỔI và THÁCH - THỨC: Qúa khứ & Tương lai.

Vụ tai-tiếng Watergate cũng như vụ Phó Tổng-Thống Spiro Agnew từ chức năm 1973,đã làm cho người Mỹ có một nhãn-quan kém vui-đối với giới-chức công-quyền của họ.Đa-số thiếu tin-tưởng vào chính-phủ và những viên-chức chính-quyền.

Ba vị Tổng-Thống tiếp-nhiệm Richard Nixon,Gerald Ford, Jimmy Carter,và Ronald Reagan lại càng gặp nhiều khó-khăn hơn. Một trong các khó-khăn ấy là chính-sách ngoại-giao ở Trung - Đông.Khu vực này đã sản-xuất một số-lượng dầu quan-trọng cung-ứng cho nhu cầu dầu hỏa của Hoa-Kỳ.Khó-khăn khác là giá cả (hàng-hóa)cao làm hại cho nền kinh-tế của chúng ta.Vấn-đề thứ ba là chiến-tranh giữa Do-Thái(Israel),đồng-minh của Hoa-Kỳ, và những nước Ả-rập láng giềng của Do-Thái.

Tại chính-quốc,vấn-đề to-tát nhất đối với nhiều người Mỹ là kinh-tế.Từ đầu thập-niên 1970 cho đến các năm 1980 quốc-dân ta đã chạm mặt với lạm-phát,thoái-trào kinh-tế,và nạn thất-nghiệp.Các khó-khăn kinh-tế này đã xảy đến vì hai nguyên-nhân.Thứ nhất,nước Mỹ có mức sống vượt qúa phương-tiện (tài-chánh)của họ. Nói cách khác,họ tiêu-xài nhiều tiền hơn họ có. Họ mắc nợ nhiều.Tạisao? Chiến-tranh Việt-Nam tốn 110 tỷ mỹ-kim. Thêm vào đó,Hoa-Kỳ đã dự liệu một lực-lượng quân-sự hùng-hậu phòng khi có cuộc tấn-công của Cộng-Sản.Chúng ta lại còn chi-tiêu nhiều số tiền to-tát cho những chương-trình đã bắt đầu có từ thời Tổng-Thống Lyndon Johnson.Vì vậy,quốc-gia chúng ta không đương nổi các chương-trình xã-hội tại chính-quốc và một lực-lượng quân-sự to-tát – thêm vào đó sự chi-phí cho một cuộc chiến-tranh tại Á-Châu.

Lý-do thứ hai liên quan đến sự khó-khăn kinh-tế tại quốc nội là Hoa-Kỳ đã sản-xuất ít hàng-hóa hơn thời-kỳ trước 1968.Đó là vì giới kỹ-nghệ đã không đầu-tư nhiều tiền vào máy-móc mới.Thế nên các nhà máy đã trở thành cũ-kỹ và kém hiệu-năng.Và rằng những gì nước Mỹ sản-xuất đã qúa đắt tiền,nhiều người không mua nổi.Kết qủa là chúng ta đã bắt đầu nhập-cảng các hàng-hóa rẻ hơn và tốt hơn.Vào đầu thập niên 1970,Hoa-Kỳ đã nhập-cảng nhiều hàng hơn là xuất cảng ra ngoại-quốc.Vì vậy chúng ta đã nợ các nước ngoài hàng tỷ mỹ-kim.Nạn thất nghiệp gia-tăng va doanh-thương Mỹ đã thua-lỗ.

Mỗi vị Tổng-Thống đã cố-gắng giải-quyết những vấn-đề này bằng nhiều đường lối khác nhau,nhưng tất cả đều nhận-thấy rằng khó tìm được giải-pháp thỏa-đáng.Nhiều người đã quy lỗi cho Tổng-Thống Gerald Ford về tình-trạng kinh-tế yếu-kém này.Do đó,kỳ bầu-cử Tổng-Thống năm 1976Ford đã thất-cử, và dân Mỹ đã hướng về một nhân-vật mới khả-dĩ làm cho cuộc sống của họ khá-giả hơn.

James "Jimmy" Carter tốt-nghiệp Trường Hải-Quân Hoa-Kỳ.Ông ta đã làm kỹ-sư trên một tàu ngầm nguyên-tử.Sau đó, ông ta về cai-quản một nông-trại trồng đậu phụng của gia-đình tại Georgia,và đã phục-vụ một nhiệm-kỳ với chức-vụ Thống-Đốc Tiểu-bang Georgia.Lời hứa của ông ta với quần-chúng Mỹ trong cuộc vận-động bầu-cử Tổng-Thống năm 1976 rất bình-dị. Ông ta nói:"Tôi sẽ không bao giờ nói dối quý bạn".Carter đã đánh bại Ford trong một cuộc bầu-cử sít-sao.

Trong bốn năm làm Tổng-Thống ông Carter đã được ca-tụng khắp nơi nhờ chính-sách của ông ta về kênh đào Panama. Với chính-sách này quyền kiểm-soát kênh Panama đã được chuyển ngay từ tay người Mỹ sang người Panama.Ông ta cũng được ca-ngợi về thỏa-hiệp Camp David.Đó là một hòa-ước giữa hai quốc-gia thù-nghịch lâu đời, Do-Thái và Ai-Cập.

Mặc dầu đạt được các thắng-lợi ấy,ông ta cũng đã vấp phải nhiều thất-bại.Một trong những thất-bại ấy là vụ các con-tin Mỹ tại Iran.Năm-mươi-ba(53) người Mỹ đã bị giữ làm con tin sau khi sứ-quán Hoa-Kỳ tại Teheran bị chiếm giữ,năm 1979. Phe cách-mạng Iran nổi giận vì vua nước ấy được phép vào Hoa-Kỳ để chữa bệnh ung-thư.Họ muốn ông ta về Iran để bị xử-án vì những "trọng-tội" đối với quốc-dân",sau khi chính-phủ của vương-triều Reza Palevi bị lật đổ do những tín-đồ của giáo-chủ Ayatollah Khomeini.

Tổng-Thống Carter đã tìm cách giải-thoát họ bằng đường-lối ngoại-giao,nhưng vô-hiệu. Sau đó,ông ta ra lệnh giải-cứu bí-mật bằng phương-tiện quân-sự.Kế hoạch này cũng thất-bại. Nhiều trực-thăng đã rơi nát trong một sa mạc cô-liêu của Iran. Tám quân-nhân Mỹ tử-thương. Cuối cùng, đã đạt đến một thỏa-hiệp,nhưng lúc ấy thì Carter đã bị đánh bại trong cuộc bầu-cử Tổng-Thống năm 1980.

Ronald Reagan đã là đối-thủ của Carter trong cuộc bầu-cử năm 1980. Những cuộc thăm-dò dư-luận lúc đầu cho biết rằng Carter sẽ thắng,nhưng về sau nhiều thất-bại dồn-dập đến làm cho mọi người chán-ngán. Carter đã thất-bại trước Reagan sau khi chỉ có 51% cử-tri Mỹ đi bầu.

Reagan,sanh tại một thành-phố nhỏ ở Tiểu-Bang Illinois, đã bắt đầu công-vụ của ông ta với tư-thế một xướng-ngôn-viên vô-tuyến. Sau đó ông ta đã là tài-tử xi-nê(movie actor) trong các thập-niên 1940 và 1950. Đắc-cử Thống-Đốc California năm 1966 đã là thời-cơ giúp ông ta trình-bày chính-sách căn-bản của mình. Chính-sách ấy là giảm-thiểu vai trò của chính-phủ Liên-bang trong đời sống của toàn dân.

Tiểu-Bang California (dưới thời Thống-Đốc Reagan) đã thật sự cắt-giảm thuế tài-sản và giới-hạn sự chi-tiêu của Tiểu-Bang trong năm 1978, khi thời-gian bầu-cử đến,Reagan, ứng-viên Tổng-Thống thuộc đảng Cộng-Hòa,đã hứa giảm thuế doanh-nghiệp và cắt xén chi-tiêu của chính-phủ,nhưng chỉ trong các chương-trình xã-hội và trợ-cấp phúc-lợi(welfare).Ông ta vẫn giữ ý-định chi-tiêu nhiều tiền về quốc-phòng(defense),vì cho rằng vị-thế của chúng ta trên thế giới còn qúa yếu.Nhưng dư-luận đã đặt nhiều câu hỏi.Làm cách nào mà một quốc-gia có thể đồng-thời vừa chi-tiêu về vũ-khí đắt tiền lại vừa cắt - giảm được nhiều thuế-khóa?

Việc làm của Reagan là thuyết-phục Quốc-Hội cắt-xén chi tiêu liên-bang về An-ninh Xã-hội,Trợ-cấp Y-tế,Bù-Trừ Thất-Nghiệp,và trợ-cấp Gia-đình Đông con.Các chương-trình khác như là Phiếu-Thực-Phẩm và thẻ-ăn-trưa giúp học-sinh nghèo cũng bị cắt-xén.Nhưng chi-phí của chính-phủ về lĩnh-vực quốc-phòng thì lại lên cao. Vì vậy,chính-phủ phải vay thêm tiền. Dưới triều Reagan chính-phủ lâm vào cảnh thâm-thủng(lạm-chi hoặc chi nhiều hơn quỹ hiện có)gần đến 200 tỷ mỹ-kim.

Vào năm 1983,số doanh-nghiệp tuyên-bố khánh-tận (bankruptcy) đã lên cao nhất kể từ thời kinh-tế khủng-hoảng trong thập-niên 1930. Nạn thất-nghiệp ở vào mức 10.8% tính trung-bình,tức là đã có khoảng 25 triệu người mất việc.Tại một vài đô-thị kỹ-nghệ như Detroit,Michigan,tỷ-số lên đến mức giữa 12 - 25 phần trăm thất-nghiệp.

Chỉ có một hy-vọng sáng-sủa,ấy là nạn lạm-phát chậm lại. Dưới thời Carter, nạn lạm-phát ở mức 15 phần trăm; dưới trào Reagan, vào năm 1983, lạm-phát là 7 phần trăm. Tuy-nhiên, Reagan vẫn tiếp-tục xài tiền về quốc-phòng, và sự chi-tiêu này cứ kéo dài như vậy mãi cho đến vài chục năm sau.

Hoa-Kỳ và Nga-So sẽ tiếp-tục sản-xuất vũ-khí mới. Hy-vọng rằng họ sẽ đồng-ý giới-hạn dần dần số-lượng và các loại vũ-khí này, vì lẽ rằng khí-cụ tối-tân làm cho chiến-tranh trở thành nguy-hiểm hơn. Sống-còn là mối lo thiết-yếu. Vai trò của Mỹ trong các mối bất-hòa giữa các quốc-gia có thể là một yếu-tố quan-trọng cho hòa-bình thế-giới trong tương-lai.

Giữ-gìn hòa-bình cho thế-giới trở thành quan-trọng hơn, mà cũng là khó-khăn hơn bao giờ cả. Có phải chăng là chúng ta cần đến một tai-ương trọng-đại như chiến-tranh nguyên-tử thì mới thúc-đẩy được các nước cùng tìm-kiếm hòa-bình? Hầu hết mọi người hy-vọng rằng những khó-khăn khắp hoàn-vũ như nạn đói-kém, nhiễm-độc và chiến-tranh sẽ làm cho các dân-tộc tìm đến với nhau để cùng đánh bại những kẻ-thù chung này.

Xã-hội của chúng ta vẫn còn thay-đổi nhanh-chóng. Những tiến-bộ về sức-khỏe (Y-học)sẽ lớn-lao đến nỗi rằng vào năm 2001, một người Mỹ trung-bình sẽ có thể sống hơn 80 tuổi. Tuy nhiên, từ năm 1955, một nửa số-lượng rừng nhiệt-đới đã bị triệt-hạ. Điều này có nghĩa là một nguồn cung-cấp dưỡng-khí quan-trọng cho thế-giới đã mai-một và không được thay-thế. Trong vòng 200 năm vừa qua, nước Mỹ đã mất đi một phần ba(1/3)lớp đất mặt phì-nhiêu vì hiện-tượng hao-mòn (erosion) và vì các yếu-tố khác.

Hàng năm nước Mỹ mất đi một phần trăm(1%) đất nông-dụng(đất trồng-tỉa)vì các kế-hoạch gia-cư, xa-lộ, trung-tâm thương-mại và những kế-hoạch tương-tự. Nhưng chúng ta nên giữ vững thái-độ lạc-quan.

Những chuyên-viên nghiên-cứu và cố-gắng tiên-đoán về tương-lai đã đưa ra những dự-đoán sau đây:

a. Nhiều người sẽ ăn các thực-phẩm do các phòng thí-nghiệm chế-biến thay vì do việc trồng-trọt bình-thường cung-cấp.(Hamburger toàn thịt bò sẽ ít nghe nói đến, vì nuôi súc-vật lấy thịt sẽ quá tốn-kém).

b. Người ta sẽ không đi ra khỏi nhà để đến sở làm. Toàn-thể quốc-gia sẽ được liên-hợp(hook-up) với các vệ-tinh liên-lạc và với các máy điện-thoại có hình hai chiều. Công-nhân sẽ chuyển những kết-quả việc làm của họ đến văn-phòng bằng Viễn-thoại--điện-cơ(computer-phone).

c. Hầu hết các nhà ở sẽ được trang-bị bằng các hệ-thống điện-tử phức-tạp.

d. Hầu hết công việc tại cơ-xưởng sẽ được các người máy(robots) đảm-đương.

e. Xe hơi có lẽ sẽ được điều-khiển bằng máy điện-tử. Các xe này sẽ được hướng-dẫn do các ứng-phảnh(sensors) đặt ngầm dưới xa-lộ. Người lái xe chỉ việc nhấn nút trạm đến (destination) và xe cứ thế mà dong-ruổi.

Part III

Glossary

Vocabulary for American History

-A-

abolish	do away with completely	bãi-bỏ, loại ra hẳn.
abolition	the ending of something; often of slavery	sự bãi-bỏ, việc chấm dứt, không dùng đến nữa; thường dùng để nói sự bãi-bỏ chế-độ nô-lệ.
abolitionist	person who favored the ending of slavery in the United States	phái bãi-nô, người chủ-trương bãi-bỏ nô-lệ tại Hoa-Kỳ.
abuse	harsh or unfair treatment	sự ngược-đãi, bạc-đãi, cách đối-xử tàn-bạo.
access	way or means of approach; opportunity to use	sự đạt-đến, phương-cách tiến-cận, dịp tốt để xử-dụng.
acute	demanding immediate attention	cấp-thiết, cần phải giải-quyết ngay.
adapt	to adjust to a new situation	điều-chỉnh, tùy-cơ, điều-hợp cho sát với tình-thế mới.
adjourn	to end a session or meeting for a time	tạm-đình, đình-chỉ, chấm-dứt một phiên-họp, phiên tòa trong chốc-lát; tạm hoãn.
administration	the management of a business or government; the group of people in charge	nền hành-chánh, việc quản-lý một doanh-nghiệp hoặc một chính-phủ; nhóm người đang đảm-trách quyền-chính.
advanced	more developed than others	tiến-bộ, được mở-mang hơn kẻ khác.
advocate	a person who supports or speaks in favor of something	kẻ cổ-võ, người ủng-hộ hoặc hô-hào một việc gì.

affirmative action	a program that sets goals and timetables for the hiring of minority groups and women; positive action in order to encourage equality	hành-động tích cực, h/động có kết-quả tốt, chương-trình có mục-tiêu và thời-biểu để thuê các nhóm thiểu-số và đàn-bà làm việc; hành động có kết quả tốt để khuyến khích sự bình đẳng.
agency	an office or division of government	Nha, Sở, một văn-phòng hoặc phân-sở của Chính-phủ.
aggressive	forceful; willing to put oneself forward	hiếu-chiến; háo thắng, có thái-độ muốn hơn kẻ khác.
agribusiness	large-scale farming business that also often controls sources of supplies and distribution of products	nông thương cuộc, một loại doanh-thương dựa trên nền-tảng đại nông-trại, thường kiểm soát cả sản-xuất và phân-phối.
allegiance	loyalty to a country, person, or cause	sự thần-phục, sự trung-thành đối với quốc-gia, đ/với một người nào, hoặc một chính-nghĩa.
alliance	a joining of independent nations by treaty; agreement between two or more parties to work or fight together	phe-liên-kết, sự liên-minh, sự kết-hợp của các nước độc-lập căn-cứ trên một minh-ước; sự đồng ý giữa các phe-phái để cùng làm một việc gì hoặc cùng chiến-đấu.
allotment	division of a whole into parts and distribution of each part, or in allotment of Indian land	sự phân-lô, sự chia-phần, việc chia một vật nguyên-vẹn thành nhiều phần và phân-phát các phần ấy; hoặc nói về việc phân-phối đất-đai nguyên là của người Da-đỏ.
Allies	the countries that fought against Germany, Italy, and Japan in World War II; United States, England, and France	Các nước Đồng-Minh, phe Đồng-Minh, những nước đã chiến-đấu chống Đức, Ý, Nhật trong Thế-Chiến II, đó là Hoa-Kỳ, Anh, Pháp.
ally	a friend or supporter; a country that joins another or group of countries for some purpose, as for war	kẻ đồng-minh, người liên-kết hoặc yểm-trợ mình; một nước về phe với nước khác hoặc một nhóm quốc-gia khác vì một mục-đích nào đó, thí-dụ để cùng chiến-đấu.
alternative	choice from among two or more things	sự lựa-chọn, sự nhiệm-ý; sự tùy-ý lựa lấy một trong hai điều hoặc nhiều hơn.

ambassador	a person who represents a government in a foreign nation	Sứ-thần, Đại Sứ, một viên-chức đại-diện cho chính-phủ tại nước ngoài.
amendment	a change that is added on to a law, rule or constitution	tu-chính án, đoạn tu-sửa, sự thay-đổi được thêm vào một đạo-luật, một điều-lệ hoặc một Hiến-pháp.
ammunition	anything that can be hurled or fired at a target; military supplies	đạn-dược, bất cứ vật gì có thể dùng để phóng đi hoặc bắn vào một mục-tiêu. tiếp-liệu quân-sự.
amnesty	a general pardon	cuộc ân-xá, một sự xá-tội cho toàn thể phạm-nhân.
annex	to take over or add to a larger or more important thing	sát-nhập, chiếm-lãnh hoặc thêm một mảnh ~~đất vào~~ một khu-vực rộng lớn hoặc quan-trọng hơn.
anti-imperialist	a person who does not favor the policy of holding foreign lands	chống đế-quốc, phản-đế; một người không đồng ý về chánh-sách chiếm đất ở hải-ngoại.
anti-nuclear movement	thought and action such as demonstrations and marches against nuclear weapons	phong-trào chống vũ-khí nguyên-tử, tư-tưởng và hành-động chống-đối tỉ dụ như biểu-tình phản-đối và tuần-hành chống vũ-khí Nguyên-Tử.
apartheid	a policy of strict racial segregation in every stage of life	Chính-sách phân-chủng, một chánh-sách kỳ-thị chủng-tộc khắc-nghiệt trong mọi lãnh-vực của đời sống.
appeal	to ask for another, more favorable decision before a higher court or judge	thượng-tố, chống án lên tòa trên, xin xử lại tại tòa-án cao hơn hòng mong được bản-án có lợi hơn.
appeasement	giving in to the demands of	sự thỏa-mãn, sự ban-bố, cho thỏa-mãn theo lời xin.

BEST COPY AVAILABLE

appointee a person chosen to hold a certain job	người được bổ-dụng, Kẻ được chọn để cán-đáng một công-việc.
apprenticeship method of learning a trade, skill, or art by working under a trained person	tập-sự, học việc, phương pháp học một chuyên-nghiệp (một nghề) một sở-trường hoặc một mỹ-nghệ bằng cách làm việc dưới sự hướng-dẫn của một kẻ thạo nghề.
appropriation money set aside for a certain use	chuẩn-ngân, cấp khoản, số tiền dành riêng để tiêu-dùng vào việc đã được chấp-thuận hợp-pháp.
arbitration the settling of a dispute by a third party who hears both sides and comes to a decision	sự trọng-tài, chức vụ trọng-tài, việc dàn-xếp ổn-thỏa một vụ xung-đột do một phe thứ ba đứng ra đảm trách, phe này nghe cả đôi bên và đi đến một kết quả hay một quyết-định.
aristocrat a person who is considered superior because of birth, culture or wealth; noble	nhà quý-tộc, một người được coi là cao quý vì lý-do giòng-dõi, văn-hoá hoặc tài-sản; người quý-phái.
armistice an agreement to stop fighting	cuộc đình-chiến, sự đồng-ý chấm-dứt chiến-cuộc.
arsenal a place where military equipment is made and stored	Kho quân-dụng, nơi trang-bị quân-sự được sản-xuất và tàng-trữ.
assassinate to murder by surprise	ám-sát, giết chết một cách bất ngờ.
assembly-line production making things by passing them before rows of workers and machines until the products are finished; each worker or machine does only a certain part of the work	sự sản-xuất giây-chuyền, việc chế-tạo vật-dụng bằng cách chuyển chúng qua trước mặt những thợ đứng thành hàng và máy móc, cho đến khi sản-phẩm hoàn-tất; mỗi thợ hoặc mỗi máy chỉ làm một phần của công-việc mà thôi.

BEST COPY AVAILABLE

asset	something of value	-vốn-liến, một vật gì có giá-trị.
assimilation	absorption of one thing or group by another	-sự đồng-hóa, sự phân-hóa một vật gì hoặc một nhóm người, một chủng-tộc, do một chủng tộc khác.
assume	to take upon oneself or take over	-mạo-nhận, hoặc chiếm lấy.
atomic bomb	bomb in which the splitting of atoms, the tiny particles in matter, results in an explosion of tremendous force and heat, followed by a blinding light	-bom nguyên-tử, quả bom trong đó các nguyên-tử bị bức-phá, tạo thành tiếng nổ với sức tàn-phá và sức nóng dữ-dội, theo sau là ánh-sáng chói-
authority	the power or the right to force obedience	-quyền-lực, mãnh-lực hoặc quyền-hạn, bó-buộc kẻ khác phải thi-hành hoặc tuân-hành.
authorize	to give power or approval	-cho phép, chấp thuận, cho quyền làm một việc gì.

-B-

baby boom	a situation which occured in the ten years between 1950 and 1960 when the population rose from 151 to 179 million, resulting from the hundreds of thousands of young couples who married and started families after World War II	-thịnh-sản trẻ-em, tình-trạng xảy ra trong vòng 10 năm, từ 1950 đến 1960, Khi mà dân-số Mỹ gia-tăng từ 151 triệu lên đến 179 triệu người, Kết-quả của hàng trăm ngàn cặp nam-nữ thanh-niên quyết định lập gia-đình và sanh con sau Thế-Chiến II.
bail	amount of money deposited with a court to free a prisoner from jail until trial; meant to guarantee that the person will show up for trial	-Tiền thế-chân, đảm-phí; tiền nạp cho tòa án để xin cho phạm-nhân được tại ngoại cho đến ngày tòa-xử, với dụng-ý là để bảo-đảm rằng người phạm-pháp sẽ đến hầu-tòa.

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILARLE

balanced budget	one in which income matches planned spending	-tài-khoản cân-bằng, tài khoả mà số thu bằng số chi, không có chênh-lệch giữa thu và chi.
balance of power	distribution of power so that one does not become strong enough to dominate or conquer the other	-sự cân-bằng quyền-lực, sự phân-phối quyền-lực làm thế nào để một bên không trở thành quá mạnh đến độ chế-ngự hoặc thu-phục bên kia.
balance of trade	the difference within a given period between the value of all the imports and exports of a country; more money comes into a country than goes out	-sự cân-bằng xuất-nhập, số khác-biệt trị-giá giữa tổng-số hàng nhập-cảng so với hàng xuất-cảng của một nước, trong một khoảng thời-gian nào đó; còn có nghĩa là tiền-thu vào nhiều hơn tiền chi ra.
ballistic missile	a rocket used to carry nuclear warheads	-hoả-tiễn, phi-đạn; hoả-tiễn dùng gắn đầu đạn nguyên-tử để phóng đi.
bargain collectively	negotiate as an organized group of workers with an employer about wages, hours, and working conditions	-thương-thuyết cộng-đồng, thương-thuyết nhân-danh một tổ-hợp công-nhân với giới chủ-nhân về tiền lương, giờ làm việc, và điều-kiện lao-động.
barrier	something that stands in the way	-hàng rào, chướng-ngại; vật gì chắn ngang lối đi, hoặc làm cản-trở bước tiến.
barter	exchange goods or services for other goods or services without using money	-trao-đổi, đổi-chác, trao đổi hàng-hoá hoặc dịch-vụ mà chẳng dùng đến tiền bạc; vần-công, đổi công.
bias	a tendency to feel or act in a certain way without a good reason: prejudices	-sự xuyên-tạc, xu-hướng cảm-nghĩ hoặc hành-động theo một đường lối nào đó mà không có lý-do chính-đáng; thiên kiến.
bicentennial	the anniversary of 200 years	-Lễ kỷ-niệm 200 năm thành-lập.
bill	a proposed law	-dự luật, điều-luật đề-nghị thông qua.

BEST COPY AVAILABLE

bill of attainer	a document that declares a person guilty of a crime without a court trial	Tờ cáo-trạng, tài-liệu buộc tội một người nào đó mà không có bản án của tòa.
bill of rights	a list of the rights of the people of a state or nation that a government must protect	-bản dân-quyền, bản liệt kê các quyền căn-bản của dân-chúng một tiểu-bang hay một nước, mà chính phủ phải bênh-vực.
black code	law passed in some southern states after the Civil War limiting the right of the freed slaves	-hắc-luật, luật đen, đạo-luật đã được thông-qua tại một số tiểu-bang miền Nam, sau Nội-Chiến, giới-hạn quyền-lợi của các nô-lệ đã được trả tự-do.
black out	the turning off or concealing of all the lights	-dạ-toả, sự tắt hết đèn lửa hoặc che kín ánh-sáng không cho lọt ra ngoài.
blitz	a sudden, violent attack using many airplanes and tanks	-cuộc cường-tập, đột-kích hung-hãn bằng nhiều phi-cơ và chiến-xa.
blitzkrieg	warfare that is very quick and violent	-tốc chiến, lối đánh mau và mạnh, chủ-thắng rồi rút đi ngay.
bloc	a unified group of people or nations	-Khối, một nhóm liên-kết gồm nhiều sắc dân hoặc nhiều nước.
blockade	a blocking of a place by military means, especially with ships, to control who or what goes into or out of it	-sự bao-vây, phong-bế, sự vây-hãm hoặc chốt chặt một khu-vực, đặc-biệt là bằng tàu chiến, để kiểm-soát chặt-chẽ sự ra vào.
bolt	to break away from a political party or organization	-ly-khai, bức ra khỏi đảng, hoặc khỏi một tổ-chức chính-trị.
bootlegger	a person who makes, transports or sells alcoholic liquor illegally	-tay buôn-lậu, dân bê-lô; kẻ nấu rượu lậu, chuyên chở hoặc bán rượu lậu thuế.
boycott	a refusal to buy certain goods or products; refusal to buy from a certain source	-sự tẩy-chay, sự khước-từ không mua hàng hoặc vật-hang; cắt đứt giao-thương với một nguồn cung-cấp.

bribe	a gift or reward given to obtain a dishonest or illegal favor	tiền hối-lộ, của đút-lót, quà hoặc tiền đem cho ai để được giúp-đỡ hoặc gia-ân một cách bất-chánh hoặc phi-pháp.
broker	person who buys and sells stocks, bonds, grain, cotton, or other commodities for other people	mại-bản, người mua và bán các chứng-khoán, quốc-trái, ngũ-cốc, bông vải, hoặc những tiện-vật khác để ăn hoa-hồng.
buffer	any person or thing that softens the shock of a blow	con đôn, trái độn, người hoặc vật gì đỡ bớt sự va-chạm mạnh.
bureaucracy	officials working for and in government	thư-lại, guồng máy thư-lại, toàn thể viên-chức làm việc cho một chính-phủ.
buying stock on margin	a practice which consists of making a down payment on a stock and borrowing the rest from a broker; if the stock goes up, the buyer makes enough money to pay the broker and still make a profit; if the price goes down, the buyer is forced to sell the stock at a loss	biên-mại chứng-khoán, một đường-lối kiếm-tiền bằng cách trả trước một số tiền cọc cho một chứng-khoán, và số còn lại thì vay của mại-bản; nếu chứng-khoán lên giá thì người mua có đủ tiền trả cho mại-bản mà vẫn còn lời; nếu chứng-khoán sụt giá, người mua bị bó-buộc phải bán lỗ chứng-khoán đó.

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

-C-

cabinet a group of advisors chosen by the head of government to aid in administration	Nội-các, một nhóm cộng-sự-viên, cố-vấn, được một vị nguyên-thủ chọn lựa để giúp việc cai-trị hoặc điều-hành công việc trong chính-phủ.
candidate person who seeks, or is proposed for some office	Ứng-viên, người vận-động xin một chức vụ, hoặc người được đề-nghị giữ một chức-vụ.
capital money put to a productive use, such as building roads or businesses	tiền vốn, tư-bản, tiền bỏ ra để mua bán hoặc cho vay lấy lãi, hoặc đầu tư vào một thương vụ.
capitalism an economic system based on the ownership of land, factories, and other means of production by private individuals or groups who compete with one another	chủ-nghĩa tư-bản, hệ thống tư-bản; một hệ-thống kinh-tế đặt căn-bản trên quyền tư-hữu ruộng-đất, nhà máy sản-xuất, và các phương-tiện sản xuất khác của tư-nhân hoặc nhóm tư-nhân, cạnh tranh nhau.
capitalist a person whose money and property are used in carrying on business	người tư-bản, kẻ có vốn hoặc tài-sản bỏ ra đầu-tư vào các nghiệp-vụ.
carpet bagger a white northerner who settled in the South after the Civil War; so called because many of the migrating northerners carried everything they owned in a bag made of carpet	tên gói-thảm, kẻ gói-thảm, người da-trắng từ miền Bắc xuống định-cư tại miền Nam sau Nội-Chiến; gọi thế là vì nhiều người da-trắng di-cư đã gói-ghém tài-sản của họ trong một cái túi lớn may bằng vải thảm (carpet).
cargo goods carried by ship, plane, or other vehicle	tiêu-vu, chuyến hàng, tất cả hàng-hoá chở cùng một chuyến tàu, phi-cơ, hoặc xe-cộ khác.
cash crop a crop grown to be sold rather than used by the farmer	hoa màu hiện-ngân, hoa màu trồng để bán lấy tiền mặt, chớ không phải để dùng tại nông-trại.
casualty a person woulded, killed, or lost in war	tổn-thất, nhân mạng bị thương, chết, hoặc mất-tích trong chiến tranh.

BEST COPY AVAILABLE

caucus	a closed political meeting at which candidates and/or policies are decided on	-Họp nội-bộ, phiên họp kín của một đảng chính-trị để quyết-định đưa người ra tranh-cử, hoặc quyết-định về chính-sách của đảng.
cavalry	branch of an army in which soldiers fought on horseback	-kỵ-binh, một ngành của lục-quân chuyên cỡi ngựa ra trận, trước Thế-Chiến II. Sau này đổi thành thiết-giáp-binh.
cede	to give up or give away something	-nhường, nhường lại, từ-bỏ hoặc để cho phe khác một mảnh đất hoặc vật-dụng gì.
censure	to criticize, blame, or condemn	-đàn-hặc, trách-cứ, đổ lỗi cho ai, hoặc lên án một người nào.
census	an official count of the people in a country or district	-Kiểm-tra dân-số, sự kiểm-điểm chính-thức tổng-số dân trong một nước hoặc quận.
centralize	to bring under one control; to gather together	-tập-trung, gom cả về một mối để dễ kiểm-soát; tụ-hợp tất cả lại.
ceremony	formal actions for a special occasion	-buổi lễ, lễ chính-thức để đánh dấu một sự-kiện lịch-sử nào.
chaos	complete confusion and disorder	-hỗn-loạn, tình-trạng hỗn-mang, sự rối-loạn hàng ngũ và mất hết trật-tự.
characterize	to define or describe something by its most important features	-mô tả đặc-tính, biểu-tả, định-nghĩa hoặc mô-tả điều gì hoặc vật gì bằng những nét quan-trọng nhất của nó.
charter	written grant by a government to a group of citizens or corporation, giving the right to organize, with certain privileges, and describing the powers of the organization	-hiến-chương, văn-kiện mà chính-phủ ban-bố cho một nhóm công-dân, hoặc một liên-đoàn, cho họ quyền tổ-chức, gồm cả đặc-quyền, và mô-tả quyền-hạn của tổ-chức ấy.

checks and balances	system provided by the Constitution to keep any one of the three branches of the U.S. government from misusing its power; each branck has equal powers, and each can be used to limit the other two branches	-**Kiểm-soát và cân-bằng**, hệ-thống luật-lệ căn-cứ vào Hiến-Pháp có mục-đích giữ-gìn cho mỗi ngành trong 3 ngành của Chính-phủ khỏi lạm-quyền; mỗi ngành có quyền ngang nhau và có thể dùng để giới-hạn hai ngành kia.
circumnavigate	to travel completely around something, such as the earth	-**luân-du**, du-hành vòng-quanh, đi bằng tàu thủy vòng quanh thế-giới.
civil	having to do with private rights; a court that does not involve a crime	-**dân sự**, liên-hệ đến quyền công-dân, loại tòa-án không can-dự đến hình tội.
civil disobedience	refusal on principle to obey a law of a country or state	-**bất-tuân dân-luật**, từ chối không tuân theo pháp-luật của một nước hoặc một tiểu-bang.
civil government	government run by the citizens	-**Chính-phủ dân sự**, chính-phủ do dân-chính điều hành.
civil service	system of appointing people to certain government jobs other than military legislative or judicial	-**Dân-vụ**, dân-chính sự-vụ, hệ-thống bổ-dụng nhân-viên vào các chức-vụ trong chính-phủ, không thuộc các ngành quân sự, lập-pháp, hoặc tư-pháp.
civil war	war between opposing groups of one nation	-**Nội-chiến**, chiến tranh giữa các phe-phái trong cùng một quốc-gia.
cloak of immunity	the constitutional protection for members of Congress that prevents their arrest for anything that they may say or write in connection with the business of the Congress	-**đặc-miễn tài-phán**, quyền-lợi của dân-biểu hoặc Nghị-sĩ Quốc-Hội che chở cho họ khỏi bị bắt-bớ vì lời nói hay văn-tự liên-quan đến Công-vụ của Quốc-Hội.
closed shop	industry or business where only union members can be hired as employees	-**Bế Xưởng**, xưởng kín, hãng kỹ-nghệ hoặc nghiệp-vụ chỉ thuê nhân-công có chân trong nghiệp-đoàn mà thôi.

coalition	an alliance or union of two or more groups	- hợp-tung, nhóm liên-kết, liên-minh gồm hai hoặc nhiều nhóm.
Cold War	conflict between nations carried on by political and economic means instead of direct military action	Chiến-tranh lạnh, sự tranh chấp giữa các quốc-gia bằng chính-trị và kinh-tế, chứ không phải bằng hoạt-động quân-sự.
collective bargaining	meetings between employer and union representatives to work out differences over wages and working conditions	- thương-lượng công-đồng, các buổi họp giữa chủ và các đại-diện của liên-đoàn để dàn-xếp những bất-đồng của đôi bên về tiền-lương và điều-kiện làm việc.
colony	a settlement of people from one country in another country	- thuộc-địa, một nhóm người đến chiếm đất và định-cư tại một nước khác.
commerce	the buying and selling of goods; trade	- thương-mãi, việc mua và bán các hàng hoá; sự giao-thương.
commercial	made to be sold for a profit	- mãi-tính, có tính chất thương mại; làm ra để bán kiếm lời.
commission	a written paper giving certain powers, privileges, or duties; a special committee	- ủy-nhiệm-thư, văn-kiện đề ra một số đặc-quyền, đặc-lợi, hoặc phận-sự; một ủy-ban đặc-biệt.
commonwealth	the commonwealth of Puerto Rico refers to the people of Puerto Rico as citizens of the U.S., who choose their own officials but rely on the U.S. For foreign affairs and defense	- xứ Liên-Hiệp, Liên-Hiệp Porto-Rico là danh-từ dùng cho dân Porto Rico được coi là công-dân Hoa-Kỳ, họ chọn các chức-việc của họ, nhưng lại trông cậy vào Hoa-Kỳ về ngoại-giao và quốc-phòng.
communism	a political theory that aims at doing away with private property; a totalitarian system of government in which the state owns all means of production	- Cộng-Sản chủ-nghĩa, lý-thuyết chính-trị nhằm mục-đích loại-trừ quyền tư-hữu (có của riêng); hệ-thống cai-trị chuyên-chế trong đó nhà nước nắm trọn tất cả các phương-tiện sản-xuất.

compass rose a drawing on a map of a compass showing the main directions of north, south, east, and west	-Địa-bàn hình, một hình vẽ trên họa-đồ tượng-trưng địa-bàn, chỉ rõ các phương chính của địa-cầu: Bắc, Nam, Đông và Tây.
company union a labor organization formed, run, and dominated by an employer	-Liên-đoàn công-ty, liên-đoàn chột; loại tổ-chức lao-động được hình-thành, điều-hành và chế-ngự do người chủ xí-nghiệp.
compensation a price paid in return for a service; a price paid to make up for something lost or damaged	-bồi-khoản, tiền bồi-thường, tiền trả cho một dịch-vụ; tiền bồi thường cho vật gì bị mất hoặc hư-hại.
competition a contest with another for some gain or reward	sự ganh-đua, thi-đua, một cuộc thi-đua để tranh hơn thua, hoặc để lãnh thưởng.
compromise to settle a disagreement by arranging for both sides to give up part of what they want; a settlement	-tương-nhượng, nhân-nhượng, dàn-xếp một mối bất hòa bằng cách sắp-đặt cho đôi bên chịu dẹp một phần những gì họ đòi-hỏi; sự ổn-định.
compulsory required or forced	-cưỡng-chế, ép-buộc, bắt phải tuân theo.
concentration camp a camp in which political opponents and/or minorities may be held prisoner or killed	-trại tập-trung, trại giam giữ hay giết chết các đối-thủ chính-trị hoặc các nhóm thiểu-số!
concur to agree; to have the same opinion	. tán-thành, biểu-đồng-tình, tương-đồng ý-kiến.
concurrent happening or existing at the same time	-đồng-thời, xảy ra hoặc sinh-tồn cùng một thời.
concurrent powers powers shared by the central government and the state government	-đồng-quyền, quyền-lực chia xẻ đồng-đều và thỏa-đáng cho cả đôi bên, Trung-ương và tiểu-bang.

confederacy	a political unit of government made up of several smaller units of government; group of eleven southern states that withdrew from the Union in 1860-1861 and formed a new government called the Confederate States of America	-Công-đồng, Công-đồng huynh-đệ, một đơn-vị chính-trị gồm các đơn-vị nhỏ tự-ý kết-hợp; Công-đồng 11 Tiểu-bang miền Nam ly-khai khỏi Liên-Hiệp Mỹ năm 1860–1861, và lập thành một Chính-phủ mới lấy tên là Công-Đồng các Tiểu-Bang Mỹ-Châu.
confirm	to approve; to make definite	-chấp-nhận, chính-thức hoá, làm cho trở nên lâu-bền.
confiscate	seize by authority	-tịch-thu, tước mất, tịch-biên, dùng quyền để tước-đoạt.
conform	be in agreement with generally accepted standards of business, conduct, or worship	-làm đúng cách, theo đúng mẫu-mực, hoặc đường-lối đã có sẵn trong doanh-nghiệp, hành-chánh, tôn giáo; hợp-thức hoá.
conformity	the adjusting of thoughts or behavior to fit in with other people	-Sự làm đúng theo khuôn-thước, mẫu-mực, sự hợp-thức.
conscription	compulsory service of men in the armed forces	-quân-dịch, sự cưỡng-bách nhập ngũ, ép buộc thanh-niên phải vào quân-đội-
consent	agreement; permission	-sự đồng-ý, sự tán-thành, sự cho phép.
consequence	result or effect	-hậu-quả, kết-quả hoặc hiệu-quả.
conservation	avoidance of waste, preservation, often with reference to natural resources·	-sự bảo-tồn, sự tránh không hoang-phí, sự giữ-gìn, dành từ dùng nói về các tài nguyên thiên-nhiên.
conservative	inclined to keep things as they are or return to what they were in the past	-thủ-cựu, nệ cổ, có xu-hướng giữ nguyên tình-trạng hiện nay, hoặc trở về với những gì đã có trong quá-khứ.

BEST COPY AVAILABLE

consolidate to combine or unite	-tăng-cường, gồm vào một mối để làm cho mạnh thêm, hoặc để thống nhất.
constituent a person who is represented by a particular member of Congress	-cử-tri, cử-thành, người được một dân-biểu hoặc nghị-sĩ đại-diện.
constitution a law or set of laws that describe how a government will work and what powers it will have	-hiến-pháp, đạo-luật hoặc bộ-luật mô-tả đường-lối và quyền-hạn của chính-phủ.
consumer a person who buys and uses goods	-người tiêu-thụ, Kẻ mua và xử-dụng hàng-hoá.
containment act of keeping something within limits; the U.S. policy of trying to stop the spread of Communism after World War II	-sự vây-hãm, s.chận-đứng, không cho bành-trướng; chính-sách của Hoa-Kỳ nhằm chận-đứng sự lan-tràn của chủ-nghĩa Cộng-sản sau Thế-Chiến II.
continent one of the seven large land masses of the world	-lục-địa, đất liền, một trong 7 khối lớn đất liền của thế-giới.
contract a written agreement that can be legally enforced	-Khế-ước, hợp-đồng, một thoả-thuận thành-văn có thể được thi-hành theo luật-định.
controversy an argument about something people disagree on	-tranh-luận, sự phản-đối, chống-đối, khẩu chiến, bút chiến vì bất đồng ý-kiến.
convention a large meeting for some special purpose	-đại-hội, cuộc họp lớn với ý-định hoặc mục-tiêu đặc-biệt.
convert cause to change from unbelief to faith, or from one religion to another	-nhập-đạo, theo đạo, thay đổi từ chỗ không tin đến chỗ thành-tín, hoặc bỏ tôn giáo này theo tôn giáo khác.
convict to prove or declare guilty	-lên án, chứng-minh hoặc tuyên-bố là có tội, là phạm tội.

cooperative a business owned and operated by its customers, who share in the profits or losses	hợp-tác xã, một xí-nghiệp thành lập, tổ-hùn và điều-hành do chính khách hàng, với nguyên-tắc lời ăn, lỗ chịu.
corollary proposition that follows another that has been proved; (example- in the Roosevelt Corollary to the Monroe Doctrine, it said that if any European power intervened in a country in the Western Hemisphere, the United States would take action against it	hệ-luận, một luận-cứ theo sau một luận-cứ khác đã được chứng-minh; thí-dụ hệ-luận của Roosevelt đối với thuyết của Monroe: nếu 1 cường-quốc Âu-châu nào can-thiệp vào 1 nước ở Tây-bán-cầu, thì Hoa-Kỳ sẽ hành-động chống lại nước ấy.
corporation a business that sells shares of ownership	Xí-nghiệp hợp-doanh, công-ty hợp doanh, xí-nghiệp bán cổ-phần ra ngoài.
corrupt morally bad; dishonest; influenced by bribes	thối-nát, thấp-hèn, xấu-xa về mặt luân-lý; dối trá; bị lung-lạc vì tiền của hối-lộ.
cotton gin machine for separating the fibers of cotton from the seeds	guồng quay sợi, guồng chỉ, máy phân sợi bông vải và loại hột bông ra ngoài.
counterculture a new set of values that are contrary to the old values	phản văn-hoá, một bộ mới các giá-trị (tinh-thần, nghệ-thuật) trái ngược với những giá-trị cũ.
credit trust that a person or business will pay for purchased goods at a later time	tín-dụng, sự tin-tưởng rằng một người hoặc một xí-nghiệp sẽ trả nợ sau này cho các hàng hoá đã mua.
creditor person to whom money or goods are due	chủ nợ, người mà ta nợ tiền, hoặc ta đã mua chịu hàng.
crisis a serious problem needing immediate attention	cuộc khủng-hoảng, khó khăn quan-trọng phải chú-ý giải quyết ngay.
culture the beliefs, knowledge, customs, and activities of a group of people; the way in which people live and work to satisfy their basic needs	văn-hoá, toàn bộ các tín-điều, sự hiểu-biết, phong-tục và hoạt-động của một dân-tộc; đường lối sinh sống và làm việc.
currency the money used in a country	tiền-tệ, toàn thể tiền-bạc dùng tại 1 nước.

BEST COPY AVAILABLE

-D-		- D -
D-Day	June 6, 1944, during World War II, the day when the Allies landed some 175,000 troops from England on the coast of Normandy in northern France and the invasion of western Europe began	-Ngày D, (ngày trọng-đại, tiếng Việt sẽ gọi là ngày N.) ấy là ngày 6/6/1944, Thế-Chiến II, khi mà quân Đồng-Minh đổ-bộ 175,000 người từ Anh Quốc lên bờ-biển Normandy ở Bắc Pháp, mở-màn cho cuộc tiến-quân vào vùng Bắc Âu.
debtor	a person who owes something to another.	Con nợ, người thiếu nợ kẻ khác.
declaration	open or public statement	-lời tuyên-bố, bản tuyên-ngôn, sự nói quyết trước quần-chúng.
decisive	settling something firmly; showing a decision clearly	-quả-quyết, chắc-chắn, chỉ rõ sự quyết-định dứt-khoát.
decline	a decrease	-sự suy-đồi, xuống dốc.
defensive	ready to protect or defend	-tự-vệ, tính chất tự-vệ, sẵn-sàng che-chở hoặc chống-cự
deficit	shortage of money; the amount by which money spent exceeds money available	-thâm-thủng, thiếu-hụt, thiếu tiền, số chi-chiêu lớn hơn số tiền thâu vào hoặc có sẵn.
defraud	to cheat or take something away by dishonest means	-bội-tín, lừa-bịp, hoặc chiếm-hữu vật gì bằng phương cách gian-dối.
delegated powers	powers the Constitution gives to the U.S. government	quyền đại-lý, quyền mà hiến-pháp dành cho chính-phủ Hoa-Kỳ.
demarcation	the setting of limits or boundaries,	ranh-giới, lằn mức; sự xếp đặt giới-hạn hoặc biên-cương.

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

democratic	of or having to do with all the people	-dân-chủ, do dân mà ra, hoặc liên-hệ đến toàn dân.
denounce	to speak or give information against	-tố cáo, tố giác, nói lên lời chống đối một ai, hoặc loan tin chống lại một người nào.
deport	to send an alien out	-trục-xuất, đưa một người ngoại-quốc ra khỏi lãnh-thổ.
depression	a very long or severe decline in business activities and high unemployment	-thoái-trào, thời kinh-tế suy đồi, nghiệp-vụ khó khăn và số thất-nghiệp lên cao.
descendent	born of a certain family or group	-hậu-sanh, con cháu, sanh ra từ một người hoặc một gia-tộc.
desegregation	to do away with the separation of races	-gạc-bỏ kỳ-thị, từ bỏ hẳn lối phân-chia chủng-tộc.
deserter	a person who leaves military service without permission	-đào-quân, kẻ đào-ngũ, kẻ bỏ trốn khỏi hàng ngũ quân-đội.
detente	the relaxing of tensions between nations or political groups	-tình trạng hoà-hưỡn, sự bớt căng-thẳng giữa 2 nước hoặc các nhóm chính-trị.
developing nation	a country working to build and strengthen its economy	-nước đang mở-mang, nước đang cố công làm việc để xây-dựng và tăng-cường kinh-tế của mình.
dictator	a person who has absolute power	-nhà độc-tài, kẻ nắm trọn quyền hành trong một nước.
diplomat	a person who handles official business between nations; appointed by the President and sent to a foreign country to represent the United States and protect the American interests	-nhà ngoại-giao, người chuyên-trách công-việc chính-thức giữa 2 quốc-gia; bổ dụng do Tổng-Thống và đưa đến một nước ngoài để đại-diện cho Hoa Kỳ và duy-trì quyền lợi của Hoa-Kỳ.

BEST COPY AVAILABLE

direct democracy	government in which each person votes on laws and decides what the government should do	-dân-chủ trực-tiếp, chế-độ chính-trị trong đó mỗi công-dân bầu các đạo-luật và quyết-định công-việc của Chính-phủ.
disarmament	the reduction of military supplies	-tài-giảm binh-bị, chiết-giảm những tiếp-liệu quân-sự.
discrimination	making a judgment in favor of or against a particular group of people; often this action is prejudicial	-sự kỳ-thị, sự phê-phán có lợi hoặc có hại cho một nhóm người nào; hành-vi này có tính-chất thiên-vị.
disfranchise	take the right to vote or hold office away from	-tước quyền công-dân, triệt mất quyền bầu-cử hoặc quyền giữ một chức vụ.
dispute	to argue; an argument	-cãi-lẫy, tranh-luận; một luận-cứ.
dividend	money earned by a company and divided among the owners or stockholders of the company.	-tiền chia-lời, huê lợi đồng-niên, lợi tức mà một công-ty thâu vào được và đem chia cho cổ-đông.
domestic	having to do with the internal affairs of a nation	-quốc-nội, tại chính quốc, liên-hệ đến công-việc bên trong một nước.
domino theory	belief that if communism took over one nation, it would also take over surrounding nations	-thuyết đô-mi-nô, tín-điều cho rằng nếu Cộng-sản chiếm một nước thì nó cũng sẽ chiếm dần các nước chung-quanh.
double jeopardy	being tried again for a crime after having been found innocent of it.	-song thẩm, bị đưa ra xử lần thứ hai về một hình-tội, sau khi đã được phán-quyết là vô-tội về án ấy.
doves	people who favor peace, not war	-bồ-câu, kẻ chủ-hoà, tất cả những ai thích hoà-bình, chống chiến-tranh.
due process of law	legal proceedings carried out according to established rules and principles	-đúng đường lối luật-định, theo luật định, theo đúng những diễn-tiến pháp-định căn cứ vào luật-lệ và nguyên-lý sẵn có.
duplicate	an exact copy	-y-sao, bản sao đúng nguyên-văn.

BEST COPY AVAILABLE

-E-

- E -

economic system a system which deals with the production, distribution, and consumption of goods and services in a country; the economic system of the United States is called capitalism	-Hệ-thống Kinh-tế, hệ-thống liên-quan đến sản-xuất, phân-phối và tiêu-thụ các hàng-hoá và dịch-vụ trong 1 nước; hệ-thống Kinh-tế của Hoa-Kỳ được mệnh danh là tư-bản chủ-nghĩa.
electoral college a special group of officials elected by voters to choose the President and Vice-President of the United States	-hội-đoàn bầu-cử, nhóm đặc-biệt được cử-tri bầu ra để chọn Tổng-Thống và Phó Tổng Thống tại Hoa-Kỳ.
eligible qualified; meeting all requirements	được quyền, đủ tư-cách, đáp ứng tất cả các yêu-cầu.
emancipation a release from slavery	-sự giải-phóng, sự giải-toả ra khỏi tình-trạng nô-lệ.
embargo a government order stopping trade	-lệnh phong-toả, phong-bế, mệnh-lệnh của chính phủ bắt phải cắt-đứt giao-thương.
emigrant a person who leaves his own country or region to settle in another	-dân di-cư, người rời bỏ chính-quốc của mình để đến định-cư tại nước khác.
eminent domain the right of the government to take people's property for use by everyone. However, the government must pay a fair price for the property	-Công đoan-mãi, quyền sung-công, quyền của chính-phủ mua đất tài-sản của dân để sung vào công sản cho mọi người dùng chung. Tuy nhiên, Chính phủ phải trả giá phải-chăng cho chủ của tài sản đó.
empire a group of countries or states controlled by one ruler or government	-Đế-quốc, một nhóm quốc-gia bị kiểm-soát do một kẻ cầm-quyền hoặc do 1 Chính-phủ.
endure to continue to exist; to survive	-chịu đựng, tiếp-tục tồn-tại; sinh-tồn.
enforce to carry out	-áp-dụng, ứng-dụng, làm theo luật.
environment the world around us; conditions that affect the development of living things	-môi-sinh, môi-trường, thế-giới bao quanh ta; những điều-kiện ảnh hưởng sự tăng trưởng của sinh-vật.

envoy	a representative or messenger sent by one government to another	công-cán uỷ-viên, một đại-diện hoặc thông-tin-viên do chính-phủ này gởi sang một chính-phủ khác.
erode	wear away gradually	hao-mòn, mòn từ-từ.
erupt	to burst out or explode suddenly	bừng cháy, bùng nổ, tung ra hoặc nổ ra thình-lình.
ethnic	having to do with various racial or cultural groups of people and the characteristics, language, and customs of each	sắc-tộc, liên-hệ đến các nhóm người không cùng chung một chủng tộc hoặc văn-hoá, vài cái nét đặc-trưng khác như ngôn-ngữ, phong tục.
excise tax	tax placed on goods made or sold within a country	thuế nội-thương, thuế đánh trên hàng hoá sản-xuất, hoặc bán ra trên thị trường quốc-nội.
executive	branch of government that carries out the laws; an official	hành-pháp, ngành hoạt-động của Chính-phủ chuyên thi-hành luật-pháp; một giới-chức (cai trị hoặc quản trị).
exile	a person who has been forced to leave home or country or one who has fled one's home or country	Kẻ lưu-đày, khách lưu-vong, người bị bó-buộc bỏ nhà, bỏ nước ra đi, hoặc người trốn ra ngoại-quốc vì bị áp-bức nguy-khốn.
expedition	journey for some special purpose	xuất-chinh, chuyến đi có mục-đích đặc-biệt.
expenditure	something spent	chi-phí, sự chi-tiêu, phí-khoản, tiền hoặc vật-liệu đã dùng.
expire	to end	hết-hạn, đáo-hạn.
export	an article sent out of one country for sale in another	xuất cảng, sản-phẩm đưa ra bán tại nước ngoài.

ex post facto law	a law which makes something illegal after the deed has already been done and holds the person committing the act responsible	-luật hậu-ứng, đạo luật tuyên-phán rằng 1 hành-vi đã vi-phép, sau khi sự việc đã xảy ra rồi, và buộc rằng người làm việc đó phải chịu trách-nhiệm.
express powers	powers listed in the first 17 clauses of Article 1, Section 8, of the Constitution, which states what the government can do	-quyền minh-định, minh quyền, đó là những quyền ghi rõ-ràng trong 17 Khoản đầu tiên, Điều 1, Đoạn 8, của Hiến-pháp, chỉ rõ những gì chính-phủ có thể làm.
external tax	a government duty placed on goods imported into a country	-thuế ngoại-thương, sắc thuế do nhà nước đánh trên các hàng-hoá nhập cảng.
extradition	a surrender of a fugitive or a prisoner by one state to another for trial or punishment	-lệnh trục xuất, sự chuyển giao một kẻ tài đào, hoặc tù-nhân do nước nọ qua nước kia, để đưa ra xử án hoặc để trừng-phạt.
extremist	a person who favors radical or extreme political ideas, methods, or priorities	-Kẻ quá-khích, người ngả theo những ý tưởng chính-trị quá-khích, phương-pháp hoặc ưu-tiên quá khích.

-F-

Fascism a system of government which favors rule by a dictator and involves a strong central government that controls the economy and all society and which allows no competition	chủ-nghĩa phát-xít, một hệ-thống công-quyền chủ-trương sự thống-trị do một tay độc-tài, và 1 chính-phủ trung ương mạnh để kiểm-soát kinh-tế và xã-hội mà chẳng có sự cạnh-tranh nào cả.
featherbedding requirement that an employer maintain more workers than are actually needed	sự lót-êm, điều-khoản lót-êm, lời yêu-cầu một chủ-nhân thuê nhiều công-nhân hơn là số thợ cần dùng tại xí-nghiệp.
federal government of a nation formed by the union of several states or units	liên-bang, chính-phủ của một quốc-gia được thành-lập do sự liên-kết của nhiều tiểu-bang.
federal system one in which power to govern is shared between a central government and state government	hệ thống liên-bang, guồng máy cai-trị trong đó công-quyền được điều-hành chung do chính-phủ trung-ương và chính-phủ tiểu-bang.
federation a group or collection of organizations or governments joined together for a special purpose	khối liên-lập, khối huynh-đệ, một nhóm hoặc tập-hợp nhiều tổ-chức hoặc chính-phủ, liên-kết với nhau vì một mục-đích đặc-biệt.
feminist having to do with the belief in the equality of women; one who holds that belief	tính chất nữ-quyền, liên-hệ với ý-tưởng bình-đẳng của phái nữ; người tin-tưởng vào sự bình-quyền của đàn-bà.
fertile able to support the growth of plants or crops	phì-nhiêu, mầu-mỡ, có thể làm cho cây-cỏ hoa mầu tăng-trưởng tốt-tươi.
financial having to do with money	tính chất tài chánh, thuộc về tiền của.
flapper a rather forward and unconventional young woman of the 1920's; she cut her hair short, wore lipstick and rouge (or color) on the cheeks	gái mới, thiếu nữ, thiếu phụ tiến-bộ và không nệ-cổ, sống vào các năm 1920; họ cắt tóc ngắn, tô môi son, đánh phấn hồng.

flexible	capable of being changed; easily adapted	-uyển-chuyển, dễ thay đổi, dễ điều-chỉnh.
foe	an enemy	-kẻ thù, địch-thủ.
foreclose	to take back a mortgage, usually by taking over property given as security	-tịch biên, tịch-thu tài-sản, thu-hồi món hàng cầm-thế, thường thì chiếm giữ sản-nghiệp đã cầm-thế.
forty-niner	a person who went to California in 1849 to seek gold during the gold rush	- dân bốn-chín, kẻ đã đến California vào năm 1949 để tìm vàng trong thời săn-vàng.
fraud	dishonesty or trickery	-sự lừa-bịp, sự bội-tín, gian-dối hoặc tráo-trở.
frontier	the furthermost part of a settled country; an imaginary line with white settlements on one side and Indian settlements on the other	-biên-cương, biên-địa, nơi xa-nhất của vùng đã định-cư; một lằn ranh tưởng-tượng có cơ-sở của dân da trắng một bên, và người da đỏ ở bên kia.
fugitive	a person who is trying to escape from danger, an enemy, justice, etc.	- kẻ đào-thoát, kẻ tại-đào, người thoát đi để trốn khỏi giàn-nguy, tránh quân-thù, hoặc luật-pháp,...
full faith and credit	a term stated in the Constitution of the U.S., which means that each state will respect the legal records and laws of the other states	-toàn-thể tin-tưởng và tín-dụng, danh-từ dùng trong Hiến-Pháp Mỹ, nghĩa là mỗi Tiểu-bang sẽ tôn trọng các tài-liệu pháp-định và luật-lệ của Tiểu-bang khác.

BEST COPY AVAILABLE

-G-

ghetto	area largely populated by one or more minorities	-Khu dân-xá, Khu-vực giao-cư của một hay nhiều sắc dân thiểu-số.
gold standard	use of gold as the standard of value for the money of a country; the nation's unit of money value is declared by the government to be equal to and exchangeable for a certain amount of gold.	-Kim-bản-vị, cách dùng vàng để làm tiêu-chuẩn giá-trị cho tiền-tệ của 1 nước; trị-giá của đơn-vị tiền-tệ được chính-phủ tuyên-bố bằng, hoặc được đổi lấy một số-lượng vàng nào đó.
grain drill	a horse-drawn instrument which made planting easier	-giàn deo hạt, dụng cụ canh-nông do ngựa kéo, dùng để làm cho việc deo hạt dễ-dàng và mau hơn.
grain elevator	building for storing grain	lẫm-ngũ-cốc, giàn ống cất thật cao để trữ ngũ-cốc như ngô, lúa mì,...
grand jury	a selected group of people whose duty is to listen to evidence against an accused person and determine if there is enough reason to hold a trial	-đại bồi-thẩm đoàn, nhóm người được chọn để nghe những bằng chứng nại ra nhắm tố-cáo một người nào, và để xét xem có đủ yếu-tố để lập phiên tòa không.
Great Depression	from about 1929-1939, a worldwide period of low business activities and high unemployment, with extensive closings of stores, factories, and banks; people lost money, farms, homes; some even starved	-Đại Khủng-hoảng, thời gian từ 1929 đến 1939, toàn thể hoàn-cầu lâm vào tình-trạng doanh-nghiệp yếu kém và số thất nghiệp lên cao, làm cho vô-số tiệm buôn, nhà máy, nhà băng đóng cửa, dân chúng mất tiền, mất nông trại và nhà ở, có số ít chết đói.
greenbacks	paper money not backed by gold or silver	-bạc-giấy, giấy xanh, giấy bạc không được bảo đảm bằng vàng hoặc bạc.
guarantee	to pledge or promise; a promise backed with something given as security	-bảo-đảm, cam-đoan hoặc hứa-hẹn; lời hứa có vật gì đưa ra để bảo-đảm.
guerilla	warfare carried on by bands of people not part of a regular army; one who is part of a sudden raid or ambush	-du-kích-chiến, lối đánh do dân chúng nổi dậy không liên-hệ đến quân chính-quy; du-kích quân tham dự vào 1 vụ đột-kích hoặc phục-kích.

-H-

hard line strong course of action	- đường lối cứng-rắn, chủ trương làm mạnh, hành động mạnh.
hawks persons who advocate war or a military solution in a conflict	- Kẻ chủ-chiến, ó; người hô-hào chiến-tranh, chủ-trương dùng giải-pháp quân-sự trong một cuộc tranh-chấp.
hoard to store up; to keep greedily	- tích-trữ, cất dấu; giữ lại vì tham-lam, vì ham làm giàu.
holding company company that owns stocks or bonds of other companies and often controls them	- Công-ty Kiểm soát, công-ty gốc, công-ty làm chủ các cổ-phần hoặc trái-phiếu của các công-ty khác và thường Kiểm soát các công-ty này.
Holocaust the destruction of six million Jews by Hitlers' Nazi government; Jews were killed in gas chambers or shot and their bodies burned in ovens	- Hoả-tế, sự tàn sát 6 Triệu người do-thái do chính-phủ quốc-xã Hitler; người Do-thái bị giết bằng lò ngạt hoặc bị bắn chết, xác đem đốt trong lò.
homestead a house and the land and buildings connected with it; parcel of 160 acres of public land granted to a settler under certain conditions by the United States government	- Khởi gia-cư, gồm có nhà ở, luôn cả đất và các cơ-sở xây-cất phụ-thuộc; Khu đất 160 sào mà chính-phủ Hoa-kỳ đã cấp cho mỗi cư-dân với một số điều-kiện.
hostage person held by an enemy as a pledge that certain promises or agreements will be carried out	- con tin, người bị địch bắt hoặc giữ lại để bảo-đảm rằng những hứa-hẹn hoặc kết-ước sẽ được thi-hành.
humanitarian concerned with the welfare of people	- nhân-đức, nhân-bản, hợp với nhân-luân, có nghĩ đến sự phúc-lợi của dân-chúng.
human rights the basic freedoms of thought, conscience, religion, and belief for all people; free speech, fair trials, and freedom to form political parties	- nhân-quyền, quyền làm người, quyền hưởng những tự-do căn-bản, như tự-do suy-tưởng, tự do lương-tri, tự do tôn giáo,... quyền được xử-án công bằng, tự do lập đảng chính-trị.
hypothesis an educated guess based on what is already known	- giả-thuyết, sự ước đoán có Kiến-thức, căn-cứ trên những gì đã biết.

-I-

idealist	a person who acts according to high hopes and beliefs	Kẻ lý-tưởng, người hành động căn-cứ trên những cao-vọng và tin-tưởng lạc-quan.
illegal	against the law	-phi-pháp, phản lại pháp-luật.
illiterate	unable to read and write	-Vô-học, dốt, mù chữ.
immediate cause	a situation which has existed for a short time	-lý-do trực-tiếp, nguyên-do, tình-trạng đã thúc-đẩy một việc gì xảy ra.
immigrant	a person from one country who settles in another	-di-dân, Kẻ bỏ nước ra đi để đến định-cư tại một nước khác.
immigration	coming into a foreign country or region to live	-sự di-cư, sự di-tản ra nước ngoài hoặc đến một vùng khác.
impeach	to formally accuse a public official of wrongdoing in office	-công-tố, tố-giác trước quốc-dân một viên-chức chính-phủ đã phạm lỗi.
imperialism	building an empire and extending a country's rule over foreign lands; establishing and controlling colonies	-chủ-nghĩa đế-quốc, xây-dựng một đế-quốc và nới rộng quyền cai-trị lên đất-đai hải-ngoại; mở thuộc địa và kiểm-soát thuộc-địa.
implicate	to be involved in, or connected with	-can-dự, liên-can, dính líu đến.
implied powers	powers needed by Congress to carry out the expressed powers	-những quyền-hạn mặc-nhiên, quyền-hành tàng-ẩn mặc nhiên phải có cho Quốc-Hội để thực hiện cái quyền minh-định.
import	to bring goods in from a foreign country for sale or use	-nhập cảng, nhập khẩu, đưa hàng từ nước ngoài vào bán hoặc xử dụng tại chính-quốc.
impress	to force someone to serve; seize property for public use	-động-viên, bó buộc một ai phải phục-vụ, sung-công tài sản.

inalienable	cannot be given or taken away	bất-khả-truất, không thể nhượng, không thể bị tước mất.
inaugurate	to install into office with ceremony	tựu-chức, nhậm-chức, khai trương, làm lễ nhậm-chức.
income tax	money paid out of people's earnings to support their government	thuế lợi-tức, thuế đánh trên tiền làm ra của dân chúng, để yểm-trợ chính-phủ.
indentured	bound by contract to work for a period of time in order to pay a debt	giải-nợ, trừ nợ, bị bó buộc làm việc một thời-gian để trả nợ.
indict	charge with an offense or crime; accuse	lên án, bị tố là phạm tội.
industrial	having to do with factories and manufacturing	thuộc về kỹ-nghệ, liên hệ đến các nhà máy sản-xuất.
industrialized	built up with factories and machines	kỹ-nghệ-hoá, được trang-bị với cơ-xưởng và máy-móc.
infamy	a disgraceful act	hành vi xấu-xa, đốn-mạt, việc làm điếm-nhục gia-phong.
infer	find out by a process of reasoning from something known or assumed	suy-đoán, lý-đoán, suy ra, đoán ra căn cứ trên những điều đã biết.
inflation	an economic situation in which prices rise when the value of money goes down; too much credit or paper money in circulation	nạn lạm-phát, tình-trạng kinh-tế khi mà giá-cả hàng-hoá và dịch-vụ gia-tăng trong lúc trị-giá đồng-tiền giảm-sút, quá nhiều tín-dụng hoặc tiền giấy lưu thông.
initiative	a procedure which allows people to introduce bills in legislature	khởi-nguyên, quyền đề-nghị luật qua phương thức hợp-pháp.

installment buying	system of buying goods by paying a small amount down and the balance in separate payments	- mua trả góp, phương thức mua hàng bằng cách trả một số tiền nhỏ trước, lấy hàng về dùng, sau đó trả góp hàng-tháng.
interest	money paid for the use of money, usually a percentage of the amount invested, borrowed, or loaned	- tiền lời, lãi, tiền phải trả để xử-dụng một số vốn nào đó; thường là số bách-phân đánh trên số vốn bỏ ra đầu tư, vay mượn, hoặc cho vay.
interior	part of a country or region away from the coast or border	- quốc nội, nội-địa, bên trong; phần đất của một quốc-gia, hoặc một vùng xa bờ-biển hay biên-giới.
internal tax	government tax or duty placed on goods produced within a country	- thuế quốc-nội, thuế sản-xuất, thuế đánh trên hàng-hoá làm ra trong nước.
internment centers	places to which Japanese Americans were transported by train after the Japanese attack on Pearl Harbor; they remained there until the war was almost over	- trại lưu-giữ, trung tâm lưu-giữ, những nơi mà dân-chúng gốc Nhật bị cầm-giữ sau khi quân Nhật đánh Trân-Châu-Cảng; họ bị giữ lại tại đó cho đến khi trận-chiến chấm dứt.
international	between or among nations	- quốc-tế, giữa các quốc gia trên hoàn-vũ.
interstate	between states	- liên tiểu-bang, liên quốc, giữa các tiểu-bang.
intervene	to come between people involved in a dispute in order to help settle it	- can thiệp, đứng giữa 2 người hoặc 2 dân tộc để giàn-xếp một cuộc tranh-chấp.
intimidate	to influence someone's actions with fear	- làm sờn-lòng, lung lạc, dùng sự sợ-hãi để ảnh-hưởng đến hành-động của một ai.
intolerable	too much to be endured; unbearable	- bất khả dung, hết chịu đựng nổi, quá lắm không nhịn được.
invalid	without force or power	- tàn phế, không còn sức-lực nữa.

invention an item or process developed from study and experiments	- phát-minh, điều phát-minh, một vật gì hoặc phương-thức đã tìm ra được do sự nghiên-cứu và thử nghiệm.
investing using money for something that is expected to produce a profit in the form of interest, income, or benefit	- việc đầu-tư, đem tiền dùng vào việc gì với ý-định sinh-lời dưới dạng-thức tiền-lời, lợi-tức, hoặc bổng-lộc.
irrigation a method of supplying water to an area through wells, canals, or sprinkling devices	- dẫn-thủy, đem nước vào ruộng, vườn bằng cách dùng giếng, kênh, đào hặc cái dụng-cụ phun-tưới.
isolate to be separate from others; stay alone or apart from others	- cô-lập, phân-cách khỏi kẻ khác, tự xa-lìa với kẻ khác, ở riêng một mình; biệt-cư.
isolationism national principle of keeping out of foreign affairs; avoiding political and economic relations with other countries	- chủ-nghĩa cô-lập, c/nghĩa phân-cách, nguyên-tắc chính-trị chủ trương không can-dự vào việc nước ngoài; sự né-tránh không giao-thương, tránh giao-thiệp về mặt chính-trị và kinh-tế với nước ngoài.
isthmus narrow strip of land with water on both sides, connecting two larger bodies of land	- giải đất, vùng đất hẹp nằm giữa 2 mặt biển, nối liền hai khối lớn lục-địa khác nhau.

-J-

Jim Crow Law	a law designed to keep the races apart socially	Luật Jim Crow, đạo luật chủ-trương phân-cách các chủng-tộc riêng-rẽ về mặt xã-hội; nghĩa là không trực-tiếp giao thiệp.
judicial	having to do with the courts or with judges; the branch of a government that interprets the laws	tính-chất tư-pháp, liên-hệ đến tòa án hoặc các chánh-án; ngành của chính-phủ chuyên giải-thích luật và xử án.
judicial review	the power of the courts to decide if an existing law is constitutional	đãm-luật, duyệt xét luật, quyền của tòa-án trong việc quyết-định một sắc luật nào đó có hợp-hiến hay không.
jurisdiction	the power or authority to administer justice or carry out judicial functions	phán-quyền, quyền xét-xử, quyền tuyên-án, hoặc thi hành những nhiệm vụ tư-pháp.
justice	one of nine Supreme Court justices; a system for deciding fair treatment of people suspected of crime	Thượng thẩm-phán, 1 trong 9 vị thẩm-phán của Tối Cao Pháp-viện; hệ-thống phán-xét công-minh đối với những kẻ bị nghi là phạm-pháp.
justify	to show to be right or reasonable	biện-minh, chỉ rõ là ngay thẳng hoặc hữu-lý.

BEST COPY AVAILABLE

-L-

laissez-faire	the idea that government should leave business to handle its own affairs; government should not involve itself in economic or business affairs	để tự-nhiên, cho tự-do, ý-kiến cho rằng chính-phủ nên để cho ngành doanh-nghiệp tự lo-liệu lấy, chánh phủ không nên can-dự vào các hoạt-động kinh-tế và doanh-thương.
lame-duck period	the period of time between being elected and taking office	giao-thời, thời vịt-què, thời-gian chờ tựu-chức sau khi đã được bầu vào quốc-hội, hoặc 1 chức-vụ nào khác.
lease	to rent; a written rent agreement	thuê, mướn; hợp-đồng thuê-mướn.
leftist	a person who has liberal or radical ideas in politics	kẻ thiên-tả, người có tư-tưởng quá phóng-khoáng hoặc cấp-tiến về chính-trị.
legislative branch	one of the three branches of the central government of the United States; the branch that makes the laws	ngành lập-pháp, một trong ba ngành của chính-phủ trung-ương Hoa-kỳ; ngành làm luật.
leisure	free time from work to do whatever a person likes	sự nhàn rỗi, rảnh-rang; thời-gian nhàn-hạ sau khi xong công-việc và tự-do muốn làm gì mặc-ý.
lenient	not harsh or strict	khoan-hòa, không khắt-khe, không nghiêm-ngặt.
libel	an untrue statement that damages someone	phỉ-báng, lời nói, văn-tự hoặc bài báo làm hại đến thanh-danh một ai.
liberal	person who favors federal leadership in progress and reform	người theo phái tự-do khai-phóng, chủ-trương lãnh-đạo hướng đến tiến-bộ.
life expectancy	the average number of years a person can expect to live	sinh-thời, sinh khoảnh, số năm trung-bình mà mỗi người ước mong sống được.
lobbyist	a person hired by a special interest group to try to influence lawmakers to pass bills that will help that interest group	thuyết-khách, du-thuyết nhân, kẻ được mời nhóm quyền lợi thuê đi vận-động thông qua các sắc-luật có lợi cho nhóm ấy.
lynch	put to death by hanging without a lawful trial	giết chết bằng cách treo cổ mà không có phiên tòa xử-án công-minh.

-M-

majority more than half of a total	- đa-số, quá một-nửa tổng-số.
malaria disease transmitted by certain mosquitoes	sốt-rét rừng, bệnh do muỗi độc anopheles lan-truyền.
mandatory required by a command or order	-cưỡng-chế; bó buộc phải làm theo mệnh-lệnh.
manifest destiny the belief that nothing could stop the U.S. from expanding its area west to the Pacific Ocean; it was Gods will to bring democracy to all of North America by increasing its territory	-định-mệnh an-bài, tín-điều cho rằng chẳng có mãnh-lực nào ngăn cản Hoa-Kỳ trong việc mở rộng bờ-cõi phía Tây cho đến bờ-biển Thái Bình Dương; ý tưởng cho rằng Thượng-đế muốn nền dân-chủ phải được thành lập khắp Bắc Mỹ bằng cách nới-rộng biên-cương.
manufacture to make goods, especially by machine	-sản-xuất, làm ra sản-phẩm, hàng-hoá bằng máy-móc.
Marshall Plan after World War II, a plan to help European nations recover from the effects of the war	-Kế-hoạch Marshall, ấy là Kế-hoạch giúp các nước Âu-châu phục-hồi kinh tế sau Thế-Chiến II.
martyr person who suffers greatly because of a belief, cause, or principle	-Kẻ tuẫn-đạo, tuẫn-tiết, người đau khổ nhiều vì niềm tin, vì đại-nghĩa, hoặc nguyên-lý.
massacre the killing of people or animals in large numbers	-cuộc tàn-sát, sự giết-chết một số đông người hoặc súc-vật.
materialism concern with acquiring possessions; placing greater value on objects than on ideas or feelings	-chủ-nghĩa vật-chất, xu-hướng vật-chất, sự ham-muốn có nhiều của riêng; cho rằng vật-chất, tiền-của có giá-trị hơn là ý-tưởng hoặc cảm-xúc.

maximum hours	the most hours a person can be expected to work	thời-gian tối-đa, số giờ tối-đa mà một người có thể làm việc được.
mediation	attempt by a third party to settle a dispute by working out a compromise	- sự dàn-hòa, sự hoà-giải do 1 phe thứ ba đứng ra để làm cho đôi bên đi đến chỗ nhượng-bộ.
menial	unpleasant and lacking dignity	- ti-tiện, hạ-cấp, khó-chịu và thiếu cao sang.
mercantilism	an economics policy aimed at strengthening a nation by building up its supply of gold and other precious metals, often by controlling trade with colonies	- chủ-thuyết thương-mãi, chính-sách kinh-tế chú-trọng đến sự tăng-cường quốc-gia bằng cách gia-tăng số vàng trong ngân-khố và các quý-kim khác, thường là bằng cách kiểm-soát giao-thương với các thuộc-địa.
mercenary	a soldier serving for pay in a foreign army	- lính đánh-thuê, lính phục-vụ trong một quân-đội ngoại-quốc vì tiền.
merit system	a system under which people are hired or promoted on the basis of their fitness for a particular job	- hệ-thống tưởng-xứng, hệ-thống kinh-tế trong đó con người được thuê-mướn hoặc thăng-tiến căn-cứ vào khả-năng trong công-việc.
migrant	a person who moves from one place to another	- lãng-nhân, tay giang-hồ, người sống lang-thang từ nơi này qua nơi khác, không có chỗ định-đậu.
militia	citizens army; state or local military force	- dân-quân, quân-đội do dân-chúng hợp-thành; địa-phương-quân của một tiểu-bang hay một địa-danh.
minimum wages	the least amount of money a person must be paid when working	- lương tối-thiểu, tiền lương ít nhất mà một người ~~được~~ trả khi làm việc.
mint	to make coins	- đúc tiền, dùng kim loại để đúc thành tiền, bạc cắc.

missionary a person who works to convert people to a religion	giáo-sĩ, nhà truyền-giáo, người giảng đạo và phủ-dụ dân chúng nhập đạo.
moderate favoring middle-of-the-road political positions rather than extreme ones	ôn-hoà, có độ-lượng, ở giữa hai thái-cực.
modification a change or alteration	sự sửa-đổi, sự thay-thế hoặc sửa-chữa.
monopoly one group that has control of an industry or the supply of an item	độc-quyền, hãng độc-quyền, một nhóm nắm hết quyền kiểm-soát một ngành kỹ-nghệ hoặc việc cung-cấp một món hàng.
mortgage a loan to buy property for which the security is the property itself	thế-ngân, món tiền cho vay để mua bất động sản với điều-kiện rằng nếu không góp lãi đủ số, thì bất động sản sẽ là vật bảo-đảm.
muckraking the finding and exposing of corruption or bad conduct in business or government	quậy bùn, việc khám phá và đưa ra trước công-luận sự thối-nát hoặc hành-vi xấu-xa trong doanh-thương hoặc trong chánh-phủ.
multilateral involving several nations or groups	đa-diện, đa-quốc, liên hệ đến nhiều nước hoặc nhiều nhóm quyền-lợi.

-N-

napalm	a kind of jelly that burns human flesh	-hoá-chất napalm, loại chất dẻo dễ cháy và làm bỏng nặng da-thịt.
nationalism	loyalty to, and pride in, a nation; often favoring one's nation over all others	-chủ-nghĩa quốc-gia, chủ-nghĩa cho rằng dân phải trung-thành với nước, thường thì thiên vị nước mình đối lại các nước khác.
national origin	the place from which a person or his family comes	-nguyên gốc, nguyên lai, chính quốc của một người và gia-đình trước khi đến cư-ngụ tại nơi nào.
native	a person born in a certain place or country	-bản-dân, thổ-dân, người sanh ra tại một nơi nào và vẫn ở nguyên nơi ấy; người địa-phương.
NATO	North Atlantic Treaty Organization- an alliance of fifteen Western nations formed in 1949, providing for joint military cooperation	-Tổ-Chức Bắc Đại Tây Dương, khối liên kết gồm 15 nước Tây Âu, thành lập năm 1949, góp sức vào việc công tác quân-sự.
naturalized citizen	person admitted to citizenship through certain legal steps	-công-dân nhập-tịch, người được nhận vào quốc-tịch sau một số giai-đoạn pháp-định.
natural resources	materials supplied by nature, such as minerals, timber, land, and water	-tài-nguyên thiên-nhiên, những nguyên liệu do thiên-nhiên mà có, như kim-loại, gỗ, đất, nước,...
navigable waterway	river or body of water deep enough for ships	- Thuỷ-lộ giao-thông, sông ngòi khá sâu, đủ cho thuyền-bè qua-lại.
Nazis	members of the National Socialist Party of Germany led by Adloph Hitler	-đảng-viên Quốc-Xã, đảng-viên thuộc đảng Quốc-gia Xã-hội Đức, do Adolph Hitler cầm đầu.
negotiate	to discuss and arrange the terms of an agreement	-thương-thuyết, bàn-định và sắp-xếp các điều-khoản cho cuộc nghị-hoà.

neutral on neither side in a war or a quarrel	- trung-lập, Không ở vào một bên nào cả trong một cuộc chiến, hoặc tranh-chấp.
New Federalism a plan of President Ronald Reagan in which many federal programs such as food stamps, welfare payments and other social programs would be turned over to the states	- Chủ-thuyết Tân-liên-bang, Kế-hoạch của Tổng-thống Reagan trong đó nhiều chương-trình liên-bang như phiếu thực-phẩm, trợ cấp xã-hội, và các chương-trình khác phải được trả về cho các tiểu-bang.
nominate to name a candidate for election or office	- đề-cử, đôn-cử, đề-nghị tên một ứng-viên trong một cuộc bầu-cử, hoặc cho một chức-vụ nào.
nonviolence peaceful methods to achieve any goal	- bất-bạo-động, phương-pháp hòa-hiếu để đạt đến một mục-đích.
nuclear having to do with the nucleus or central part of an atom; a kind of weapon or energy	- hạch-tâm, tính-chất hạch-tâm, liên hệ đến hạch-tâm (còn gọi là hạt nhân) tức là phần chính giữa của một nguyên-tử; một loại vũ-khí, hoặc năng-lượng.
null and void not in effect; having no legal force; not binding	- Không có và vô-hiệu, Không có kiến-hiệu; Không có quyền hạn luật-định; Không bó-buộc.

BEST COPY AVAILABLE

-O-

obligation	a responsibility, duty, or debt	-phận-sự, trách-nhiệm, bổ-phận, hoặc nợ-nần.
obstruction of justice	prevention of the investigation of a crime	-sự cản-trở pháp-luật, việc ngăn-chận cuộc điều-tra về một hình tội.
occupation	military control of an area	-sự chiếm-đóng, việc dùng quân-đội đến đồn-trú và Kiểm-soát một Khu-vực.
offensive	an aggressive attack	-cuộc tấn-công, sự tiến-đánh.
oil reserves	untapped oil in the ground	-những dự trữ dầu, dầu chưa khai, còn nằm trong lòng đất.
OPEC	the Organization of Oil Exporting Countries, mainly Arab-controlled, made up of countries exporting petroleum who banded together	-Tổ-Chức các Nước Xuất-cảng Dầu, do Khối 'Ả-Rập Kiểm-soát, đã được thành-lập do các nước xuất-cảng dầu đứng chung với nhau.
open shop	industry or business that employs both union and nonunion workers	-Xưởng mở rộng, cơ-sở Kỹ-nghệ hoặc doanh-thương tuyển công-nhân cả 2 phía, công-nhân có nghiệp-đoàn và công-nhân ngoài nghiệp-đoàn.
oppose	to be against; to act, fight, or struggle against	-chống đối, hành động đối-kháng hoặc tranh-đấu chống lại.
oppress	to crush or control by harsh or cruel authority	-đàn-áp, đè bẹp hoặc kiềm-soát bằng quyền-lực khắt-khe hay bất nhân.
optimism	a feeling that the future will be good; hopefulness	-lạc-quan, xu hướng cho rằng tương-lai sẽ tốt đẹp; tràn-đầy lạc-quan.
ordinance	a law	-nghị-định, một loại luật do hành-chánh đưa ra.

outmoded out of date or style	-cổ-hủ, xưa rồi, không hợp với thời-trang hiện-đại nữa.
overproduction growing or making more than is needed or can be sold	-sản-xuất quá mức, làm ra quá nhiều hơn là nhu-cầu, nhiều đến nỗi bán không hết.
override a veto vote by two thirds of the members present in both houses in favor of a vetoed bill, which allows the bill to become a law without the Presidents' signature	-vượt-giải phủ-quyết, vượt khước-quyền, bầu với 2/3 tổng số hiện-diện của lưỡng-viện để thông-qua một dự-luật đã bị phủ-quyết, như vậy dự-luật sẽ thành luật mà không cần đến chữ-ký của Tổng-Thống.
overrule to reverse a decision made by someone having less authority	-khước-bác, bác bỏ, khước-từ, phán-xử trái ngược lại một quyết-định của cấp dưới.
overseer a boss or supervisor of people or their work	-đốc-công, người chủ-chốt hoặc đốc-thúc nhân-công.

-P-		- P -
panic	an outbreak of widespread alarm	- sự hốt-hoảng, sợ-hãi quá sức và lan rộng.
parity	the ratio between the price a farmer receives for crops and the prices of goods the farmer must buy; the state of being equal	- tỉ-số đối-chiếu, số so-sánh giữa tổng-số tiền mà trại-chủ thâu vào khi bán vụ mùa, đem so-sánh với số tiền mà trại-chủ phải mua vật-hạng để tiếp-tục làm mùa; tình-trạng cân bằng.
partisan	strong or blind loyalty to a political party or cause	- thiên-vị, có óc bè-phái, trung-thành mù-quáng đối với một đảng, hoặc một chủ-nghĩa.
patriotism	love and loyal support of one's country	- lòng yêu nước, tình yêu-nước và sự ủng-hộ vô-điều-kiện đối với tổ-quốc.
patronage	giving government jobs to political friends or distributing these jobs on a basis other than merit	- thái-độ chủ-ông, sự ban-phát các chức-vụ trong chính-phủ cho các đồ-đảng, hoặc phân-phối chức-vụ mà không minh-xét đến tài-sức kẻ đảm-nhận có đương nổi việc hay không.
pension	payment to person who is not working but who has earned support because of past service	- hưu-liễm, tiền hưu, tiền trả cho người đã nghỉ việc nhưng được quyền hưởng lương luật-định, căn-cứ trên công-vụ quá-khứ.
perish	to die; to be destroyed	- tử-vong, chết, bị diệt-vong.
permanent	lasting or intended to last for a long time	- hằng-cửu, thường-xuyên, còn mãi, hoặc dụng-ý lưu-truyền lâu dài.
persecute	cause to suffer repeatedly; oppress because of one's principles or beliefs	ngược-đãi, làm cho đau-khổ ê-chề nhiều lần; đàn-áp kẻ khác vì khác tín-điều hoặc nguyên-lý.
petition	a formal request to a superior or to a person in authority for some privilege	- thỉnh-nguyện đơn, tờ thỉnh-nguyện gởi cho giới-chức cao-cấp hoặc cho một ai có quyền-lực để xin thỏa-mãn điều gì.

philanthropy	love of mankind shown by practical kindness and helpfulness to humanity	tình yêu nhân-loại, lòng quý-mến chứa-chan đối với loài người biểu-lộ trong thái-độ hoà-nhã và sự giúp đỡ thường xuyên.
picketing	the parading by striking workers	-sự ứng-trực, sự túc-trực thường-xuyên để cổ-võ tranh-chấp của công nhân đình-công.
platform	a statement of a political party's beliefs and a list	-tờ tuyên-trạng, văn-tự chỉ rõ những tín-điều của một đảng chính-trị và 1 bản danh-sách.
plurality	the larger number or amount, but less than half of the total	-số đông, đa số, số lớn hơn nhưng còn ít hơn là bán tổng-số hiện-diện.
pocket veto	method used by the President to veto a bill; if the President does not sign a bill presented within ten days of a session of Congress, it does not become a law	-quyền phủ-quyết bỏ túi, phương-pháp mà Tổng-Thống dùng để khước-bác một dự-luật; nếu Tổng-Thống không ký một dự luật trong vòng 10 ngày mà Quốc-Hội dự họp, thì dự-luật không thành luật.
police state	state strictly policed by governmental authority	-quốc-gia cảnh-sát, 1 nước được canh-giới chặt-chẽ do quyền-lực của chính-phủ.
political boss	a person who is usually head of the political machine; he gets his power by doing favors for people; these people, then, get more votes for the boss and get money through contributions to help him run for office again	-lãnh-tụ chính-trị, người cầm-đầu guồng máy chính-trị; ông ta có thế-lực bằng cách làm ơn giúp mọi người; kẻ hàm-ân vận động phiếu bầu và quyên-góp tiền-bạc giúp lãnh-tụ tiếp-tục ra ứng-cử.
political party	organization of individuals who have some political interests in common	-đảng chính-trị, tổ-chức của nhiều cá-nhân cùng có chung quyền-lợi chính-trị.
poll tax	a tax paid in order to vote	-thuế bầu-cử, thuế phải đóng để có quyền đi bầu.
popular sovereignty	the right of residents of an area to make decisions or govern for themselves	-nhân-dân tự-quyết, quyền tự-trị, quyền của cư-dân tại địa-phương trong việc quyết-định về hành chánh, hoặc tự-trị.
population density	the average number of people living on each square mile of specific area	-mật-độ dân-số, số trung-bình dân chúng sinh-sống trong một dặm-vuông tại 1 địa-phương nào đó.

BEST COPY AVAILABLE

poverty	the condition of having little or no money or property	-sự nghèo-khó, tình trạng có ít tiền của, hoặc không có tiền của gì cả.
precedent	an action or decision that can serve as an example or model for later ones	-tiền-lệ, thông-lệ, hành-động hoặc quyết-định nào khả-dĩ dùng làm thí-dụ hoặc kiểu-mẫu cho các trường hợp sau.
prejudice	an opinion formed without taking time and care to judge fairly	-thành kiến, dư-luận hời-hợt về một người, một dân-tộc, một sự-việc nào.
preside	to lead or conduct a meeting	-chủ-tọa, hướng dẫn một buổi họp.
prestige	importance in the eyes of others	-uy-tín, tầm quan-trọng đối-diện với kẻ khác; sự-thể được kẻ khác trọng-vọng.
primary	in politics, an election in which registered voters in an area help nominate candidates to run for public office	-đợt tiền-cử, bầu vòng-đầu, danh-từ chính-trị chỉ cuộc bầu-phiếu của cử-tri tại một khu-vực để đưa ứng-viên ra tranh cử 1 chức-vụ công-quyền.
proclamation	an official public announcement issued by authority	bản tuyên-ngôn, bản văn công-bố cho toàn-quốc đều biết, do giới công-quyền đưa ra.
productivity	the amount of goods each worker produces	-mức sản-xuất, số lượng hàng-hoá mà một công-nhân làm ra được.
profitable	bringing in a gain or bringing in money	-có lời, thu vào một lợi-lộc gì hoặc một số tiền nào đó.
progressive	having to do with improvement, moving forward	tiến-bộ, tiệm-tiến, liên-hệ đến sự tấn-tới, sự gia-tăng hiệu-quả.
prohibit	to forbid	-cấm, không cho làm.
prohibition	law against making or selling alcoholic drinks	-sự cấm-đoán, cấm chỉ, luật chống lại sự cất rượu, hoặc bán chất uống có rượu.

promissory note a written promise to pay a certain sum of money at a fixed future date	-giấy hứa trả, Khế hoán-phiếu, văn tự hứa trả một số tiền nào đó vào 1 ngày chỉ rõ trong tương lai.
propaganda efforts to convince people of opinions or beliefs; information that may be twisted to serve a purpose	-tuyên-truyền, hoạt-động nhằm thuyết-phục quần-chúng với một số luận-điệu hoặc tín-điều, tin-tức có thể bị bóp méo để dùng vào một chủ-đích nào đó.
prosecutor a lawyer who argues the case against an accused person	-Công-tố viên, công-cáo ủy-viên, luật-sư chuyên buộc-tội bị-cáo.
prosperity financial well-being	-sự phồn-thịnh, sự giàu-có về tiền bạc, về Kinh-tế, tài chánh.
protective guarding against harm	-tính-chất bao-che, t/ch. bảo-vệ, được giữ-gìn cho Khỏi bị nguy-hiểm.
protectorate a weak country under the protection and partial control of a strong country	-đất bảo-hộ, nước nhược-tiểu được đặt dưới quyền bảo-vệ và Kiểm-soát của một cường-quốc.
Protestant a person who broke away from the Roman Catholic Church in the 1500's	-tín-đồ tin-lành, Kẻ ly-Khai Khỏi đạo Thiên-chúa La-Mã vào những năm 1500.
provision a condition or specific statement in a law or contract	-Khoản dự-liệu, điều-Kiện hoặc điều-Khoản đặc-biệt trong một đạo luật hoặc Kết-ước.
purchasing power ability to buy	-mãi-lực, sức mua, Khả-năng mua hàng.
purge to force unwanted members from a group.	-Khai-trừ, loại trừ ra Khỏi đảng

-Q-		-Q-
qualifications	requirements for a job	-Khả-năng, những yêu-cầu phải có để đương-nổi công-việc.
quota	a set number, amount, or portion; a minimum or maximum number of people	-chỉ-số, số lượng định-sẵn, một thiểu-số hoặc đa-số người.

-R-		-R-
racism	belief that a race of people is either better than, or worse than, others	-thuyết chủng-loại, tín-điều cho rằng một chủng-loại nào đó giỏi-giang hơn, hoặc dở hơn các chủng loại-khác.
radical	a person who favors extreme changes or reforms, especially in politics	-cực-đoan, người chủ-trương thay-đổi hoặc cải-tiến mạnh-bạo, thay-đổi tận gốc, nhất là về chính-trị.
rank and file	common people or workers	-hàng ngũ lê-thứ, thường dân hoặc thợ-thuyền; thứ dân.
rate	a payment fixed according to an established scale	-giá-biểu, sự trả-lương cố-định căn-cứ theo một thang-lương có sẵn.
ratify	to formally accept; to approve	-chuẩn-y, chấp-thuận, chính-thức chấp-nhận.
ration	to allow only certain amounts; a fixed share of something	-Khẩu-phần, định khẩu-phần, hạn chế khẩu phần, chỉ cho xử-dụng một số lượng nào đó mà thôi.
raw materials	materials in their natural state, such as coal, iron ore, petroleum, or animal hides before processing	-nguyên-liệu, vật liệu sống chưa chế-biến, như than-đá, quặng sắt, dầu-thô, da thú chưa thuộc.
realistic	true to life; based on fact	-thực-tế, có thật ngoài đời; căn-cứ trên sự-việc đã xảy ra.
reaper	farm machine that cuts grain	-máy gặt, nông cụ dùng gặt ngũ cốc.

reapportion	to organize over again or redivide; especially to redivide political districts according to population	tái-định, duyệt lại, vạch lại ranh giới cho các quận; nhất là chia lại ranh-giới cho các quận căn-cứ theo dân-số.
rebate	a return of part of money paid	- hoàn lại, hạ giá, giao lại một phần nào số tiền đã trả.
rebellion	an uprising against an authority	- cuộc nổi-loạn, sự nổi-dậy chống lại nhà cầm-quyền.
recall	procedure which gave voters the right to call back an elected official from office to face re-election	- sự triệu-hồi, thủ-tục do đó cử-tri có quyền đòi hỏi một giới-chức không làm tròn bổn-phận phải trở-về địa-phương để ra tranh-cử lại.
recession	a period of decreased economic activity	- thoái-trào, một giai-đoạn yếu-kém về kinh-tế.
recognition	formal acknowledgement of existence; acceptance	- phưởng-danh, sự được nhiều người biết đến; sự nổi-tiếng; sự công-nhận.
recovery	a coming back to normal conditions	- sự bình-phục, sự trở lại trạng thái cũ; sự phục-hồi.
recycle	to process again for re-use	- tái-tao, chế-biến lại để tiếp-tục dung nữa.
referendum	a procedure which allows the people to vote directly to pass a bill or approve a tax	- trưng-cầu dân-ý, thủ-tục do đó dân bầu-phiếu trực-tiếp để thông-qua một dự-luật, hoặc chấp-thuận một sắc-thuế.
reform	improve by removing faults	- cải-tổ, cải tiến, làm cho tốt hơn bằng cách loại bỏ lỗi-lầm.
refrigerated	kept cold	- ướp lạnh, giữ cho lạnh để khỏi hư.

refugees	persons who flee for refuge or safety, especially to a foreign country, in time of persecution, war, or disaster	-dân tị-nạn, dân lánh cư, người bỏ nhà, bỏ nước ra đi lánh nạn, đặc-biệt là đến nước ngoài, trong tình-trạng bị đàn-áp, chiến-tranh, hoặc đại-hoạ.
regain	to get again	-thu-hồi, lấy lại.
regime	the government or group in power	-chế-độ, chính-phủ hoặc tập đoàn cầm-quyền.
registered	entered on an official list	-đã ghi danh, đăng-ký, ghi lên một danh-sách chính-thức.
regulation	control by rules or laws	-điều-lệ, nội-quy, sự Kiểm-soát bằng thể-lệ hoặc luật-pháp.
relatively	compared to; comparatively	-cách tương-đối, đem so sánh với.
reluctant	unwilling; slow to act	-lưỡng-lự, lờ-lã, Kém sốt-sắn.
remote	far away; far off	-xa-xôi, xa-xăm; viển-vọng.
repeal	do away with; to remove legal force from	-đẩy lui, gạt bỏ, tước quyền.
repossess	get possession of again	-thu-hồi, lấy lại, chiếm lại.
representation	speaking and acting in the place of others	-sự đại-diện, nói hoặc hành-động thế cho kẻ khác.
republic	nation or state in which the people elect their rulers	-cộng hoà, nước có các nhà lãnh-đạo do dân bầu lên.
resent	to feel anger or ill will	-thù-ghét, phẫn-hận, căm-thù, cảm thấy giận hoặc khó chịu.

reservation	a large area of land set aside by the government for the Indians	-Khu lưu-cư, vùng đất rộng mà chính-phủ dành-riêng cho người Da-đỏ.
reserved powers	powers not given to the United States government by the Constitution, but kept by the states	-quyền lưu-thủ, quyền giữ lại, quyền riêng của các Tiểu-bang; quyền này Hiến pháp không ban-bố cho Liên-Bang Hoa-kỳ mà giữ lại cho các Tiểu-bang.
resident	a person who lives in an area	-cư-dân, người sinh-sống tại một khu-vực.
residual	remaining; left over	-thừa-dư, còn sót lại.
resistance	opposition to, or action against a force	-đối-kháng, kháng chiến, hành-động chống lại; phản-lực.
resource	a useful material or skill	-tài-nguyên, vật hữu-ích hoặc sở-trường, tài ba đặc biệt.
restore	to give back	-trung-hưng, trả lại, hoàn lại.
restrict	to keep within limits; to limit	-hạn-định, giới hạn, ấn-định quyền-hạn.
resume	to go on, especially after an interruption	-tiếp-tục, làm tiếp, sau một thời-gian gián-đoạn.
retribution	something given or required in repayment, especially punishment	-cống-hiến, tiền mãi-lộ, vật cống-hiến hoặc phải trả để giải tội.
revenue	money coming	-lợi-tức, tiền vào, tiền làm ra được.

revolution	a complete overthrow of an established government or political system	-cách mạng, sự hoàn-toàn lật-đổ một chánh-phủ, hoặc một hệ-thống chính-trị.
right wing	conservative side	-hữu-phái, cánh hữu, phe thủ-cựu.
rival	one who tries to defeat or outdo another	-đối-thủ, đối-phương, kẻ tìm cách đánh bại hoặc lấn-lướt kẻ khác.
rotation in office	moving officials from one job to another	-di-công, hoán-vị, đổi công-tác, đổi các công-chức từ việc này sang việc khác.
rumor	an unproved story or statement	-tiếng đồn, lời đồn-đãi, câu chuyện hoặc lời nói không bằng cớ chính-đáng.
rural	having to do with the country and farmland; opposite of city or urban	-nông-thôn, vùng quê, thuộc khu-vực đồng-quê; trái nghĩa với thành-thị hoặc thị-tứ.

-S-	-S-
satellite a country supposedly independent but actually under control of a more powerful country	-nước chư-hầu, quốc-gia giác-đắc là độc-lập nhưng hiện-tình thì phải chịu sự kiểm-soát của nước khác mạnh hơn.
scandal shameful action that brings public disgrace	-vụ tai-tiếng, vụ ô-danh, hành-động xấu-hổ làm cho quần-chúng khinh-khi.
sea lane the route usually followed by trading ships	-hải-trình, hải-lộ, đường-biển các tàu-bè thường qua lại.
search warrant a paper issued by a court which authorizes a police officer or sheriff to seize evidence that could prove who committed a crime; the warrant must describe what the person is searching for	-lệnh soát xét, lệnh-chỉ của tòa-án cho phép sĩ-quan cảnh-sát hoặc cảnh-sát-trưởng bắt-giữ tang-vật khả-dĩ chứng-minh một ai phạm hình-tội; tờ lệnh-chỉ phải mô-tả vật mà kẻ cầm-trác phải tìm.
secede to withdraw formally from a group or nation	-ly-khai, xa-lìa một nhóm, hoặc một quốc-gia một cách công-khai.
sectionalism a feeling of loyalty to a part or section of a country	-óc địa-phương, óc bè-phái, sự trung-thành với một thành-phần, hoặc một địa-phương nào trong một nước.
sedition speech or action causing rebellion against a government	-phiến-loạn, lời nói hoặc việc làm gây ra sự nổi-loạn, chống lại một chính-phủ.
segregation separation; separating one race of people from another, especially in schools, theaters, and other public places	sự phân-chủng, sự chia-cách; tách riêng một chủng-tộc ra khỏi sự chung-đụng với chủng-tộc khác, nhất là tại trường học, rạp hát và các nơi công-cộng.

separation of powers	dividing power within one government	- sự phân-quyền, quyền-hạn được phân-cách trong phạm-vi một nước.
sewage disposal	carrying off of waste matter in special drains and pipes	- cống-rảnh đào-thải, cống-thải, sự loại bỏ các uế-vật, các chất đào-thải qua ngõ cống-rảnh.
sharecropping	farming land for the owner in return for part of the crops	- tá-điền, làm rẽ, canh-tác ruộng cho chủ đất để chia phần huê-lợi mỗi mùa.
siege	the surrounding of a fortified place by enemy forces trying to capture it	- trùng-vi, sự bao-vây một thành-quách hoặc đồn-luỹ của địch với ý định tiến-chiếm.
sit-down strike	a stoppage of work in which employees refuse to work or to leave a place of employment	- đình công ngồi-lỳ, cuộc bỏ-việc trong đó thợ-thuyền lánh-công nhưng cứ ở nguyên chỗ, không rời khỏi nơi làm việc.
slate	list of candidates in an election	- danh sách ứng-viên, bản liệt-kê tên họ những người ra tranh cử trong một cuộc bầu-cử.
slave trade	a system of buying and selling black Africans as slaves	- mua bán nô-lệ, một hệ-thống mua bán người phi-châu làm nô-lệ.
social mobility	moving from one social class of people to another	- linh-động xã-hội, xê-dịch từ một giai-tầng xã-hội này đến một giai-cấp khác.
socialized medicine	health care controlled by government and paid for with taxes	- y-tế xã-hội, việc săn-sóc sức-khoẻ của dân chúng dưới sự kiểm-soát của chính-phủ và thanh-toán bằng tiền-thuế.
society	human beings living together as a group	- xã hội, con người sống-chung như là một tập-thể.
solar energy	energy from the sun	- năng-lượng mặt-trời, năng lượng lấy từ sức nóng của ánh sáng mặt trời.

solution	an answer; a way to work out a problem	-giải-pháp, giải-đáp; đường lối giải-quyết một vấn-đề.
source	the origin or starting place	-nguồn-gốc, phát nguyên, chỗ bắt đầu.
sparsely	thinly scattered	-một cách thưa-thớt, vải mỏng ra.
speakeasy	club or restaurant where alcoholic liquors were sold contrary to law during Prohibition	-quán điệu, câu-lạc-bộ hoặc tiệm ăn nơi đó các thứ rượu mạnh ~~được~~ bán ra trái luật, trong thời cấm rượu (Prohibition).
speculation	buying or selling when there is a large risk, with the hope of making a profit from future price changes	-đầu cơ, mua hoặc bán trong thời-kỳ nguy hiểm, vì luật cấm hoặc vì giá hàng lên xuống bất ngờ, với hy-vọng lời to trong tương-lai.
spoils system	the practice of giving government jobs as a reward to people who worked to elect a party's candidate	-hệ-thống hà-lạm, hành-vi phân-phát chức-vụ chánh-phủ cho những ai có công trong việc vận-động bầu-cử cho ứng-viên của đảng.
squatter	a person who settles on public land in order to acquire ownership of it	dân-lỳ, kẻ ngồi-lỳ, người choáng đất công với dụng ý sẽ làm chủ đất ấy.
stability	steadiness; firmness	-sự vững-ổn, tính chất ổn-định, sự vững bền.
staple	most important or basic; the most important crop or product	-nòng-cốt, chủ-chốt, quan-trọng nhất hoặc căn-bản nhất; sản-phẩm nông-nghiệp chính, hoặc hóa-phẩm kỹ-nghệ chính.
status	a person's condition or position in society	-tư-thế, tình-trạng, hoàn cảnh hoặc vị-thế trong xã-hội.
stock	a share of ownership in a corporation	-chứng-khoán, cổ-phần, phần-hùn trong một nghiệp-vụ hoặc công-ty.
strategy	a plan of action	-chiến-lược, kế-hoạch hành-động.

stress	to emphasize; to place importance on	-nhấn mạnh, chú-trọng đến, đặt trọng tâm vào.
subsidiaries	branches; companies having over half of their stock owned or controlled by another company	-chi-nhánh, ngành, các hãng nhỏ mà trên một nửa (½) số cổ-phần bị mua hoặc bị kiểm-soát do hãng khác.
subpoena	a written order requiring the presence of a person or of certain information in court	-trát toà, lệnh-chỉ của toà-án mời một người ra hầu toà, hoặc đòi-hỏi một tin-tức nào đó.
subsidy	a grant or contribution of money to help support something	-cấp-khoảng, món tiền cấp cho, hoặc giúp cho để yểm-trợ một hoạt-động.
subtle	hard to see or recognize	-tinh-vi, tinh-tế, khó nhìn thấy hoặc nhận thấy.
suburban	having to do with the residential section around a city	-ngoại-ô, tính chất ngoại ô, liên-hệ đến khu-vực gia-cư xung-quanh một thị-tứ.
succeed	to take over a job or position when it becomes vacant	-tiếp-nhiệm, kế-nghiệp, tiếp-nhận một công-việc hoặc chức-vụ khi có chỗ trống.
sue	to seek justice by bringing a disagreement to a court of law	-đi kiện, tố-tụng, xin luật pháp xét xử công-minh bằng cách đưa một vụ tranh-chấp ra toà.
suffrage	the right to vote	-quyền đầu-phiếu, quyền bầu-cử.
superiority	higher and better quality	-sự ưu-tú, cao hơn, tốt hơn, hoàn hảo hơn.
suppress	to stop by force or put down; to keep or hold back	-dẹp bỏ, thải-hồi, dùng sức mạnh hoặc quyền-lực mà chặn lại; giữ lấy hoặc níu lại.
surplus	an extra amount beyond what is needed	-thặng-dư, số thừa ra vì quá mức cần dùng.

surrender	give up; yield	-đầu-hàng, quy hàng, chịu thua, nhường bước.
survey	measure for size, shape, position, boundaries	-trắc lượng, đo lường về kích-thước, hình-thể, vị-thế và ranh-giới.
sweatshop	a place where workers are employed at low pay for long hours under bad conditions	-xưởng mồ-hôi, xưởng khó-nhọc, nơi thuê nhân-công giá rẻ mạt, làm nhiều giờ và điều-kiện làm việc không được tốt.
synthetic	made artificially	-nhân-tạo, do con người chế-biến ra.

-T-

tactic	a way of acting that is planned to give a certain result	-Chiến-thuật, đường lối hoạt-động đã vạch-sẵn để đạt đến kết-quả.
technical	having to do with useful knowledge or skills, or with the methods of science or industry	-Kỹ-thuật, theo đúng các phương-pháp khoa-học hoặc kỹ-nghệ.
temperance	the principle and practice of not using alcoholic drinks at all	-sự tiết-độ, nguyên-tắc hoặc lối sống không dùng đến các chất uống có rượu.
temporary	for a short time only	-tạm-thời, trong một thời-gian ngắn, ngắn-hạn.
tenant	a person who pays rent in return for using a building or a piece of land	-người-thuê, tá-nhân, người trả tiền để sử-dụng một tòa-nhà hoặc một số đất.
tenement	an apartment house, especially one in bad condition and occupied by the poor	-chung-cư, nhà chia ra từng gian, thường là lụp-xụp, do người nghèo thuê ở.
tension	strain between people or groups	-sự căng-thẳng, tình trạng lục-đục, bất-hòa, gay-gắt giữa nhiều người, hoặc nhiều nhóm.
territory	an area of land within definite boundries	-lãnh-thổ, một diện-tích đất có ranh giới rõ-ràng.
terrorism	the use of violence and fear, usually to gain a political goal	-Khủng-bố, dùng bạo-lực gây sự khủng-khiếp hòng đạt đến mục-đích chính-trị.
terrorist	a person who favors deliberate violence against particular persons or groups	-Kẻ khủng-bố, người chủ-trương hành-động hung-bạo đối với những kẻ đối thủ hoặc nhóm đối-thủ.
textile	cloth	-hàng dệt, như vải, sồ, tơ lụa.

theory	idea or opinion about something	lý-thuyết, ý-tưởng hoặc dư-luận về một điều gì.
threaten	to promise a negative action; to give warning of trouble to come	đe-dọa, báo trước một việc nguy-hại; cho biết trước những khó-khăn sắp xảy ra.
tolerant	willing to put up with people, beliefs and ways different from one's own; willing to endure beliefs and actions of which one does not approve	Khoan-dung, sẵn lòng hòa mình với kẻ khác, dễ chấp-nhận những tín-điều hoặc phương-cách khác-biệt, sẵn lòng dung-thứ những niềm-tin hoặc hành-động mà chính ta không tán-thành.
totalitarian government	one controlled by one person or a small group	chính-thể độc-tài, chính-thể do một người hoặc một nhóm nhỏ nắm trọn quyền kiểm-soát.
township	a region or district six miles square, made up of 36 sections	đô-thành, vùng hoặc quận có diện-tích 6 dặm-vuông, gồm 36 phường.
tract housing	rows of mass-produced houses complete with schools, parks, and shopping centers	trú-khu, Khu gia-cư, khu-vực có nhiều dãy nhà rẻ-tiền, có đủ trường học, công-viên, thương-xá.
tradition	the handing down of beliefs opinions, customs, stories, etc., from parents to children	truyền-thống, sự lưu-truyền những tín-tưởng, dư-luận, phong-tục, cổ-tích,... từ ông bà cha mẹ đến đời con cháu.
transcontinental	extending across a continent	xuyên-lục, băng qua lục-địa.
transition	the change from one condition or thing to another	giao-thời, sự chuyển-tiếp, thay đổi từ hoàn-cảnh này sang hoàn-cảnh khác, giai-đoạn này sang giai-đoạn tiếp.
treason	giving aid to a country's enemies or trying to overthrow the government	phản-quốc, phản-bội tổ-quốc, giúp kẻ thù của nước nhà, hoặc âm-mưu lật-đổ chính-phủ đương quyền.

treaty	a formal agreement between two or more governments or independent political units	-hiệp-ước, sự kết-ước chính-thức giữa hai hoặc nhiều chính-phủ, hoặc giữa những đơn-vị chính-trị độc-lập.
trench	a long narrow ditch with earth thrown up in front to protect soldiers	-chiến-hào, hố dài và hẹp có đất đào lên dồn về phía trước mặt để che-chở cho binh-sĩ.
tribe	a group of related families who claim to have the same ancestor	-bộ-lạc, nhóm gia-đình tự nói là cùng chung một tiên-tổ.
trust	a group of companies that work together to reduce or eliminate competition; a group that controls much of a particular business	-tổ-hợp bão-quyền, một nhóm các hãng-xưởng cùng ngành chung-sức với nhau để giảm-thiểu hoặc loại bỏ cạnh-tranh; nhóm doanh-thương kiểm-soát phần lớn một ngành doanh-nghiệp đặc-biệt.
trustee	person legally responsible for the property or affairs of another person or group	-bão-tín-nhân, người có trách-nhiệm luật-định về tai-sản hoặc thường-sự của kẻ khác, hoặc của một nhóm.
turnpike	road that has, or used to have, a gate where toll is paid	-mãi-đạo, mãi-thông-lộ, đường lưu-thông có cổng gác ai qua, xe nào qua phải trả tiền mới đi được.
turmoil	confusion, great disturbance	-náo-loạn, loạn-lạc, sự hỗn-loạn cao độ.
tyranny	government by a harsh and unfair ruler.	-bao-quyền, chính-quyền tàn-bao do một kẻ bao-ngược (bạo-chúa) và bất-lương cầm đầu.

-U-

unanimous	in complete agreement; without a single opposing vote	-nhất-trí, hoàn toàn đồng-ý; không một ai chống đối.
uncivilized	undeveloped; not cultured	-kém văn-minh, cổ-hủ, chưa phát-triển; thiếu văn-hoá.
unconstitutional	contrary to our Constitution	-bất-hợp-hiến, phản lại Hiến-pháp.
underlying cause	a cause which is at the basis of a situation, usually existing over a period of time	-lý do sâu-xa, lý-do chính đã gây ra một tình-trạng, thường thì lý do này đã có từ lâu rồi.
unemployment	the condition of being out of work	-sự thất-nghiệp, tình-trạng mất việc làm để sinh-sống.
uniform	all alike	-đồng-phục, đồng dạng, y-hệt.
uninhabited	not lived in	-trống, bỏ trống, không người ở.
United Nations	worldwide organization established in 1945 to promote peace and economic and social welfare	-Liên-Hiệp-Quốc, tổ-chức toàn-cầu thành lập năm 1945 để phát-huy hoà-bình, kinh-tế và phúc-lợi xã-hội.
unity	completely together; in total agreement	-sự hợp-nhất, sự quy-về một mối; sự hoàn-toàn hoà-hợp.
unrestricted	not kept within limits, boundaries, or rules	-không giới-hạn, rộng-rãi, không biên-cương, không có sự ràng-buộc nào cả.
urban	having to do with cities or towns	-thị-tứ, thị-thành, liên-hệ đến đô-thị hoặc thành-phố.
urban renewal	the improvement of run-down parts of a city	-tân-trang đô-thị, sự cải-tiến hoặc sửa-sang những phần hư-hại, cũ-kỹ của một đô-thị.
utopia	the ideal or perfect society	-không-tưởng xã-hội, xã-hội lý-tưởng hoặc hoàn hảo quá nên khó có thật.

-V-

vagrancy	wondering idly from place to place without proper means or ability to earn a living	-đời phiêu-linh, cuộc sống rày đây mai đó mà Không có phương-tiện hoặc Khả-năng sinh-kế!
vary	make different; change	-thay đổi, làm Khác đi.
vast	very large; huge	-mênh-mông, rộng lớn; vĩ-đại.
vested	given certain powers or rights	-được uỷ-nhiệm, được giao-phó quyền-hành để chu-toàn một việc gì.
veto	to prevent an action proposed by a lawmaking body; to reject or refuse to approve	-phủ-quyết, ngăn-chận một hành-động do cơ-quan lập-pháp đề-nghị; bác-bỏ hoặc từ-chối không chấp-thuận.
village	a group of houses in an area, usually smaller than a town	-làng, một nhóm nhà trong một Khu-vực, thường thì nhỏ hơn thành-phố!
violate	to disobey; to break a law or rule	-Vi-phạm, bất tuân luật cấm; xâm-phạm một luật cấm hoặc một điều-lệ:
violence	rough or harmful action	-sự hung-bạo, sự tàn-bạo, hành-động cứng rắn hoặc làm đau-xót kẻ khác.
voluntary	done by choice; not forced	-tình nguyện, chí-nguyện, tự-nguyện; Không bị ép-buộc.

-W-	
wage and price controls ceilings placed on wages and prices by the government to hold down inflation	-Kiểm-mức lương-bổng và giá-cả, giới-hạn mà chính-phủ ấn-định cho tiền lương và giá-hàng để ngăn chận lạm-phát.
white supremacy belief that the white race has the highest authority	bạch-chủng ưu-quyền, tín-điều cho rằng người da-trắng có quyền-lực cao-nhất.
wholesaler a merchant who deals in the sale of large quantities	-người bán sỉ, thương-nhân chuyên bán những số lượng lớn hàng-hóa.
writ of assistance a legal order allowing unlimited search by officials	-lệnh soát-xét, lệnh hợp-pháp của tòa án cho nhân-viên nhà nước soát-xét rộng-rãi.
writ of habeas corpus a legal paper that requires a court to hold a hearing for a person accused of a crime	-lệnh bảo-thể, từ-văn pháp-định yêu-cầu tòa án mở phiên-tòa thẩm-xét về một ai bị cáo-giác là phạm hình-tội -
-Y-	- Y -
yellow-dog contract an agreement between a worker and an employer that the worker will not join, help, or remain in a labor union	-Hợp-đồng bất-dự, hợp đồng giữa thợ và chủ buộc người thợ không được gia-nhập, giúp đỡ, hoặc có chân trong một nghiệp-đoàn.
yellow journalism a type of newspaper writing that uses sensational (or startling) methods instead of straight news to sell newspapers	báo vịt, báo hoảng, một loại báo-chí dùng phương-pháp loan tin sôi-động thay vì tin vô-tư, đúng mức, mục-đích là bán được nhiều báo.
-Z-	
zone any region or area especially set off, such as a combat zone where fighting is going on	-Vùng, khu, một diện-địa riêng-biệt, như là chiến-khu đang có trận-đánh diễn ra.

Bibliography

Abramowitz, Jack. American History, Part 3 Change and Challenge: Domestic Affairs, 1865 to the Present. Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1983.

Abramowitz, Jack. American History, Part 4, World Power: Foreign Affairs to the Present. Chicago: Follett Publishing Company, 1983.

Cangemi, Joann. Our History: Holt Social Studies. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1983.

Eibling, Harold H., Education Consultant, and others. Challenge and Change United States History: The Second Century. River Forest, Illinois: Laidlaw Brothers, 1977.

Larned, Phyllis. American History Series. Castro Valley, California: Quercus Corporation, 1982.

Legunn, Joel. Highlights of American History. Hayward, California: Janus Book Publishers, 1979.

Peck, Ira, and others. Yesterday, Today, Tomorrow - 1939 and After. New York: Scholastic Book Services, 1983.

Roden, Philip, and others. Life and Liberty: An American History. Glenview, Illinois: Scott Foresman and Company, 1984.

Smith, Lew. The American Dream. Glenview, Illinois: Scott Foresman and Company, 1977.

Todd, Lewis Paul and Merle Curti. Rise of the American Nation. New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1978.

District #535 will not deny any person the opportunity to participate in any program on the basis of sex, race, color, religion, marital status, age or disability.